Päewaleht

Tänast lehte 8 külge.

Esmaspäewal hinnata kaasandena

pilke- ja naljaleht „KRATT".

TOIMETUS ja TALITUS: Pikk tän. 2. Kontor awatud 9—5. Ärijuhi kõnetunnid 9—11, 4—5. Aadress: „PÄEWALEHT" Tallinn, postkast 87

TELEFONID: Peatoimetaja G. E. LUIGA 433—68. Wastutaw toimetaja L. KENN 433—63 wõi 433—47. Toimetusel: 448—51, 433—96, 433—47, 431—15. Juhatus: — 434—19. Ärijuht — 448—12, kontor 433—11, kassa ja arweosak. 433—54 trükik. kontor 11—08 raamatukauplused (Pikk t. 2) 434—94 ja Jaani t. 6 446—11.

Peatoimetaja G. E. LUIGA.

Üksik number 6 senti.

TELLIMISE HINNAD:

1 kuu postiga	1 kr. 50 senti	1 kuu postita	1 k
2 kuud „	3 kr. — „	2 kuud „	2 kr
3 kuud „	3 kr. 70 „	3 kuud „	3 kr

Üle 3 kuu korraga tellides iga järgnewa kuu eest 1 kr. 20 s. Wäilsmaale 4 kr. kuus. | Üle 3 kuu korra iga järgnewa kuu 5 s. Aadressi muu

Kuulutuste hinnad: kuulutuste küljel 6 senti, t senti, tekati sees 15 senti ja tekstis tekati kirja mm. weeru laiuses. Kohaotsimise kuulut. ku poole hinnaga. Kuulutuste koha walikut ei k

Kuulutusi wõetakse wastu lehe jookswasse igapäew kl. 1-ni, reedel ja laup. kl. 1

Käsikirjad hoitakse alal ainult sellekohasel

Nr. 289 — Reedel, 23. oktoobril 1931. — XXVI aas

Pitsu pureleb luigepaariga.

Schnelli riigi luigepaar teeb enne jäätulekut pikemaid ujumisretki. Lastel on majagete lindudega weitlemist. Ja luiged lepiwad lastega alati ilusti kokku. Seda ei saa ago öelda koerte kohta. Kui ilmub linnapeni riigi kaldale, tõmbumad luiged end kohe aupaklikult kalda weerelt kaugemale. Ja mõni pirtsakas Pitsu pistab kurjasti kilkama, kui silmab weepinnal luigepaari. Kargaks meeleldi rõngaskaeltele turja, aga kuidas hüppab üks hellitatud linnapeni kiilma wette. Pigem juba pureleda niisama kaldal, nagu näha pildil.

Lahingud Mandshuurias ja lepitamine Genfs.

Jaapanile awaldatakse surwet.

Tokio, 21. 10. Telegramm Mukdenist teatab, et Tiehlingi lähedal Lõuna-Mandshuuria raudteepiirkonnas on Jaapani garnisonil käimas raske wõitlus umbes 2000 Hiina sõduriga. Mukdenist saadetakse jaapanlastele rutuliselt toetust.

Mukden, 21. 10. Täiendawalt teatatakse wõitluse kohta Tiehlingi lähedal, et siin on tegemist arwatawasti Hiina Mandshuuria-armee jäänustega, kes lõhuwad raudteid ja lõikawad läbi telefoni- ja telegraafiliinid. Wõitluses jaapanlastega on umbes 50 Hiina sõdurit surma wõi haawata saanud.

Genf, 21. 10. Luigi Jaapani wälisministri weel lõplikku wastust ei ole saabud Briandi ettepanekule, Mahwasteliidu nõukogu komitee hakkas siisti aruteluma ettepanekut Kauge Ida konflikti lahendamise kohta. Selles ettepanekus on ette nähtud, et Jaapan peab oma wäed Mandshuuria okupeeritud osadest kindlaksmääratud tähtaja jooksul wälja wiima. Tüliküsimused Hiina ja Jaapani wahel tuleb korraldada otsekohese läbirääkimiste teel. Mahwasteliidu nõukogu läheb reedel wõi laupäewal kolmeks nädalaks laiali, et siis uuesti kokku tulla ja kindlaks teha, kas mõlemad pooled on täitnud endi peale wõetud kohustused.

Tokio, 21. 10. Briand'i nõuandel Jaapan on walmis loobuma oma nõudmistest, et Hiina tunnistaks eriliselt tema raudteeõiguri Mandshuurias enne läbirääkimiste awamist. Tingimuseks on aga, et Hiina põhimõttelisel tunnistaks kõiki oma lepingukohustusi.

Arthur Schnitzler surnud.

Wiin, 21. 10. Tuntud kirjanik Arthur Schnitzler suri äkki rabandusse.

*

Nõnda kõneleb meile lakooniline telegramm Wiinist. Üks tüübilisemaid ja meilgi kaunis hästi tuntud Wiini kirjanikke on warisenud manalasse. Schnitzler on kogu oma elu elanud Wiinis ja see on wajutanud pitsati ka kogu ta loomingule. Igas oma kirjutatud reas Schnitzler on wiimse meretilgani wiinlane, suurlinlane. Kuid ta kunst on nõnda kõrge, et see on saanud rahwuswahelisels wäärtuseks ja mõistetawaks ka meile. Ta realism on peen ja teraw, igast selle pistjoonekeisest õhkub suurlinna inimhinge kannatusi ja elamusi. See on kirjanik, kes oma kunstiga ei wanane, waid kõneleb weel ka tulewaste põlwede hingele ja südamele. Kuid Schnitzler ei ole üksnes teraw psühholoog, inimhingede lahastaja, waid ka suurepärane olustikukujutaja. Temas on sulanud mõlemad omadused suurepäraseks terwikliikuseks. Kindlasti wõib öelda, et lugedes läbi mõned Schnitzleri teosed, wõib tunda Wiini ja selle elanikke rohkem kui see, kes sealt turistina läbi kihutab, läbi käib kõik muuseumid, teatrid, tähelepandawamad ehitised ja kõik muudki waatamiswäärsused. Turist näeb linna ainult pealt, Schnitzleri teoseis wõib aga selle linnaga ja selle elanikega tutwuda seespoolt, mis turistile jääb nägematuks ja aimamatuks. Säärasena on Schnitzler loonud Wiinile oma kaasajast ja kaasaegseist inimesist jäädawa mälestusmärgi.

*

Arthur Schnitzler sündis Wiinis 15. mail 1862. aastal. Ta isa oli arstiteaduse professoriks Wiini ülikooli juures. Schnitzlerite perekond kuulus Wiini paremasse seltskonda ja seepärast oli kirjanikul maast madalast kokkupuuteid kuulsamate teatriinimeste, näitlejate ja lauljannadega. Noor Arthurgi õppis alul isa soowil arstiks, tegi Wiini ülikooli juures doktoritöö, täiendas end Pariisis ja Londonis, kuid elukutselist arsti temast ometi ei saanud. Kirjandus neelas warsti mehe täiesti endale ja Schnitzleriit sai elukutseline kirjanik.

Et Schnitzler oma perekondliku seisu tõttu käis läbi Wiini parema seltskonnaga, õdeklaste, suurärimeeste,

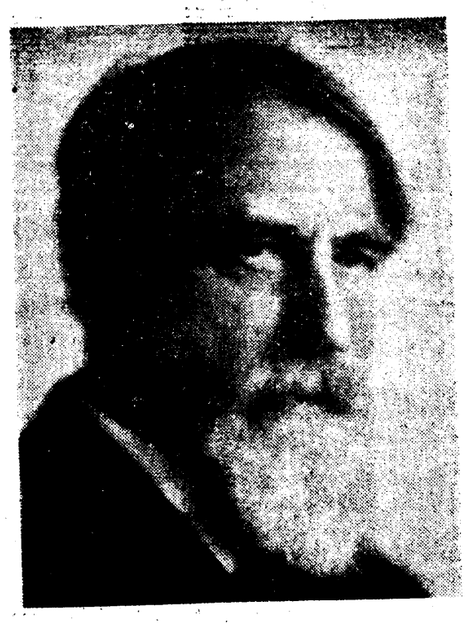

advokaatide, kunstnike, pankiiridega jne., siis oli see tänulik olukord, milles ta õppis inimesi tundma, mida ta nii suurepäraselt kasutas hiljem oma teostes.

Juba warakult Schnitzleri huwitas teater ning ei ole paljas juhus, et temast sai hiljem kuulus teatrikirjanik, keda nüüd tuntakse üle Euroopa. Ta on kirjutanud lõpmata rea näidendeid ja neist on meil eriliselt tuntud oma peen-erootilise laadiga „Ringmäng". See näidend tegi meilgi omal ajal kõmu ja rahwas tungis teatrisse, kuna paljudes kohtades mujal Euroopas see oli keelatud wõi esile kutsunud skandaale ja mõdamunade pilduriji.

Kuid ka proosakirjanikuna on Schnitzler wäga tuntud. Eriti oma nowellistikaga on ta lõigamid loorbereid. Meil on temast tuntud „Suremine", mis mõni aeg tagasi ilmus eesti keeles ja sai õieti loetawaks raamatuks.

Eesti karjasaadused Leningradi turule.

21. oktoobril oli Eesti ja Nõukogude Liidu kaubanduskoja juhatuse koosolek, millest wõtsid osa ka Nõukogude kaubandusesindaja G. Klinger, Nõukogude saatkonna 1. sekretär hra M. Burawtsew ja majandus-, wälis- ja teedeministeeriumide esindajad. Harutusel oli R. Renningi ettekandel Eesti-Nõukogude majandussuhete elustamise küsimus. Tunnistati, et Eesti põllumajandussaaduste müük Leningradi omab tõsise tähtsuse Eestile ja mõjutaks wäga soodustawalt Eesti-Nõukogude majandussuhete kõwendamist ja edaspidist arengut, mille tõttu osutub oluliselt tähtsaks wiibimata konkretiseerida seda probleemi ja määrata kindlaks selle positiiwse lahendamise tingimused.

Kuid leiti, et selle ülesande teostamine on wõimalik ja tarwiline siduda küsimuste läbiwaatamisega, millised tõsteti üles Nõukogude majandusorganisatsioonide poolt soodustuste andmise alal transiidile ja nende Nõukogude kaupade sissewoole Eestisse, milliseid Eestis ei produtseerita üldse wõi produtseeritakse mittekiillaldastes hulkades.

Balkanil „sõprus kõigil kõigiga".

Konstantinoopol, 20. 10. Siin awati teine Balkani konwerents, kelle loosungiks on: „Sõprus kõigil kõigiga". Peale Balkani riikide ametlike esindajate wõtab konwerentsist osa ka palju wäliskülalisi. Kemal Eddin-pascha seletas ajakirjanduse esindajaile, et praegune konwerents püüab kõrwaldada takistusi Balkani riikide wahelt, eriti kommunikatsiooni alal. Tema loodab, et selle wõisil walmistatakse kõige paremini teed tulewasele Balkani paktile. Edasi ta toonitas Nõukogude Liidu wäliskomissari Litwinowi eelseisva kiilas käigu suurt tähtsust. Ta seletas sel puhul, et Nõukogude walitsus ei ole Türgile awaldanud wähematki surwet selleks, et Türgimaa jääks temale Mahwasteliidust. Türgimaa on nõus astuma Mahwasteliitu, kui temale antakse koht Mahwasteliidu nõukogus. Ses mõttes on Briandi ja Türgi wälisministri Tewfik Rushdi-bei wahel Genfis peetud läbirääkimisi.

Kommunistlik ülikool wälismaalastele Leningradis.

Leningradis alustas tegewust kommunistlik ülikool wälismaa tööliste jaoks Wenes. „Krasnaja Gazeta" teatel on ülikooli wastu wõetud 150 saksa ja ameerika töölist. Loengud peetakse saksa ja inglise keeles.

Moskwa majandusinstituut awas esimese SSSR'i raadio-majandusülikooli. Selleks organiseeritakse üle Nõukogude Liidu 400 raadiopunkti, kus raadioülikooli õpilased wõiwad kuulata Moskwa majandusülikooli professorite loenguid. See raadioülikool on arwestatud 40.000 kuulaja jaoks.

Berliinis sadas lund.

Berliin, 21. 10. Saksamaa pealinnas sadas täna esimest lund käesolewal sügisel. Igalt poolt Saksamaalt tuleb teateid äärmiselt pahast ilmast. Hamburgi lähedal on palju laewu merehädas. Päästetöid raskendab kange torm ja tihe udu.

„Sowtorgflot" kasseerib Lätis tolle.

Nõukogude äri pakisaadetistega Riias.

„Jaunakas Sinas" kirjutab „Sowtorgfloti" ärist Riias Wenemaale saadetawate toiduainete- ja riidewarustuse-pakkidega. Pakkide wastuwõtt Wenemaale saatmiseks on nähtawasti awatud ainult selleks, et „Sowtorgflot" saaks neilt teenida. Sest suur osa pakke tuleb saatjatele tagasi adressaatidele kätte toimetamata. Wenelaste uus teenistus pole wäike. Kahe kuu jooksul on „Sowtorgflot" Riias Wenemaale saadetud pakkidelt ainult tollimaksudena teeninud ½ miljonit latti. Peale selle weel muud maksud, mis pakkidelt wõetakse.

Kõigepealt wõib pakke Wenemaal elawate isikute jaoks tellida ainult teatawaist ärideest, kus kõigi ainete eest wõetakse kallimat hinda, sest need ärid maksawad „Sowtorgflotile" komisjoni. Pakkidelt wõetaw ametlik toll moodustab 150% kauba wäärtusest, kuid tegelikult on ta palju suurem. Lisaks wõetakse pakilt 5—10 latti saatekulusid ja komisjoni. Pakilt, mille sisu Nõukogude poolt määratud kindla standardi järgi maksab 9,37 latti, wõetakse tolli 23,42 latti, plus 5 latti saatekulusid ja 15,56 latti komisjoni, nii et pakk tuleb maksma 53,35 latti.

Riiast läheb wiimasel ajal keskmiselt 300—600 pakki päewas, sest suur hulk pakkide tellimisi tuleb wälismailt. Oktoobri esimese poole jooksul saadeti Riiast Wenemaale 4880 pakki. Kahe kuu jooksul on Riiast Wenemaale saadetud 15.436 pakki, millelt „Sowtorgflot" sisse kasseerinud 425.796 latti ainult tolli.

Wiimaste päewade jooksul on pakisaadetiste arw weelgi suurenenud ja üksi 18. okt. saadeti 812 pakki, millelt Nõukogud teenisid 20.182 latti tolle.

Leht protesteerib Nõukogude uue waluutategemise wiisi wastu, mis wõõra riigi pinnal wõtab kaupadelt tolli ja arendab waluuta wäljawoolu Lätist. Wõiks lubada ainult nende pakkide saatmist Wenesse, millele tulnud tellimine wälismailt.

Punane kaubandus ei meeli

Ameerika-Wene ärisuhted katkestatakse.

Berliin, 21. 10. „Vorwärts" teatab, et Wenemaal kaalutakse ärisuhete katkestamist Ameerikaga. Kuna krediitide saamine Ameerikast läheb ikka raskemaks, on mitmed suured tellimised Ameerikas tühistatud. Wene kaubandusesindusi Ameerikas wähendatakse tugewasti, ja Ühendriikidele ei taheta enam anda mingisuguseid tööstustellimisi.

Teisest küljest „Vorwärts" kuuleb Ameerikast, et suured Ameerika tööstusettewõtted likwideeriwad oma bürood Moskwas, sest tasuwast äriajamisest Wenemaaga ei wõiwat enam juttugi olla.

Berliin, 21. 10. „Berl arutab kaubandussuhteid Wenem et mõnede maade lootused We tellimistele on wette kukkunud. dus ei ahwate enam. Wenemaa likult oma wäljawedu suurenda kriis on sellele takistuseks. Ol paradoks, kui Wene wiieaasto mine nurja läheb kapitalistliku dus- ja majanduskriisi pärast, de walitsus praegu rõõmu tunn raskustest teistes maades, ütle

Diplomaatlik korpus Tallinnas.

Saadikuid 17-ne riigi poolt.

Wälisministeerium on awaldanud Tallinna diplomaatliku korpuse uue nimestiku. Ses prantsuskeelses nimestikus on loetletud Eesti walitsuse juure akrediteeritud wälissaadikud nende ametiwanuse järjekorras, kindralkonsulid, konsulid, asekonsulid ja konsulaaragendid.

Nimestikust nähtub, et Eesti walitsuse juure on akrediteeritud saadikuid täiewoliliste ministritena 17-ne riigi poolt ja chargés d'affaires'e 10-ne riigi poolt.

Wälissaadikutest Eestis on oma siinsel ametkohal praegu wanimaks hollandi saadik de Rappard, daani saadik de Lerche (mõl. 1922. a. saadik), tschehhoslowakkia saadik V. Girsa (1927. a. saadik), soome saadi (1928. a. saadik) jne. Neist si test saadikutest asub Hollandi Kopenhaagenis, Daani on Tschehhoslowakkia oma War kohapealseks wanimaks saadiku nister A. Vuorimaa, kes on maatliku korpuse wanem (dor

Torm uputas k

Riia, 22. 10. Umbes 10 n naaninast loodepool on tormist ran mootorpaat „Blahsma". Kaks ka Tugew laine oli nad üle parda m mas kalur, kes oli end sidunud mast wiimasel minutil, kui tema jõud ol

Windawi mootorpaadist, mille ei ole kolm päewa enam mingisugu enam kahtlust, et paat on hukkunud.

„Grand-Marina"

Hooa a parim he ifarss 12 j

Sobimatu abielu.

2 Tim Mo Coy osawõtul

Saladuslik mask.

Draama 9 jaos

Näitelawal d'vertissement

Algus kell 5.

„REKO

Algus kell 5, 7

Kassa awatud ko

AWAMISE EESKAWA

Peaosade

Jwan Petro

Liane H

Georg Alex

Lisak

„Fox" helishu heliwaate

Wälkkiiresti ja wäksärawaks puhastab

UTAL

kõik majapidamistarbed metallist (ka alumiiniumist), klaasist, puust, emailist, portselanist, marmorist jne.

Mustad käed lähewad imekergesti puhtaks

Café Heinmann

Pikk tän. 11.

Igal laupäewal ja pühapäewal kella ½10—½12 õhtul

perekondlik tantsuõhtu.

Mängib jazz.

Kõige paremini hoiate pesu ja ideaalselt puhtaks pesete ta, kui pesemisel tarwitate mag W. Wieckmann'l pesupulbrit

„Lumiwalg"

seda tõendab 23-a. praktika selle pesupulbriga.

Kasuka- ja karusnahatööstuses,

Har u tän. 34—13, kiirtellimiste tõ tmine hinnad alates kraed 1 kr., nahkmantlid 25 kroon Odawasti puhastatakse ja paraudatakse igasugu kantud nahku — Samas tarwis õoilasi ja tööliisi

Kinoteater „Diana" Kopli tän 2

22. jsp. alates uusim 1) Berliini lustmäng „Preili merewäekadett". Pikantne farss 10 jaos, 2) nüüdisaja meremeeste elust Film, millisl waadates wõimatu naeru katkestada. Peaosades: Willy Forst, Mary Parker Fritz Kampers j. t 3) „Rändtsirkuse kuningas". Sensatsiooni ine romaan 10 osas Peaosas kuulus Ken Maynard.

Kinoteater ASTRA Hospidali t 2-a Algus kell 5

Kogu maailmas kõmu sünnitanud suurepärane lau u-helifilm: Lõõkfilm, mis tegi kuulsaks publiku lemmiku MARLENE DIETRICH'I „Sinine ingel". 1) Võrutaw haaraw ning pikantne draama 10 jaos. 2) „Kättemaksuhüüd". Põnew sensatsiooniline film 6 jaos. Mängiwad parimad Ameerika näitlejad.

Kinoteater „Skala" Wabriku tän. 8 Algus kell 5, pühap. kell 1

„Uia" kuulsaim helioperett „Armastuse trio". Helioperett 12 jaos, Wilhelm Thiele lawastus. Peaosades Willy Fritsch, Lillian Harwey, Olga Tschehowa ja Fritz Kampers. Lisana heligrotesk.

KINOTEATER „Kungla" W. Pärnu m. 31. Algus kl. 5, pühap. kell 1

Suur kahekordne eeskawa GARY COOPERI ja FAY WRAY kaasteg

Surmaleegion. Suurfilm-kurbmäng 12 jaos Maailma haruldasim kunstiline suurteos Peaosades weetew iludus Fay Wray ja Gary Cooper.

2) Peigmehed k Uusim Ameerika lõbus nali 10 jaos merim Peaosades publ lemmikud Karl Dane ja

Esietendus-kinoteater MODERN S. Tartu m. 4, telefon 304-66

Suur edu! Film wene lauludega.

Siberisse.

Suur edu! Kuulsa poola kirjaniku Sieroiewsky samanimelise romaani järele. Ette kantakse järgmised laulud „Pähke lõuseb ja läheb looja", „Üks ainus kord elus on kokkusaamine", „Sunnitöölise laul". Muuseas esineb suur mustlastrupp tantsu ja lauludega

II „Paramount" helinädalaringwaade Maailma wiimased uudised III Heligrotesk.

Seansside algus kl. 5, 6.50, 8.40, 10.30.

Kino FORUM Narwa mnt 13 Kõnetr. 304-67.

23. okt. lauluköne-helisuurfilm wene elust

Kindral Plato

Põnew draama kuulsa wenelase Dimitri Buchowetzky awastus Wene laule, tants kannab ette tuntud mustlaswiiulda Jean Goulesku.

Peaosades Olga Tschehowa ja Konrad V

2) „Paramount" heli-nädalaringwaade 3) Hel

Algus õrip. kell 5,

Dollar Pariisi perspektiiwis.

Mida tähendaks dollari katastroof. — Ameerika füüsja praegustes ülemaailmlikes raskustes. — Mõningaid tulewiku-wisioone. — Naturaal-wahetus ja rahwuswaheline raha.

(„Päewalehe" toimetusliikmelt Pariisis.)

Samal hetkel, kui Prantsuse peaminister Pierre Laval lahkus laewal „L'Ile-de-France" Havre'i sadamast, saabus sinna Ameerika aurik „Olympic'ul" 231 tünnj kullaga, mille wäärtus 400 miljonit prantsuse franki. Ja kogu „L'Ile-de-France'i" matkal uue-maailma poole tuleb talle wastu üksteise järele Ameerika kullalaewu, mille siht — Prantsusmaa. Piltlikult öeldes jõidab Prantsuse walitsuse juht üle kullatud wee könelema president Hooveriga.

Sel on oma sümboolne kui ka praktiline tähendus.

Oli tarwis sillutada kullaga tee, et Ameerika Ühendriigid loobuksid oma „splendid isolation'ist", hakkaksid saama aru, et praeguses maailmas ei saa olla eraldatud õnnesaart, millest uhawad kaugelt mööda häda- ja wiletsusetormid, waid et iga üksiku riigi saatus on seotud teiste riikide, kogu inimkonna saatusega ja et ainult ühiste pingutuste, raskuste ühtlase jaotamisega wõib kergendada üldist olukorda ja ka oma warem wõi hiljem tundaandwat koormat.

Kas ei ole Ameerika füüsalt patustanud üldiste huwide wastu, kas ei paisanud Ameerika oma krediite aladele, kus walitses senigi üleproduktsioon, kas ei spekuleerinud Ameerika wiljaga ja löönud jalgu alt Euroopa riikidelt, kas ei lõhestanud ta Euroopa ühtlust oma rahaliste mõjutustega, kas ei toonud ta lõpuks kahju eneselegi oma oligarhiliste rahandusgruppide wõistlusega, kaswatades oma rahaga Saksamaast enesele wõistleja tehnilises tööstuses, Wenemaast põllumajanduses, kas ei jatka ta seda enesematerdamist ja Euroopa olude raskendamist praegugi? Miks? Seepärast, et ta tundis ennast põhjaturikkana, kõikwõimsana, kel ei tarwitse painduda ühegi elunõude ega piiri alla, kes uskus olewat oma jõu lakkamatu, tulewiku ärearwamatu, seepärast et ta ei wõtnud endale waewaks anda arugi oma tegewusest. Nii kirjutab „Paris-Midis" Lucien Romier.

Oli tarwis õige tugewaid näpistusi „Onu Sam'ile", enne kui ta hakkas taipama tõde ja ruttas lähenema uuesti Euroopale, mille ta oli tõuganud kõige segasemate waštolude keerisesse. Oma häda sundis teda wõtma ette Hooveri aktsiooni ja praeguse Laval-Hooveri nõupidamise.

Nüüd segaduste kaswamisel wiimse wõimaluseni ühekorraga näeme Ameerikat tundwat huwi Rahwasteliidugi wastu — ta eestndaja Prentiss Gilbert wõtab osa Rahwasteliidu nõukogu erakorralisest koosolekust, nüüd näeme Ameerikat esitatuna ka Baaseli rahwuswahelises pangas Federal Reserve panga abikuberneri Randolph Burgessi näol, kes muu-seas ei wäsi kordamast, et dollar on kindel waluuta, et Ameerika rahandust ei waritse mingi hädaoht, et Ameerikale wõib panna ikka lootusi. Kuid nüüd tekitab see kinnitus ainult umbusku ja kulla ärawool Ameerikast suureneb üha. Kõik eurooplased, kel wäärtusi dollarites, ruttawad neid wahetama ümber kulla wastu ja ka ameeriklased ise tõttawad tooma hoiule oma kulda Prantsuse pankadesse.

Olgugi et Ameerika wiimase aja sammud on jõunpaatsed, tunduwad nad hilinenutena.

Kui kauaks jatkub Ameerikal kulda, et lasta teda woolata ära sel kombel?

Burgess ütleb, et üksi kullawool ei juuda kõigutada dollarit, et Ühendriigid wõiwad paisata laia maailma weel 2 miljardit kulddollarit, et warem lõpeb otsa kullatahtjate isu kui Ameerika kullatagawara. Teised andmed aga kõnelewad hoopis teist keelt. Need ütlewad, et Ameerika Ühendriige seisukord ei ole sugugi lootusrikkam kui hiljuti kullawoolu palawikus olnud Inglismaal, et „waba kuld", mida Ameerika wõib lasta woolata ära, on kõigest 600—700 miljonit dollarit ja sellest ei jatku praeguse ostutempo juures enam kui 2—3 nädalaks. Siis peab langema dollar.

Pariisis lewisid neil päewil kord juba kuuldused, et dollar langeb enne Pierre Laval'i sõitu Ameerikasse. Seda siiski ei sündinud, kuid ükfikud riigipangad näitawad juba suurt umbusaldust dollari wastu. Näit. Schweitsi emisjonipank, kes ei aktsepteeri enam dollarit ühel alusel teiste kuld-dewiisidega. Ta ei krediteeri dollarite müüjaid enne kui müüdud dollarid on kommerteeritud kullaga New-Yorgis. Samal ajal puhkwad Schweitsi pangad dollareid suurel määral Prantsuse turule, nagu Saksa pangadki Schweitsi kaudu. Ka Warssawis on tekkinud teatud paanika dollarite ümber, sest neid on pangatähtedes Poolas 60 miljonit. Ümberwahetus on muutunud elawaks ja dollar langenud ka kursis 6 punkti. Pariis on jäänud kohaks, kes ilma kõhklemiseta seni ostab dollareid Ameerika Guaranty Trusti wastutusel.

Kõneldakse, et dollari saatus oleneb praegu teatawal määral Prantsuse panga seisukohast. Kulla wool Prantsusmaale on suur, kuid see wõib paisuda mitmewõrdselt suuremaks, kui Prantsuse pank otsustaks muuta kullaks need Ameerika wäärtused, mida ta omab ja käsutab. Sel momendil on wäga suur tähtsus praegustele Pierre Laval-Hooveri läbirääkimistele Washingtonis. See on Pierre Laval, kelle käes seisab seal jäme ots.

Hoover oli kuuldawasti walmistanud kokkusaamise jaoks rea wormeleid ja esitanud need heakskiitmiseks Prantsuse walitsusele. See lükanud aga need tagasi ja Ameerika wälisekretär Stimson oli sunnitud parandama neid siduwaid wäljawaateid, mida kokkusaamise kohta warem heas usus awaldanud president Hoover. Enne ärasõitu peetud raadiokõnes ütles nüüd Pierre Laval: „Nelja päewa jookful Washingtonis me ei jõua korraldada kogu maailma asju. Me wõrdleme oma põhimõtteid. Ma ütlen president Hooverile, mida mõtleb minu maa, mida ta tahab ja mida ta wõib teha."

See on öeldud küllalt selgesti ega lase oodata, et Washingtonis leiutataks mõni imerohi maailma haawade parandamiseks wõi loodaks mõni utoopia. Pierre Laval deklareerib Hooverile Prantsuse kained ja üldtuttawad seisukohad ja see jääb Hooveri ja Ameerika parlamendi otsustada, kas Ühendriigid pooldawad neid wõi mitte. Mõned Prantsuse lehed on kindlad, et Hoover Ameerika senati ees ei leia heakskiitu oma senistelegi sammudele ja jälgib Wilsoni saatust. Prantsusmaal oleks ekslik seepärast ennast rohkem siduda teadmatuse ees.

Kui Hoover näitab heatahtlikkust Prantsuse seisukohtadele, saawutatakse kooskõla desarmeerimis- ja reparatsiooni-küsimustes, wõib Prantsusmaa aidata hoida ülal omapoolsete tunduwate kahjudega dollari wäärtust, kui Washington osutab waenulikkust Prantsusmaale, wõib see rutata päästma oma warandusi ja ilma paha tahtetagi lükata kuristikku dollari. „Aux Ecoutes de la Finance" teab kõnelda,

BOB
LABORATOORNE Viko A/Ü TALLINN
Ideaalne küürimis- ja puhastamispulber
gas ma apidamises ja töökojas.

et Prantsuse panga abikuberner M. Farrier, kes komandeeritud New-Yorki pidama läbirääkimisi dollari hoidmiseks kulla-pariteedil ja Prantsuse wõimalike kahjude kindlustamiseks, on neil päewil teatanud oma walitsusele, et dollari hoidmine kulla-pariteedil osutub wõimatuks. Ka ei usu Farrier, et inflatsioon, mida teostab Hoover, mõjuks soodsalt dollari kaitsmisele. Farrier' ettepanek Prantsuse walitsusele on, et see ei annaks mingisugust toetust Ameerika Ühendriikidele, sest see osutuks sama tulutuks raha mahapaiskamiseks, nagu Inglise pangale kriisipäewadel antud miljonid. Prantsusmaa ainus siht olgu oma kullatagawarade täiendamine praegu, et olla kõigiti garanteeritud wõimalike prantsuse frangile sihitud ataakide wastu.

Päew enne Laval'i ärasõitu pidas Prantsuse walitsus koosoleku, kus peamiseks kõneaineks oli dollari delikaatne seisukord. Koosolekul olewat Prantsuse rahaminister Flandin pooldanud laialdast rahanduslikku koostööd Ameerika Ühendriikidega ja Prantsuse toetuse pakkumist sellele. Põllutööminister Tardieu olewat energiliselt waidlenud wastu sellele ja Pierre Laval olewat lõppeks ühinenud Tardieu' seisukohaga.

Näib kujunewat nii, et Prantsusmaa ei rutta esialgu oma wäärtuste kullaks wahetamisega New-Yorgis, waid püüab heatahtlikult äraootawal seisukohal, ilma uute omapoolsete kohustuste pakkumiseta. Kui Ameerika lähemal ajal ise ei suuda tõsta jalule usaldust oma pankade ja raha wastu, kui Ameerika ei wõta ette näit. mõnd otsustawa tähtsusega poliitilist sammu oma eraldatusest wäljapääsmiseks, kogu maailma julgeoleku ja koostöö kindlustamiseks, waid jatkab põhjendamatu üleolekutundega oma ebaratsionaalset wälis-, ja majanduspoliitikat, käib dollar oma rada — läheneb langusele. See oleks ränk löök Ameerikale enesele kui ka kogu maailmale.

Prantsuse panga otsekohene kahju oleks dollari langemisest mõningate kalkulatsioonide järele 7 miljardit. See on suur summa, kuid pank kannatab selle wälja ja frank jääb kõigutamatult püsima, olkes arwamiste kohaselt schweitsi frangi kõrwal (mis wististi 160% kaetud kullaga) ainsaks kindlaks waluutaks.

Mis saab siis, millisteks kujuneb üldine olukord, kui langeb dollar — on küsimus, mis wilksatab tihti juba prantsuse majanduslehtede weergudel.

See lööb segamini hulk teiste riikide waluutasid, mille kattewara osaliselt wõi täielikult tugeb dollaril. Inglise naela katastroof tekitas juba hulgalisi raskusi, kuid need ei ole wõrreldawad nende raskustega, mis tekiksid dollari langemise järele. Katkeksid igasugused rahwuswahelised transaktsioonid, ei oleks enam aktseptatsiooni-turgu, krediit oleks purustatud, majandusettewõtetel puudukside wäljawaated, kogu maailm langeks teatud agooniasse. Seal ei oleks kaugeltki erand Nõukogude sotsialistlik wabariik, see ei oleks ainult kapitalistlike riikide kriis.

Ja mis sünniks wee! edasi? Kas langeks inimkond tagasi uuesti naturaal-wahetuse süsteemi juure, kas jääksid rahwuswaheliste maksuwahenditena püsima wask, raud, petrooleum, kiwisüsi, nende kaewandusi ja ladusid omawate ettewõtete aktsiad?

Wõib olla.

Üks prantsuse finantsleht arwab, et siis wast, häda kõige suuremal rõhumisel on inimkond sunnitud leidma üles tõelise ühistöö, ja üksteise-aitamise wõimalused. Kaoksid tuhanded tõkked, millega iga riik püüab omakasu instinktist kihutatuna piirata ennast teisest. Siis peaks tekkima hädasunnil Pan-Euroopa, wõib-olla Pan-Universum, eeskätt aga rahwuswaheline raha. Ta ainsaks aluseks oleks wististi prantsuse frank, kes tahab oma juhtide tasakaaluka ja ettenägeliku poliitikaga püsida läbi kõigi raskuste. Prantsuse frank peaks olema oma wäärtuses siis tublisti suurenenud, samuti peaks laienema oma dimensioonides Pariisi börs.

Niisugused on finantspoliitilised wisioonid, mis wirwenduwad praegu prantsuse ajakirjanduses ja kajastawad omakorda teatawal määral Prantsuse rahandusjuhtide mõttelendu.

Esiotsa ei ole maailm sugugi weel nii kaugel, kuid ei saa salata, et tendents sinnapoole on olemas. Kui New-Yorgist walgub ära iga päew paarkümmend miljonit dollarit kulda ja mingit otsustawat pööret ei teki selles woolus, peab dollari lõpp hakkama tunduma usutawana wististi ka kõige suurematele optimistidele. Paljukesed suutsid uskuda ka inglise naela langust, mis ei olnud mitte wähem kindel waluuta kui dollar!

Selles perspektiiwis omawad Laval-Hooveri läbirääkimised saatusliku, fataalse, tähenduse. Laval ütles ühes oma kõnes enne ärasõitu, et küsimuses ei ole mitte ainult ühe wõi teise riigi majandus, waid kogu meie kultuuri saatus. Kui on kaalul nii suur wara, kas ei ole siis wõimalik kiire kokkulepe, ühine päästeaktsioon?

Seda tuleb oodata. Kuid ka Washingtonis kokkuastuwad mehed ei ole täiesti wabad oma tegewuses, otsustustes, nad ei ole piiramatu wõimuga monarhid. Nad peawad arwestama tuhandet pisiasja, demokraatliku riigiparaadi igat windikest ja wändakest, et mitte eksida selle sisemise rütmi ja kollektiiwse woolu wastu. See on fenomeen, üksiku tahtest sageli ohjeldamatu wõim, mis wiib enesega kaasa ka juhid — küsimata kuhu.

Prantslase ja ameeriklase maailmawaade, elukäijitus, on sootuks erinew, kummalgi on oma traditsioon ja ajalooline põhjendus. Neid ei ole kerge muuta, wiia ühtlusele, kuid igakord, kui nad jõudnud kokkuleppele, osutuwad nad pöörettoowaks teguriks maailmas.

See oli demokraatliku mõtte wõit, mille otsustas Prantsuse-Ameerika koostöö maailmasõja lahinguwäljadel, olgu see euroopaliku kultuuri wõit kaose üle, mille otsustaks nüüdne Prantsuse-Ameerika koostöö idas kerkiwate tuleleekide walgel.

H. T.

Pariis, 17. oktoobril.

„LASTE RÖÖM"
on laste parem sõber!

FEIWAL'i
saunaseepidel on 3 head omadust: nad on mahedad, lõhnawad ja kasulikud. Nõudke igalpoolt «FEIWAL'i» saunaseepe!

Poola ajakirjandus poolakate protsessist Lätis.

Läti häwitawat heanaaberliku wahekorra.

Seni oli Poola lehtede toon poolakate wastu Lätis tarwitusele wõetud surweabinõude suhtes wõrdlemisi tagasihoidlik, kuna sellekohased teated tulid ametlikult telegraafiagentuurilt. Poolakate protsess Daugawpilsis (Dünaburgis) aga, millele terwelt seitse poola lehte läkitas oma kirjasaatjad, on poola ajakirjanduse tooni muutnud terawaks. Poola ajakirjanikud saadawad protsessilt oma lehtedele pikki kirjeldusi. Kirjutised wäljendawad fibedust ja meelepaha Läti walitsuse sammude kohta, millega suleti poola organisatsioonid Lätgallias. Tehakse etteheiteid läti kohtunikele erapoolikuses. Eriti ironiseerim on poola walitsuse häälekandja „Gazeta Polska" kirjasaatja toon.

Juhtkirja kohale mahutatud artiklis öeldakse järgmist: „Läti walitsus on oma surwega poola wähemusrahwuse kultuur-haridustöö Lätis teinud wõimatuks. Wäide, nagu oleks Poola Noorsooliit teinud Lätis riigiwastast tihutustööd, on igasugune aluseta. Läti walitsuse surwe poola lojaalsele wähemusrahwusele, kellest endine riigipresident Semgals ise ütles, et nad on riiklikuma meelsusega Läti kodanikud, kõigutab selle maa eetilisi ja demokraatlikke põhialuseid. Läti seltskond ja rahwas kannawad oma walitsuse eest täieliku wastutuse. Meie oleme olnud terwe rea repressioonide tunnistajaiks: Lätgallias on järjest peetud poola kirikute protsesse, Riias suleti poola teater, seimis moodustati eriline „poolastamiswastane" komisjon, poola wähemusrahwuse häälekandja pandi kinni, seltsid suleti. Ja selle riinnaku põhjuseks on politsei aluseta protokollid piiriäärsetes waldades. Neis schowinistlikes protokollides on eranditult kogu poolakate eluawaldus Lätis tunnistatud riigiwastaseks.

Millised dokumentaalsed tõestused on Läti kohtuwõimudel sellest, et Illukste maakonnas tahetud korraldada rahwahäältetust poola rahwusega waldade liitmiseks Poolaga? Peatunnistajaks kohtu ees on keegi Anna Peterson, kes osutub kirjaoskamatuks inimeseks. Sellest kirjaoskamatust naisest on läti kohus teinud oma Themida.

Läti wõimud unustawad Poola-Läti heanaaberliku wahekorda häwitades, et see poolawaenuline poliitika on just lätiwaenuline poliitika. Terwe mõistus ei wõi lubada, et kirjaoskamatust Anna Petersonist tehakse ajalooline werstapost. Poola-Läti wahekorra rajamine kirjaoskamatule schowinismile wõib halwawalt mõjutada kogu selle noore riigi tulewikku".

Esimene lumi Narwas.

Narwa, 22. 10. Neljapäewal, hommikupoolsel ööl, sadas Narwas ja ümbruskonnas lund. Kodanikud ärkamisel olid üllatatud maapinda katwast lume walgest linikust, mida ei oodatud weel nii pea.

Ainult kulla eest wõlb warsti Ü. E. N. Ü. loterii pileteid omandada.
Pühap. kl. 5 p. l. 4. eelloosimine Tallinnas, Lossipl. 4.

Tiigri süda

Robert Terry Shannoni romaan.

14

29. peatükk.

Connie' nägu muutus äkki kangekaelseks.

„Tahan teada teist," ütles ta, „ja ma ei ole nii wanameelne kui te arwate, ega ehmu kergesti. Te peate mulle rääkima!"

Garson waatas imelikult liiliatiiki.

„Kas olete küsinud Kitty'lt midagi minu üle?"

„Mitte midagi wäga täpset."

„Kas ta ei jutustanud teile midagi?"

„Ei midagi."

„Hea küll, ega ta ei oleks teadnudki midagi muud kui seda, mis ta on kuulnud."

„Ta ei jutustanud ka teie kuulsusest, wälja arwatud, et olete aus."

„Arwan, et ma ei oleks tohtinud kasutada te külalislahkust, kuna teie ei teadnud weel minust midagi," ütles mees pikkamisi. „Ma ei armasta, et mõistetakse teineteist walesti. Mis te arwasite minust, kui kohtasite mind esimene kord?"

Connie kahtles.

„Ma mõtlesin, et olete see, mis näite — kurjategija. Aga nüüd ma enam ei suuda uskuda seda."

„Aga te aimasite õieti esimesel korral. See on mu amet — kuritöö. Kitty oleks wõinud teile jutustada seda, kui ta oleks wiitsinud; Kitty wõi üks kõik kes sellest ümbrusest."

Jääkülm löök tabas Connie südant. See näis nii labane — nii põlguswäärne. Autuses ja wägiwallas ei olnud jälgegi romantikat.

„Oh!"

Mehe silmad pöörduksid otse temale, aga nüüd ta ei pidanud waatama neisse. Kurgus oli ebameeldiw ängistus.

„Ütlesin, et teile ei meeldi, kui räägin endast," ütles Garson. „Wõiksin jatkata ja püüda end kaitsta, aga seda ma ei kawatse. Muide, teil pole tarwis karta, et tõite majja hädaohu. Nii hull ma ei ole. Ükski seadus ega wõim ei ole minu wastu. Kui näiteks mõni ajaleht on trükkinud minu nime kurjategijate hulka, wõtksin ta kohtusse kaewata laimamise pärast. Seaduslikult olen niisama süütu kui teie, kuid meie kuulsuses on wahe."

Ta sõnad äratasid Connie's jälgawat kurbust. Näis olewat nii traagiliselt raisatud intelligentsi.

„Sest te olete aru saanud, et seadusel pole mingit tähtsust, eks ole?" küsis ta tasa.

„On tähtsust — ent mitte palju," seletas Garson. „Mul on olnud natuke rohkem mõistust kui mu wastastel — ja natuke õnne. Wähema mõistusega ja õnnega süütud mehed on saadetud sadandeid kordi wangi. Ütlesin, et teil on kahju, kui ma räägin teile seda, ja teil on ju?"

Connie oli järsku pahane ja waatas talle otse silma.

„Nüüd teie ainult räägite! Miks te ei wõi öelda otsekoheselt, mida autut ja paha te olete teinud?"

Mees wastas kindlalt ta pilgule.

„Ma ei öelnud, et see oleks autu. Ütlesin, et mul on kurjategija kuulsus. See on teine asi. Ma olen kurjategijate aitaja — kui tarwitada labast wäljendist. Kuidas pean end nimetama — nõuandjaks, plaanitsejaks, wäljendiste isaks? Nad tulewad minu juure nagu ärimees oma pankuri wõi adwokaadi juure. Nad on minu kliendid, sest nad kasutawad mu nõuannet. Harilikult on nad üsna rumalad ning tunnewad aukartust mu kawaluse ees."

Connie' silmis segunes pahameel uudishimuga.

„Teie kasutate oma mõistust, et saata rumalaid kuritööle?"

„Wastupidine oleks rohkem õige," wastas Garson. „Olen nii paljudel keelnud midagi korda saata, sest enamasti oli sissekukkumine silmaga näha. Mulle on mitu korda esitatud röövimis- ja tapmisplaane, mis on nii mõttetult rumalad, et olen otse tülitsenud kaaslastega."

„Teie kaaslased — te mõtlete kurjategijaid?"

„Meie kõik oleme kaaslased — politsei, kurjategija ja linnakodanik. Mina rääkisin muidugi kurjategijatest. Niisugustel juhtumitel kasutan oma mõju, et need tegemata jääksid. Nad oleksid nii-kui-nii lõppenud wangistusega wõi surmaga wõi millegi muuga. Mõnigi mees on nüüd terwe, sest et sain ta tapmisemõttelt ära pöörda."

Ta oli nii harilik ja külmawereline, et Connie waatas teda üllatusega.

„Aga teinekord — kui nad näitawad teile plaane, mis on läbiwiidawad? Kas siis soowitate julgelt alata, röövida ja tappa ja lasta?"

„Ei, ma ei ole kunagi oma elus soowitanud kellelgi teha kuritööd. Need inimesed on sündinud kurjategijad ja mina ega keegi teine ei saa neid käskida. Ma ei hakka neile wastu, sest siis kaotaksin nende sõpruse ja poolehoiu. Kui plaan on hea, siis ma ei saa muud, kui öelda tõtt."

„Teiste sõnadega," ütles Connie, „te hoiate oma kliente tagajärjeta kuritöödest eest ja juhatate wõidule?"

„Kui tahate olla küüniline — olge hea — kuid teil ei ole aimu, kui palju kuritöid olen takistanud. Tõsi küll, ma tegelen üldse wähestega. Üldiselt arwan, et teen rohkem head kui halba. Politsei wõitleb wäliselt kuritegude wastu, mina seesmiselt."

Connie mõistis, et need talle nii wõõrad asjad huwitasid Duke Garson'i. Ta mängis tulega ja oli wäga lähedal põlemisele.

30. peatükk.

Imelik waikus tekkis Duke' ja Connie' wahele, kuna nad istusid liiliatiigi äärel.

Kuritegu, selle karm, külm toorus, täitsid neiu wastikusega — tal oli waewalt wõimalik kujutella end seotud sellega niigi kaugelt, kui Duke Garson'i sõpruse läbi.

Garson oli rääkinud talle juba nii palju, et ta tahtis teada kõik, enne kui nad lõpetasid.

„Need kuritööd — kas te elatate end neist? Ma mõtlen, kas teie teenite eluülespidamist sellest alatusest?"

Garson naeratas natuke ja raputas pead.

„Politsei, wangiwaht ja timukas teeniwad kurjategijaist. Mina olen õnneks paremas seisukorras. Ei, ma ei teeni pennigi kuriteost. Kui tahaksin, wõiksin teha sellest õige suure sissetuleku, aga see ei ole tarwilik. Mul on endal warandust."

„Aga teie tegelete wabatahtlikult kurjategijatega?"

„Jah, wabatahtlikult. Olin isegi kord lugupeetaw. Minust mõeldi sama hästi, kui näiteks härra Tracy'st. See tiütas mind hirmsasti."

Mees waatas Connie'le wäljakutsuwalt; tema silmis oli tüdruk ilus ning kuidagi puhas.

Seni oli tüdruk end näidanud wähe oma õigest küljest mehele; mis ta nägi, olid wõluwad pruunid silmad kuldtäpetega, puhas, wärske näonahk ja kullase läikega kastanpruunid juukseed. Kui temas oli mingi toores elujõud, siis peitus see ta peenes ilus ja haritud tasakaalus.

„Teie ei kiida heaks mu elukutset, ja ma tean, et mu siinolek toob teile ebamugawa tunde," ütles Garson otsekoheselt. „Tegin teid rahutuks ainult seepärast, et olen nii erinew teie sõpradest. Mees algupäraste ideedega — wõi üldse mõne ideega — on harilikele inimestele härjaks portselanikaupluses. Usun, et te niiüd kahetsete natuke, et palusite mind jääda. Isegi Kitty hakkab mind pidama weidraks, kui ta harjub siin. See ei haawaks mind sugugi, kui teile meeldiks rohkem, et ma läheksin linna ilma lõunat ootamata. Nüüd, kui teate umbes, mis inimene ma olen, ärge tundke end kohustatud olewat pidama mind siin. Olen tõesti iseäralik."

Connie' silmad wälkusid ja ta naeratas wallatult.

„Teie olete ka rumal. Muidugi tahan, et jääksite. Teie ei sega mind põrmugi. Aga see tundub imelik, et mees teie mõistusega raiskab oma andeid Kümnendal puiesteel. Te ei öelnud, miks teete seda."

„Ma ei tea isegi seda kindlasti — arwan, see on loomulik kalduwus," tähendas mees. „Kas olete kindel, et tahate mu siiajäämist?"

„Oh, kõikumata!"

Nad tõusid ja liikusid tagasi maja poole lõunatama. Kui nad käisid, siis olid nad teineteisele nii lähedal, et Connie näis tundwat elektrit mehe kehas; tal rundus, et mehel on tiigri energiat. Jah, see oli, mida mees talle meele tuletas! Tiiger — talts, tsiwiliseeritud tiiger kõige oma endise energiaga. Temas oli mingi halastamatus, mingi waimline wäärtus, mis oleks muutunud nõrgemaloomulises mehes metsikuseks.

„Kas te ei ole kunagi tunnud," küsis Connie pikkamisi, „et olete eemal päris kuriteost ainult juuksekarwa wõrd? Kas te ei ole kunagi kujutelnud end tegewat asju, mis ei ole meie meelest õiged ega seaduslikud?"

„Kes seda ei oleks?" küsis mees külmalt.

Connie' emale meeldis Garson lõuna ajal. Connie oma poolt oli rahul, et allilm ei olnud jätnud mingit wälist märki ta külalisele. Ta mitte ainult ei rääkinud kui härrasmees — ta ka sõi nii. Mitte, et Connie oleks sellest hoolinud — ei sugugi — waid ta ema, kes ei suutnud weel loobuda tähele panemast niisuguseid wäikesi asju. Kui lõuna oli sõõdud, siis läks Connie emaga üles ja jäi mõneks minutiks temaga. Alla tulles ei näinud ta otsekohe Garsoni, ja kui ta waatas juhtumisi sõõgituppa, leidis ta mehe elawas jutuajamises Higginsiga, teenriga. Higgins waatas üles ja nägi Connie't; sellele näis, et ta silmapilguks ehmus ja läks siis ruttu lauda kraamima.

Garson tuli poolnaeratades Connie' juure.

„Higgins ütles," rääkis ta waikselt," et teie ema hoiab wäga hooletult oma magamistoas nööritäis pärleid, mille wäärtus on 40.000 dollarit. Tõepoolest, preili Calvert, see asetab mind üliraskesse seisukorda. Siin on Higgins, mu wana sõber, ja siin olete teie, ka mu sõber. Waene Higgins — misjugust piina on ta pidanud kannatama!"

Kwaliteedi märk on

Kuhu suunib meie põllumajanduse krediidipoliitika.

Eesti põllumajanduses ei ole mingit katastroofi. — Saneerimist wajab waid 10 protf. talumajapidamist. — Ebasoodsa wäliskapitali asemel tuleks mobiliseerida sisemaalised ressursid.

Talude oksjonite põhjused wäljaspool majanduskriisi.

Eesti Maapanga tegewuse kohta on ajakirjanduses wiimasel ajal olnud mitmesuguseid etteheiteid. On wäidetud, nagu ei areneks asjaajamine diget rada. Selles asjas hiljuti pangas toimus isegi erakorraline rewideerimine. Samuti on wiibatud sellele, nagu oleks see Maapanga teene, et meil talud massiliselt satuwad oksjonihaamri alla.

Et tõrjuda tagasi kõiki seesuguseid etteheiteid ja lähemalt walgustada meie agraarkeskpanga tegewust ning selgitada krediidipoliitika üldsuunda, selleks kutsus Maapanga juhatuse liige J. Jans eile hommikul enda juure ajalehtede esindajad. Dir. Jans andis oma seletused panga juhatuse ülesandel. Sellekohast soowi on awaldatud ka walitsuse ringkondadest.

Seletuse esimeses osas piirdus dir. Jans andmete esitamisega panga tegewuse ulatuse kohta. Ta märkis, et Maapank oma arwete hulga järele on suur asutus. Kui Läti Maapank, mille tegewusega hra Jans on hiljuti tutwunud, oma tegewuses on olnud seotud 129.500 majapidamisega ja arwete hulga tõttu peab end suuremaks agraarpangaks kogu Euroopas, siis Eesti Maapank wõib oma klientuuri 135.000 majapidamisele arwata. Arwete hulk on suur, kuid üksikud arwed loomulikult wäikesed. Wõrreldes teisi keskpankasid Maapangaga, selgub, et 1. sept. oli bilanssides seis ümmarguselt: Eesti Pangal 60 miljonit, Pikalaenu Pangal 48 miljonit ja Maapangal 55 miljonit krooni. Erapankadest samal ajal Krediitpangal 34 milj. ja Scheelil 32 miljonit krooni.

Maareform asetas Maapangale suured ülesanded. Ühel ajal tegeliku jookswa tööga on pank end sisemiselt pidanud konstrueerima. Seetõttu tuleb lahendada asju ja arweid, mis pärit wabaduswõitluse lõpp-päewilt, 10 aastat tagasi. See asjaolu tingibki paratamatult mõningad arusaamatused, mis on ilmnenud asjaajamisel, eriti kohtulikel asjatoimetusil. Seadus, mille alusele toetub Maapank, näeb ette üht, kuna dokumendid tollest ajast kõnelewad teist keelt.

Asunike laenude alal on Maapangal praegu arweid ümmarguselt 110 tuhat, peale selle wanu arweid 6148. Neil arwetel baseerub panga tegelik töö. Laene on antud wälja 52 milj. krooni, 182 tuh. üksikmaksu tuleb nõuda sisse. Neist on 1930. aastal tasutud wabatahtlikult 160 tuhat, ülejäänud arwed on tulnud nõuda sisse kohtu ja politsei kaudu. Praegu on käigus nõudmisi kohtu kaudu 1200. Palju tööd pangale annab ka järelewalwe tulekindlustuse alal. See on seotud panga huwidega antud laenude kindlustamise mõttes. Praegu on järelewalwe all 40 tuhat tulekindlustust. Üldse on olnud kohtu lahendada 1871 asja. Kohtu kaudu nõudmisi põhjustab korratu tasumine, siis laenude kasutamine teiseks otstarbeks, kohtade omawoliline wõõrandamine, fiktiiwsed obligatsioonid jne. Laenude liitmise alal on pangal samuti praegu tugew töö-koormatus. Üldse on wiidud läbi 37 tuhat liitmise-toimingut, neist käesolewal aastal 8611. Ühel isikul on sageli 8 arwet. Üksikute klientidena on meil 48 tuhat asunikku ja 5030 wana-peremeest. Laenu-koormatus keskmiselt wanataludel on 1350 kr., asunikel 600 krooni. Wõrreldes end krediitseltsidega selgub, et Liiwimaa Krediitseltsil oli 1. jaan. 1915. a. 17.864 klienti ja Eestimaa Krediitseltsil 9018. Meil, nagu näha, ulatub see arw 53 tuhandele.

Waatamata kõigile neile raskustele, mis põllumajanduses praegu tunda, möödus 1930. aasta, mille kohta nüüd walminud aruanne, panga tegewuses rahuldawalt. Aruande aastal esitati 1606 laenusoowi, kogusummas 3 miljonile kroonile, seega üle 30 protf. wähem kui eelmisel aastal. Määrati 1289 laenu 1,5 milj. krooni suuruses, sellest ehituslaenu 31,9 protf., maaparanduslaenu 23,1 protf. ja wabalaenu 45 protf. Uusi laenusaajaid tuli juure 996.

Mis puutub oksjonilainesse maal, siis seletas dir. Jans asja kohta järgnist:

Oksjonile on määratud seni need talud, kes 3 aasta maksu tähtajad lasid mööda. Praegu oksjoneeritakse talusid, kel 1928. a. maksuwõlg tasumata. Detsembris tulewad oksjonile 1929. a. laenuwõlgade talud. On märgitud, nagu olekski talude oksjonid tingitud praegusest majanduslikust kriisist. See wäide ei pea Eesti Maapanga juhatuse arwates, kes eriti põhjalikult uurinud oksjonitalude raskustesse sattumise põhjusi, paika. Majanduslik kriis on wiimase-aja nähe, mille arwele ei wõi kirjutada 1927. ja 1928. aasta wõlgnike hädasid. Kewadel on Maapanga kaudu müüdud waid 2 talu. Sügisel oli määratud müügile 153 talu, kuid neist õiendasid 52 oma kohustused ja pääsesid seega oksjonihaamri alt. Tallinnas kahel oksjonipäewal oli määratud müügiks 13 talu, neist müüdi ainult 2. Wiljandis, kus eile peeti oksjonit, oli määratud müügiks 11 talu, kuid neist õiendasid oma kohustused eelmisel päewal 8. Tartus wõibolla tuleb müügile rohkem talusid, sest Lõuna-Eestis talud üldse on suurema wõla-koormatusega. Eilseni oli Maapanga kaudu seega müüdud waid mõned talud 800-st, mis üldse Eestis sattunud oksjonile.

136 oksjonile määratud talus kogutud andmed näitawad järgmistele raskuste põhjustele: laialdane elu on wiinud pankrotti 25 talu wõi 18,4%, girod — 24 talu (17,7%), ükskõiksus wõi saamatus talu juhtimisel — 26 (19,1%), peremehe puudumine wõi eemalolek — 10 (7,3 protf.), majapidamise liiane ratsionaliseerimine (suured inwesteerimised) kõrge konjunktuuri ootel — 17 (12,5%), laste koolitamine — 6 (4,4%), wõlguostetud talud 1 (2,9%), suur pärandusmaksu maksmine pärijatele — 3 (2,2%), wäikesed ja mitteelujõulised — 3 (2,2%), suur kohtus käimine — 2 (1,5%). objektiiwset põhjust ei ole 16 talul (11,8%). Muidugi ei ole need andmed üldistawad, kuid nad pakuwad siiski teatawa pildi ja tõendawad et raskuste põhjused on wähemalt 28. ja 29. a. oksjoni talude kohta wäljaspool majanduslikku kriisi. Need on talud, kus warem wõi hiljem ikkagi oksjon oleks olnud paratamatu. Kriis on oksjonihaamrit neile waid kiirustanud. Need olid üleni erawõlgades. Mõnes talus ei olnud enam üldse mitte inwentaari, hooned lagunemas. Üldine mulje jääb neist, et krediite on antud liig lahtise käega. Seda pakuti otse igale wastutulijale, waatamata, kas talu laenu jõuab kanda. Eriti ebasoodus oli Rootsi kaubakrediit. Seesmiselt ei olegi meil nii wähe kapitale, et peaksime hakkama tarwikama wälislaene. Nagu selgub, on 46 maa laenu-hoiu-ühisuses 4,7 miljonit krooni, mida neil kuhugi pole mahutada. Meie üldist põllumajanduslikku seisukorda ei saa pidada weel sugugi katastroofiliseks. 10% talumajapidamistest on tõesti raskustes, neid tuleks saneerida, kuid 90% on terwed, nad saawad üle kõigest oma jõul, tuleb waid kohaneda oludele. Iseasi on muidugi kui majanduslik kriis weel enam süweneb. Eesti pankades on 80 miljonit krooni hoiusummasid, mis wastab endisele 40 miljonile kuld rublale. Kui sellest ⅔ kuulub n.-n. linnameestele, siis ⅓ wõi 26 miljonit krooni peaks olema põllumeeste hoiusummad. Põllumeestel on hoiusummad, seda tõendawad maapangad. Finantspoliitiliselt ei ole soowitaw liialdada raskusi. Kuigi kriis ei ole weel lõplikult kujunenud, tuleb meil siiski piiida sisemiste ressurssidega saada üle raskustest ja seda kapitalide otstarbekohase kasutamise teel.

Toompeale sajab märguk

Ka asunikud nõuawad riigiteenijate palkade t

Eile esitas asunike koonduse riigikogu rühm riigiwanemale märgukirja karjasaaduste hindade asjus. Põllupidajad saawad wõi eest waid 1—1.10 krooni kilost. Teisest küljest töötusfaadused püsiwad endises hinnas. Põllumees ei saawat enam edasi oma jõuga. Juba olewat märgata meie wõitoodangu senise hoogsa juurekaswu ärajäämist ja lehmade massilist laatadele wedamist, mille tõttu üksikutel laatadel lehmi on müüdud juba naha raha eest (Tapal 12 kr. eest). Need nähtused ähwardawad saatuslikuks saada meie põllumajanduse tulewikule. rääkimata olewiku hädadest. Kui kord ülemaailmliku majanduskriisi mõõdudes, karjasaaduste hinnad jällegi tõusewad ja stabiliseeruwad wälisturgudel, meie põllupidajad aga wahepeal oma karja hädasunnil häwitanud on, siis on ometi karjapidamine niisugune p le üleswiimine nõuab pik da arwesse wõttes, juhitak tähelepanu sellele, et 1) r jakaswatamise edendamise lustamise fondi seadusele" konifondile suuremaid sum

Tarwilist katet wõin riigiteenijate palkade kär wiimisel saawutatud kokk

Põllutööministrile esi hitakse tähelepanu ehitus pikaldasele käigule Maapa riks otsustatud laenudest 40%.

See halwawat ehitust wat talud raskesse seisuk

Eestis kawatsetakse sooritada langewarju

P. Tammes kawatseb hüpata Lawrowi poolt leiut jul. — Olewiste kangelane W. Pallo tahab filmi j rekordhüppe.

Tallinna õhuasjanduse ühingu juhatusele esitas P. Tammes palwe, et tal wõimaldatakse sooritada hüpe Eestis konstrueeritud langewarjuga. ühingu juhatus pole seni weel teinud palwe kohta konkreetsemat otsust. Samuti on ka Walter Pallol kawatsus sooritada 10.000 meetri kõrgselt hüpet langewarjuga.

Lennuwäe awiatõõfodades töötaw Lawrow on konstrueerinud oma langewarju tüübi, millega ta ise sooritas mõne aasta eest hüppe. Nüüd on tema poolt töötatud oma tüüp ümber ja langewarju wõib nimetada kõigiti täiuslikuks.

Sama Tammes pöördus alul Lawrowi poole, et see lubaks kasutada hüppel oma langewarju. Konstrueerijal selle wastu midagi polnud. Peale selle esitas Tammes eelpool toodud palwe õhuasjanduse ühingule. Millal hüpe teostub, selgub alles Tammese läbirääkimiste tulemusell lennuwäe juhtimate jõudude ja õhuasjanduse ühingu juhatusega.

*

Sama mõttega käib ringi torni lipukangelane Walter P ma hüpet kuni 10.000 meetri

Nimelt wallandati Pallo ametist peale seda, kui ta wi lipu torni tippu. Mees läi il ilmus tema korterisse 4 meet lippu, mille Pallo wõtnud Ol tectas, et kinkinud lipu Wab rahwuslipu, mis lehwinud kõig (Et leida teenistust, alustas nia filmiga", lubades hüpata kõrgselt. Wiga seisab waid eri-ehitusega lennukit, mis su gusele. Meie lendukite maksim me on kuni 6000 meetrit. Wõi kaintatakse siiski ära filmülesw semalt kõrgselt.

Kopli elanikele jäetagu tramm ja au

Soowitakse praeguse olukorra alalejätmi

Nõda aastaid on Kopli ja linna wahel autobuseühendus, mis soodsa liiklemiswõimalusena on elanike poolt leidnud laialdast tarwitamist. Siiani on paralleelselt töötanud nii tramm kui buss, misjuures oludekohasemalt parema liiklemiswahendi küsimus on lõplikumalt selgumisel. Et aga Kopli tramm ofutus liig wanamoelisena ja seejuures ka aeglaseks, siis asus linnawalitsus trammi „noorendamisele", mis arwatawa mõistetawusega toimus kodanike huwides. Trammiliikumine Kopli ja linna wahel oli seisus kuu aja ümber, mille kestes trammi roobasliini laius kohandati sobiwalt linna elektri- ja mootortrammi wagunitega. Nüüd on trammiliikumine Kopli liinil jälle alanud. Liikwel on teistel liinidel ülearuseks ofutunud mootorwagunid ja peale selle weel wanemad endised „konka"-wagunid, millele püüdeks on ehitatud mootorid.

Seda teawad ja tunnewad mitte üksnes Kopli elanikud, kes ühenduse otsekohesed tarwitajad, waid üldisemaltki teatakse, et tramm on küll odawam, kuid seejuures aeglasem ja ka wähem otstarbekohane, kui buss. Trammil maksab sõidupilet 15 senti, bussil sama maa kohta 20 senti. Kuid bussiga on elanikel otsekohene ühendus mitte üksi linnasüdamega, nagu Raekojaplats ja Weneturg, waid bussiga saawad Koplis asuwad koolilõpilased sõita otsekohe ka kooli — Karu tänawale ja mujale.

Kõrwale jättes autobuse kui moodsama ja parema liiklemiswahendi „ülistamist", waid ainult mainides bussi selgesti suuremat otstarbekohasust Kopli elanikele, on siin öelda, et selle asjaolu esiletoomine on tingitud kuulduseit, nagu tahetaks linnawalitsuse poolt keelata autobuse ühendus

Autobuse-ühenduse tõttu saadakse Koplist praegu hästi ja soodsalt käia linnas turul, koolis ja mujal ning üldse linnas, sest trammiliin ulatub ju ainult linna äärele, jättes sõitjad niiöelda poolele teele. Nüüd tahetakse — lõpdame, et see ometi ei ole nii! — et Kopli elanikud ja kõik teised, kel Kop walisel liiklemisel ainult tr üldiselt — kõigil elanikel — rapärasuse ja kindlusesse. tanud trammitee, mootorid on aeglaselt. Kiiruse suhtes on lub sõiduks 11—12 minutit, tr

Kopli elanike soowiks on, tramm kui autobus. (Elanikel da liiklemiswahendit ja hoita ainuüksi, mille soodsus kodan wähem teisest.

*

Andes ruumi eelpoo dele, on märkida, et linn — keelda Kopli ja linna dus — nähtub, nagu näe tobuses konkurentsi, autob mitte. Kui autobuse pär watult on lähem tulewik ajakohatuna ja edutakist nagu tahetakse — see näi liiklemiswahendit, mis ta ei ole küllaldasemalt otst Kui trammil omawalitsuse gugi on ehk mõningadi imelik, kui neid weelgi nike suhtes otstarbekohat

Elanikud, s. o. kodan data, kumb on majalisem kuid praegusel puhul ei liiklemiswahendi ainumää

109.998 põllumeest walib põllutöötoja.

Kui palju kohti saab iga maakond.

Eile oli koos põllutööstoja walimiste üleriiklik komitee põllutööministri abi R. Taltsi juhatusel, et teha lõpparwestusi põllutööstoja walijate üleriikliku arwu kohta ja sellega ühes määrata ära koja liikmete arw maakondade wiisi.

Nagu selgunud, on walimiste üleriiklik komitee põllutööstoja walijate üldarwu kohta saanud teateid kõikidelt Eesti waldadelt. Waldadelt saadud andmete järele wõtab esimese põllutööstoja walimistest osa 109.998 täisõiguslikku kodanikku. Saadud andmetel arwestas üleriiklik komitee välja iga maakonna kohta koja liikmete arwu proportsionaalselt maakondades esinewate walimisõiguslike põllutööstoja walijate üldarwule. Selle järele saadab Wirumaa oma 15.592 walija hulgast põllutööstotta 9 liiget, Tartumaa 14.488 walija hulgast 8 liiget, Läänemaa 12.387 walijast — 7 liiget, Harjumaa 13.012 walijast — 7 liiget, Wõrumaa 9.629 walijast — 5 liiget, Pärnumaa 9.200 walijast — 5 liiget, Saaremaa 8.900 walijast — 5 liiget, Wiljandimaa 8.465 walijast — 5 liiget, Petserimaa 7.558 walijast — 4 liiget, Järwamaa 7.480 walijast — 4 liiget ja Walgamaa 3342 walijast — 1 liikme.

Kuna põllutööstoja walimised toimetatakse 13. ja 14. detsembril, siis annab üleriiklik komitee awalikult kodanikele teada hiljemalt 40 päewa enne esimest walimispäewa, kandidaatide nimekirjade wastuwõtmise aja ja sama maakonna järele walitawate põllutööstoja esialgse liikmete arwu. Kuuldawasti algab kandidaatide üleseadmine juba 26. oktoobrist alates, kuna kandidaatide sisseandmise maakomiteedele wiimaseks tähtpäewaks on peakomitee määranud 12. nowembri. Põllutööstoja walimiste juhatuskirja kohaselt moodustatakse walimiseks üle maa 11 walimisringkonda, mis häälte äraandmiseks jagatakse jaoskondadeks. Iga maakond seal juures oma administratiiw piirides moodustab iseseisva walimisringkonna, kuna wallad omaette moodustawad wähemalt ühe walimisjaoskonna. Tarwiduse puhul wõidakse kohaliku wallawalitsuse soowil ühte walda maakomitee loal ka rohkem walimisjaoskondi asutada.

Wälisministeeriumi tuller omastas wõõrast raha.

Jaan Schulz mõistetj 8 kuuks wangi.

Keskmädalal, 21. oktoobril, oli Tallinna-Haapsalu rahukogu süüpingis wälisministeeriumi endine ametnik Jaan Schulz, keda süüdistati suurema summa wõõra raha raiskamises. Kahjusaajana esines keegi Jaan Tromm.

Wiimasel oli Wenemaal sugulane Margarete Herm, kellele ta tahtis saata raha, kuna aga seda pankade ega posti kaudu ei saanud teha, siis pidi ta otsima teisi teid. Kellegi Diesenhauseni kaudu Tromm sai tuttawaks wälisministeeriumi ametniku Jaan Schulziga, kes pidas kullerina ühendust Eesti- ja Wenemaa wahel.

28. septembril 1929. aastal Tromm andiski Schulzi kätte 100 tšerwonetsit edasitoimetamiseks Hermile Wenemaale. Sellest summast Schulz wõis wõtta endale waewatasuks 20 tšerwonetsit ja sai rahasaatjalt peale selle weel 100 krooni Eesti rahas.

Kuid raha üleandmisest ei tulnud midagi wälja, waid Schulz jättis selle kõige suurema rahuga oma tasku. Et peita oma süütegu, seks hakkas ta tarwitama kõikugu keeruliisi teid. Ta kirjutas Trommile mitmesuguseid tõele mittewastawaid kirju.

Nõrda kirjutab ta 20. mail 1930. aastal: „Seniajani pole ma saanud üle anda raha teie sugulasele. Tahan makia selle teile nüüd tagasi, teatage kus kohal ja mil wiisil. Ministeerium sai nimelt asjast teada ja kogu lugu lõhnab nüüd skandaali järele. Olen kõrist saadik sest asjast tüdinenud. Hakka teistele head tegema ja lenda ise sisse."

Wiis päewa edasi, 25. mail Schulz aga korraga kirjutab Trommile, et tal siiski on korda läinud raha üle anda.

28. mail aga juba ta kirjutab, et ikkagi raha pole saanud üle anda, waid on saatnud nüüd selle Kommertspanga kaudu andjale tagasi.

8. augustil küüb ta Trommilt järele, et see teatagu talle, kas on saanud panga kaudu raha kätte.

Tromm muidugi ei olnud raha saanud, waid käis pangas ilma asjata, sest seda polnud sinna makstud.

Tromm lõpuks taipas, et kõrge ametnik weab teda ninapidi ring wõttis mehe kohtulikule wastutusele. Trommil oli aluse protsessi alustamiseks küll, sest raha edasiandmisel Schulzi kätte ta oli saanud wiimaselt ankirja 80 tšerwonetsi wastuwõtmise kohta, millise summa kurss Eesti rahas pidi olema 1.525 krooni.

Mees aga hakkas nüüd nõudma tagasi summat terwes suuruses, sest oli selge, et Schulz mingit waewatasu raha omastamise eest ei wääri.

Kohtus Schulz tunnistas enda omastamises süüdi ja seletas, et ta müünud need 100 tšerwonetsit ära ja saanud nende eest 72.000 senti Eesti raha. Saadud rahaga ta maksnud oma wenna wõlgasid.

Kohtu ees Schulz esines ilma kaitsjata ja pidas kaitsekõne ise. Ta palus end karistada kergema paragrahwi järele, öeldes awameelselt, et on talitanud wõõra waraga kergemeelselt ja järelemõtlematult. Kuna kaebealuse wastu oli esitatud ka tsiwiilnõudmine Eesti rahas, mis ulatus üle 2000 krooni, siis kaebealune asus waidlema selle wastu kõiwasti. Ta leidis, et tsiwiilnõudmine tuleb rahuldada mitte kroonides, waid tšerwonetsites, sest see oli saadukti tšerwonetsites. Selles muidugi oli kaebealusel oma tagamõte, kuna tšerwonetsil on madal kurss ja seda me börsil ei noteeritagi. Mees tahtis odawamalt läbi tulla.

Kuid kohus ei pannud seda tähele, waid mõistis mehe 8 kuuks wangi, rahuldades tsiwiilnõudmise Eesti rahas, seega üle 2000 krooni suuruses summas. Eelwangistusest wõeti arwesse 2 kuud.

Edisoni matused.

West Orange, 21. 10. Täna peeti siin Edisoni matused. Edisoni pronksist kirstule järgis üle 400 leinaja, nende hulgas proua Hoover. Leinarong liikus läbi uulitsate Rosedale'i surnuaiale. Kahelpool leinarongi teed seisid waikselt tuhanded suure leutaja austajad ja imetlejad. Edisoni põrm maeti põlise hiiglatamme kõrwale, mis oli kadunu lemmikpuu. Haua ümber politsei walwekond peab neli päewa ja neli ööd auwalwet.

ILMUS
Looduse Kroonne Romaan nr. 34
G. DE MAUPASSANT
ILUS SÕBER.
Hind 1 kr.
Kirjastus-Ühisus „Loodus", Tartus

Türi koolistreigi asjade selgitamine

jatkus eile haridusministeeriumis. Ministeeriumis wiibis ka kooli-juhataja Mölder. Ühelt konsilikti segatud õppejõult saabus kirjalik seletus, mis waadati läbi. Toimetustöö lõpul ei olnud weel selgunud ministeeriumi lõplik otsus. See wormuleeritakse arwatawasti täna.

Peerutuleaegne kord elektrijaamas.

Kuidas ennewee puutusaegsel on ajast mahajäänud mõni meie asutus, mis ometi peaks tegelema 20. sajandi asjadega, sellest on elawaks näiteks linna-elektrijaam:

Kodanik J. kolis üle senisest korterist naabriuulitsa maja korteri, kus juba olemas woolumõõtja ja kogu elektrisadelbis. Hommikul kell ¼10 kõlistas ta elektrijaama tehnilise jaoskonda, et tal senisest korterist wõetaks wool ära ja antaks uude. Seda lubati teha. Montöör tuligi ja katkestas woolu, ühtlasi soowitades kuni kl. ½3-ni minna elektrijaama kantselei 8. kassasse, et seal õiendada wastawad maksud, omakord andes lubaduse, et siis juba samal päewal antakse wooluühendus uude korteri. Kui aga kodanik weidi peale kl. 2 ülmus soowitatud kohta, öeldi sealt, et täna enam ikka woolu ei saa, „tema montöör" pole weel tulnud mingisuguste „paberitega" — ja et, olge lahked, tulge homme hommikul kl. 9. Nagu poleks ööd wahepeal olemaski.

Inimestel, kes weel wõib-olla saawad silmawalgust peerutulest, wõib niisugune asi näida loomulikuna, kuid enamus meie inimestest tunneb end ikkagi elawat elektri-sajandil ja neil on õigus nõuda wastawat taipu ka ametiasutustelt.

Rahanduskriisi algus Leedus.

„Lietuvos Žinios" kirjutab maailma krediidi- ja rahanduskriisi mõjust Leedus. Krediidikriis, mis Leedus nüüd alanud, ei olewat tekkinud mitte kohalikust majanduskriisist ega maailmamajanduse surwest, waid olewat puht-pšühholoogilist laadi. Leedu pangal ei olewat kaotusi ei tohaliku tööstuse krediteerimise alal ega wälismail. Leedu litt olewat nii stabiilne, et Berliinis ja Londonis teda kõteeritawat kõrgemalt kui dollarit. Kaubabilansi passiiwiteet olewat mööduwaks nähteks. Ka eelarwe puudujääk olewat tühine. Nõnda, et Leedu pank ja litt olewat täiesti korras. Usalduse kadumine kahanduesse on tekitanud massipšühhoosi, mis wäljendub hoiusummade wäljawõtmises pankadest. Sel massipšühhoosil wõiwat Leedu majanduselule, eriti rahanduse ja krediidi alal olla wapustawad tagajärjed.

Hoiusummade wäljawõtmine erapankadest muutus nii paanilisekS, et Leedu pank oli 19. okt. sunnitud teatama, et garanteerib hoiusummad kõigis erapankades. Leedu riigipanga usaldus erapankade wastu awaldas Leedu rahandusringkondades rahustawat mõju.

Loodetaw ilm

reedel, 23. okt.

Merel ööseel weel puhangulised loodetuuled, päewal raugewad ja pealelõunat uuesti kõwenewaid edelapoole pöördunaid tuuli, suuremalt jaolt pilwes, kohati kergest wihma ja lund ning jahe.

Ilmaülewaade kolmap., 22. okt.

Madalrõhkkond on ümbruwalt täitudes liikunud Walgele merele ja Loode-Wenesse. Atlandi madalrõhkkond on jõudnud Norra läänerannikule ja sundub üle Skandinaawia Läänemerele. Kõrgrõhkkonnad asuwad Grööni maal ja Kesk-Euroopas. Hommikul sadas Põhja- ja Kesk-Euroopas ning Wenes paiguti lund ja wihma. Temperatuur kogu Euroopas langenud peale Wahemere-maade, kus walitseb kohati kuni 20 kr. jooja. Hommikul oli Skandinaawia mägedel kuni 12 kr., Soomes 0—5 kr., Põhja-Wenes 0—1 kr., Kesk-Euroopa mägedel 1—3 kr. külma, Eestis oli 0—4 kr. sooja, öösel oli Ida- ja Kagu-Eestis 1—2 kr. külma.

Parim ja odawaim hambapasta
Perlodont
Suur tuub 35 sen t.

Ametlikke seletusi.

Meile on awaldamiseks saadetud alljärgnewad ametlikud seletused:

Piiriwalwe jaoskonna ülema esimene seletus.

W. a. „Päewalehe" toimetusele.

Teie lugupeetud lehes 21. oktoobril s. a. nr. 287 ilmunud kirjutises „Midagi on mäda" leidub järgmine lause: „Aga juba see, kuidas üks peategelasiit, „Hullami" kapten Kado, sokutati minema — nagu riigikogu eite toodi — ühel salapiiriuselaewal piiriwalwe lahkel teadmisel ja kaasabil, kõigutab meie usku, et seda tunnedat asja tahetakse walgustada". Selle õiendusegs ta tõeolude selgitamiseks teatan järgmist:

Piiriwalwe on talitanud piiriuselaewa „Hullami" tabamisel laewa kapteni Kato'ga täiesti eraopoletult ja oma parema äranähtamise järele. Niipea kui juurdluse käigus selgus, et tähendatud salapiirituse asjusse on kõige pealt segatud laewa tegelik juht ja korraldaja Priido Onno, Eduard Kröniström ja laewa kapten Kato, andis juurdluttoimetaja ohwitser minu teadmisel ja korraldusel wastawa telefonogrammi politsei et Priido Onnole ja laewa kapten Kato'le takistada wabariigi piirideit lahkuminc. Telefonogramm antti ära 21., sept. s. a. Tallinna-Harju prefektuuri. Telefonogrammi üüs oli järgmine: „A.-l. „Hullami" salakaubitsemise asjus toimetatawast juurdlusest selgub, et Iitewa kaptenit ungarlast Kato't ja esimest tüürimeest Priido Onnot ootab juurem tollitrahw. Palun korraldust, et tähendatud isikud saaksid elukoha järele politsei walwe alla wõetud ja nende sõit Eestist wälismaale takistatud." Kröniströmi nime telefonogrammi ei wõetud üüse seepärast, et wiimane samal ajal istus kirmi ühe teise üüteo pärast Tallinna keskwangimajas. Teisi tõkkeabinõusid üün tarwitusele wõtta ei saanud. Kato wahi alla wõimine oleks wõinud sündida kohtuwõimude korraldusel ja see oleks, wõibolla, järgnenud asjatoimetuse üleandmisel tollile ja sealt kohtuwõimudele.

Kõige selle tõttu tõrjun kõige kategoorilisemalt tagasi igasugused awaldused selle kohta, nagu oleks kapten Kato põgenemine sündinud piiriwalwe lahkel teadmisel ja kaasabil.

Käesolew õiendus palun awaldada Teie lugupeetud lehe trükiseaduse § 11 põhjal.

Tallinnas, 21. oktoobril 1931. a.

Lugupidamisega

A. Lüüs,
major,
piiriwalwe Tallinna jaoskonna ülem.

Imelik ja mõistatuslik on meie ametiasutuste töö ja tegewus. Tehakse kõik korraldused, et süüteo toime pannud isik peaks jääma politsei walwe alla, aga see isik pääseb kerge waewaga igasugu takistustest üle ja läheb, kuhu tal tarwis.

Teine seletus.

Lugupeetud „Päewalehe" toimetusele.

Teie lugupeetud lehes 11. X 31. a. nr. 277 ilmunud kirjutises „Tekkimas uued wõitlejad piiriuseteusstile", oli näidatud mõn hulgas, et piiriuse L.-l. „Relis" wäljudes Paldiski sadamast 300.000 liitri piiriusega toimetas laadungi jaotamiit oma teistele laewadele Paldiski lähe sadamast 4 miili põhja poole. See ei wasta tõele. 12. X 31. a. saatsin Teile awaldamiseks selgitawa õienduse Teie lugupeetud kirjutise üksikute osade kohta ni pole ilmunud. Seepärast duseks ja tõeolude selgitiseks t

Piiriuse ladulaew „Relis" wälja lahes peatumata ja wõtti niist Õsri poole. Laewa liikum miisest peale, alul Pakerordi piiriwalwe wõimude poolt, pär wahipaadi poolt kuni 12 m.-m kadus laew NO ühis jälgiwa mapiirilt, ilma et mingiuguseid nud ladulaewa pealt oleks tehtu

Palun awaldada käesolem põhjal Teie lugupeetud lehes.

Tallinnas, 20. oktoobril 1

Lugupi

piiriwalwe T

Selle kohta tähendame wad andmed räägiwad soot

Kohtupalati prok

Wäga lugupeetud „Päew

Teie lugupeetud lehes nr. ilmunud artikli „Ametlikud teadud wäidete puhul — nagu seis kodanikude A. Keskülä ja jündmud prokuratuuri teadmise üüksne ülekuulamine on ünnd jälgitawa üüteo selgitamisega teadmisel ja alustel, nagu see üüe abidirektori härra J. Soo nr. 283 — 17. oktoobrist k. p. 4 all.

Täiendawalt kuulete ja kuratuur on alanud ju üülekuulamise käigu kohta.

Kõ
Niguliste tän
Sa on de Dan
reedel, 23. okt.
teemil:
„Warjuleidmine Jumal
Kõneleb Jehowa
Sissepääs waba ja r
Wahi-Torni raadi

Must südametunnistus piirituse asjus.

„Ovo" Baltimerel piirituseweo peakorraldaja. — Paldiski ei kuulu siseministri järelewalwe alla. — Kapten Kato põgenemise keerdkäigud.

Eilsel riigikogu koosolekul esines asunik A. Laur alljärgnewa erakorralise teadaandega:

Salapiirituse lood on ärewust tekitanud laialistes rahwahulkades. Põllumeeste seas on ärewus suur, kuna sisfetungiw salapiiritus halwab kartulikaswatust ja meie piirituseföösfust. Kohtu- ja siseministri seletused läinud koosolekul on oma poolt öli walanud tulle, sest kohtu- ja siseministri seletus rahuldawat wastust ei annud.

Selgunud on, et „Ovo" siiski toetusi on maksnud, waatamata, et kohtu- ja siseminister seda eitas, meie riigilaewa ülalpidamiseks.

Üldiselt on teada, et „Ovo" korraldab ka wälismaalt ostetawa piirituse müüki Balti merel, reguleerides üksikute gruppide wahekordi jne. „Ovo" kaitsealustel gruppidel on seadusewastaselt wõimalus olnud oma laadungit territoriaalwetes ümber laadida. Kuna kohtu- ja siseminister läinud neljapäewal kõike seda eitas, on need üldiselt teadaolewad asjaolud kohanike meeled ärewaks ajanud, sest raske on teha kindlaks,

kus lõpeb salakaubitsejate seadusewastane äritegewus ja algab ametiwõimude tegewus.

Meie nõuame täit selgust kõigi asjaolude kohta.

Asunik J. Fuks teeb ettepaneku, awada läbirääkimised erakorralise teadaande üle.

Wahelehüüe põllum. kogudelt: Mis erakorraline teadaanne see on!

J. Sikkar (asunik): Kas see ei ole erakorraline, mis minister luiskab?

A. Tupits (põllum. kog.): Kas nüüd korrale ei kutsuta?

J. Holberg (põllum. kog.): Oma mees.

Awatakse läbirääkimised.

Koolipoisid piiritust ümberlaadimas!

Kristlane J. Lattik: Kui see piirituselugu meil järjest on süwenenud ja laienenud ega ole suutnud mitte waikseks jääda, siis on minu arwates peaasjalikult suuri teeneid seks just härra sise- ja kohtuministril. Ei ole mitte arupärijate teene ega ajakirjanduse teene, et piituselod meil waikinud ei ole, waid seletus, mis möödunud neljapäewal härra sise- ja kohtuminister andis, jättes niipalju selgusta asju ja fundis nutele küsimustele ja uutele otsimistele.

Selle asemel, et wabariigi walitsus otsekohe meile siin kindlasti ütleks, miba arwatakse terwest piirituseloost,

kui kangele see kui kuritegewus läinud,

kuibas mõjub see meie rahwa hingeelule, kuibas ta praegu edasi areneb, kõige selle kohta meie midagi kindlat ei kuulnud, waid minister walis sootu teise tee selle nähtuse tagasitõrjumiseks:

minister laskus arupärijate kallale ja eriti ajalehetoimetajate kallale.

Eriti tungis ta kallale kõige suuremale ajalehele ja ta paarile nooremale toimetusliikmele, kes olewat endale hankinud teateid salapiirituse asjus ebakorrektsel wiisil, saades ja wõttes selle eest maksu. Nädalapäewad on möödunud ministri seletusest, kuid seni

ei ole minister nende ajakirjanikkude wastu oma süüdistust tõestanud,

kes awalikult tema poole pööranud. Rahwast huwitab wähe, kuidas ajakirjanikud endale teateid muretsewad. Meie teame, et wälismaa ajakirjanikud saadawad oma kirjasaatjaid igale poole hankima teateid. Ja kui selle seisukoha järgi käia, ei see, mis ühe ajalehe toimetuse üks liige mõne inimese käest mõne küsimuse kohta pärib, on kuritegu, et seda ei tohi teha, mis jääks siis järele näiteks meie parteilehtedest, kus teatawasti oma toimetuse liikmetele makstakse selle eest, et nad teateid muretsewad. ükski ei mõtle, et parteilehe toimetaja mingi kuritöö korbaatja oleks andmete hankimisel.

Ma mõin täna sõna wõtan, siis just selleks, et juhtida tähelepanu sarnastele nähetele, et kui meil wabariigi walitsus tuleb wastama suurele, laiaulatuslikule küsimusele, mis kõikide meeled ärewil hoiab, ei tea, millisel määral salapiituse wedu olemas ... kuhu ta läheb, kas meie randa, kus teda laaditakse, mis temaga tehakse. Kui wabariigi walitsuse liige endale ülesande nii kergeks teeb, tuleb sõimab nad läbi ...

Juhataja: Rl. Lattik, teie wäljendus „sõimab läbi" ei ole kohane. Teen teile märkuse.

J. Lattik: Lugupeetud rahwasaadikud: Täna sõna wõttes wõin ma konstateeriba ainult üht asjaolu, et kui ma üht külge sellest piituseloost puudutan, siis ei ole mul kawatusi ega mõtet pöörda härra kohtu- ja siseministri poole, sest ma olen kindel, et ka mina

ei saa temalt selget wastust,

nagu seni keegi ei ole saanud. Selles küsimuses pöördun ma tema kollegi, haridus- ja sotsiaalministri poole ja nimelt järgmistel põhjustel:

On üldiselt teatud ja tuntud asi Paldiskist. Kui seal on salapiituisit ümber laaditud emalaewalt teistele laewadele, siis on seal sarnaseid asju ette tulnud, mille kohta paremaid teateid peaks olema härra haridus- ja sotsiaalministril. Selle laadimistöö juures on kasutatud Paldiski gümnaasiumiõpilasi, ja kui koolijuhataja on tahtnud need poisid sealt kätte saada, siis ei ole teda lastud piituselaewale minna, ei ole selleks luba antud, ja koolijuhataja on pidanud seda küsimust pärast erateel lahendama kooliwalitsuse ülemaga. Töötatöölised on selle wastu protesteerinud, et koolipoisid nende leiwa käest ära wõtawad ja et ka nemad tahaksid seda tööd teha ... Direktor olewat need poisid kätte saanud, enda juure kutsunud ja ettepaneku teinud, kas hakkawad nad sadamatöölisteks wõi jääwad kooli edasi. Poisid on siis kooli edasi jäänud ja ei ole enam seda tegewust jatkanud.

See kõlab nagu mingisugune pilge. Pööran haridus- ja sotsiaalministri poole seepärast, et meie üldse ei tea, mis sünnib ja kui kaugele ulatub salapiiritus. Meie teame, et meil on sarnased uuendused maksma panbud, nagu koolistreigid, miba ennem kunagi pole olnud. Meie oleme nii kaugele jõudnud, et ka algkoolid on hakanud streikima. Need on kõik uuendused, meie sotsiaal- ja isegi majanduselus, mille kohta tahaksime saada selgust ja seda mitte üksi meie, waid ka teised kodanikud.

Juhin lugupeetud härra haridusministri tähelepanu sellele, et minu südamlik palwe on, et selle tagajärjel

Paldiski direktor ei lendaks,

nagu kõik teised. Nii läks Haapsalu direktor ära ja kommunistlik noorsugu läks sinna tagasi. Nii läks ka Türi gümnaasiumi direktor. Kordan weel, minu palwe on, et Paldiskis seda ei juhtuks. ühtlasi leian, et kui koolipoisid piituisit laadiwad ühelt laewal teisele, siis see on natuke liig.

Teatud asjad siseministrile teadmata.

R. Penno (as.): Et täna rkl. Laur erakorralise teadaande ette on kannud, selleks on põhjust annud ärewus, mis logu feltskonnas piituseloos esile tulnud. Eelmisel koosolekul, läinud neljapäewal, kerkis see küsimus laudselt üles rkl. O. Strandmani erakorralise teadaande puhul, kus härra kohtu- ja siseminister pidas wajalikuks selgitada selle piituisega ühenduses olewaid küsimusi ja selle juures osutusid mitmed asjaolud, mis kõigile teada, temale teadmatuks.

Hea südametunnistusega piituisewedajad.

Minister muuseas wõttis selle omaks, et kui ka wälispiituise müüki meie korraldame Balti merel, siis ei saaks üksi wõim seda ära keelata, kui seda tehakse seadusepäraselt. Igatahes wõin öelda riigikogu liikmetele, et minul on olemas ülesswõte üheft dokumendist, ja riigikogu liikmed, kes soowiwad, wõiwad sellega tutwuda. Selle põhjal wõin kinnitada, et see ettewõte on Balti merel korraldawaks organisatsiooniks ja kõigile piituisemüüjaks. Ma loen selle dokumendi ette. Ta kõlab järgmiselt: „Tallinn, 15. august 1931. Põllumajanduslikn ühisühiuus „Ovole".

Meie wõtame enda peale kohustuse meie kogu eksport-piituise tarwitust, kuni 1931. aasta nawigatsiooniaja lõpuni, ainuüksi teie juurest Eesti sadamatest, ja „Landes Spiritusverwertung A. G." (eelpool lühendatult „Landes) nende täiteladuist Kielist katma, ning kohustame ennast ei lahtisel merel, ei teis.tes sadamates, otse ega kaudsel teel muud piituisit ostma, transporteerimiseks üle wõtma ehk muul teel meie laewadele wõtma. Piituise wäljaandmised meile sünniwad teie waliku järele Eesti sadamatest ehk Kielist. Meie wõtame endale teatawaks, et kõik piituiselaadungid, mis käesolewa kokkuleppe kohaselt üle wõetud, saawad teie kui ka „Landes'i" poolt üheöigusliise wastutuleku ofaliseks.

Et telefonogrammi ei saadud politseiwalitsuse üldbüroole üle anda, siis anti telefonogramm üle Tallinna-Harju perefektuurile. Üldbüroole ei saadud seda üle anda seepärast, et töö oli seal sel kella ajal juba lõpnud ja ofutus oli kinni. Krönström'i nime telefonogrammi ei wõetud seepärast, et wiimane istus sel ajal kinni Tallinna keskwangimajas. Peale selle teatati looft weel Tallinna peatolliameti salakauba toimkonna juhatajale, kust teatati, et enne ei saa isikute suhtes midagi ära teha, kui tollinõukogu otsus tehtud ja isikutele trahw määratud.

Täit selgust.

Igatahes need andmed on küll sarnased, et meie ametiwõimudelt täit selgust terwe selle asja kohta nõudma peame. Need on niiwõrt erakordsed, et meie täie õigusega weel tänasel koosolekul neid küsimusi kõne alla peame wõtma. Minu arwates on kõige selle juures selge, et meile eelmisel koosolekul, kas teadmatuses wõi mis asjaoludel, täielisi ja tõelisel seiswaid andmeid ei ole püütud wõi tahetud — ma ei tea seda — esile tuua. Kuid praeguste asjaolude juures näib siiski, et wabariigi walitsus tõsiselt neid küsimusi kaaluma peaks ja ma arwan, et ka riigikogu peaks neid kaaluma.

Minul ei ole mingisugust lootust, et peale nende asjaolude esiletoomist, miba täna oleme erakorralises teadaandes ja praegu minu läbi riigikogule teatawaks teinud, siin mingisugune ülemineku wormeli saaks läbi wiia.

Ministri selguseta seletus.

Kohtu- ja siseminister J. Hünerson:

Ma pean tähendama, et mul ei olnud wõimalik üksikasjades seletust anda nende küsimuste kohta, mis r.l. Kalbus ette tõi. Wõib palju asju maailmas juhtuda ja kohanikud wõiwad wäga palju wälja mõelda, ning härrad riigikogu liikmed wõiwad palju asju teada, mis wabariigi walitsuse liikmetel silmapilk teada ei ole.

Lorenz (as.): Teie ei tea midagi!

Minister: Ja ka eelmisel koosolekul härra Kalbuse poolt esitatud asjaolud ei olnud mulle teada. Kõigepealt rkl. härra Kalbus kõneles, nagu oleks sellel laewal, millel asus piiriwalwe ohwitser, kes piituselaewa „Hullami" merelt sadamasse tooma läks, wiibinud ka Arnold Eerik, kes olewat tuntud salapiituise-wedaja ja nagu oleks laew olnud muuhulgas wahilaew „Tugew". Selle asja kohta on mul järgmist teatada. Piituise wahilaewal „Tugew" ei ole Arnold Eerik teeninud. (Naer.) Ka ei ole Arnold Eerik mitte kunagi piiriwalwe wahilaewal „Tugew" merele föitusid kaasa teinud, ammugi mitte laewa „Tugewat" juhtinud wahiteenistuse kaudsel ja piituselaewa „Hullami" tabamisel. Piiriwalwe wahilaewa „Tugewa" komanderiks on piiriwalwe ohwitser wan.-leitn. Wreibus, keda wahetewahel on asendanud wan.-leitn. Tamm. Ja nende seletuste põhjal wõin ka seda kinnitada.

Ma wõin üht öelda, et meie riigielus on niisugused juhtumisi olnud, wististi 5—6 aasta eest, et üks piiriwalwelaew on saadetud piituselaewa merelt ära tooma ja et sel piiriwalwelaewal on Arnold Eerik'n nimeline isik wiibinud. Nõnda et meie näeme, et siin wist ajalugu esile tuualse ja neist kuuldustest räägitakse, mis rahwas jutustab. Kui meie kuuleme mingisugust muinasjuttu kaugetest maadest, siis ka poolehoidu leiawad need jutustajad, kes ütlewad, et need ja need juhtumised on temaga isiklikult juhtunud.

Peatudes tänaste awalduste juures, arwab kohtu- ja siseminister, et küsimus, kuidas salapiituise lood mõjnwad kodanike hingeelule, peaks rohkem olema kiriku asi.

Käsitades piituise ümberlaadimist Paldiskis, ütleb minister, et tema ei tea selle kohta anda seletust, sest see fadam ei kuulu tema järelewalwe alla.

„Ovo" lepingu kohta ütleb minister, et Balti meri ei ole Eesti meri ja mis seal tehakse, see ei puutu Eestisse. Aparaadi kaudu, mis ministri teenistuses, ei ole läinud korda teha kindlaks, et see organisatsioon oleks salapiituisit wedanud Eestisse.

Üldiselt on minister arwamisel, et kõnelused „Ovoga" tehtud lepingust lähewad sihist mööda ja tuua ei ole andmeid, et „Ovo" süüdi salapiituise weos Eestisse.

Et eraorganisatsioon maksnud riigilaewa meeskonnale tasu ja katnud warustuse kulud, siis ei ole selles midagi halba: Kartuliühisuste Liit tegi seda „Ovo" kaudu.

Wahelehüüdes märgitakse ironiliselt: Kõik on korras!

Minister: Kui kõik on korras, mis te siis hädaldate.

Ja siis lisab minister, et kogu toetus oli natuuras, nimelt sel teel, et kartulikaswatajate ühisus laskis maksa wälja öli ja küttematerjali piiriwalwe laewale. Wahekorrad on selged ja riik ei ole endale wõtnud mingit kohustust selle toetusega.

O. Köster: Osa meeskonda riigi poolt, „Ovo" poolt.

O. Kask: Segased wahekorrad.

Minister leiab, et on niisugused päid, kes left aru ei saa ja aru saada ei taha.

O. Köster: Siiski ei saa aru.

J. Fuks: See peab olema laps, kes neist wahekordadest aru ei saa.

Minister arwab lõpuks, et ta ei ole jätnud lahendamata ühtki küsimust, miba saaks uuriba ed.

Pärast waheaega järgneb pikk riba kõnelejaid.

Olgu siin waid tähendatud, et sotsialist K. Aft Kalbuse kõne ajal wäga temperamentlikult hüüdis:

„Meie kõikide südametunnistus on must piirituse asjus."

Toimetuse töö lõpul kestis koosolek.

On olemas päid, kes ei saa selleft aru.

Koolipoisid piituisit ümberlaadimas!

parima teadmise ja südametunnistusega osa wõtma ja tarwidnse korral meie teadmised ja kogemused

walitsuswõimudele kasutusesse andma.

Samal põhjal kohustame ennast ühtlasi meie edasimüügi hindu wastawas kõrgusles hoidma ja piituisit mitte odawamalt kui Smk. 1.60-lise hinna juurelisfandus ega liitri pealt edasi müüma. See hinna juurelisfandus on alati fob Eesti sadamates makswatele hindadele juure arwata. See kohustus on kahes eksemplaris kokku seatud, millest üks eksemplar teile ja teine „Landes'ile" üle on antud.

Ja alla on siis lõpuks kirjutanud: „Eelolewat sisu oleme teadmiseks wõtnud — Põllumajanduslik osaühisus „Ovo" M. Piepenberg". Ja kõrwale on kirjutatud: „übersetzung aus dem Original-Brief in deutscher Sprache. 15. 8. 1931." Teine allkiri on segane.

Minister eitab, et „Ovo" oli korraldaw organ.

Kui teie nüüd üldiselt seda situatsiooni waatate, siis näete, et need teated, mis meie kohtu- ja siseministrilt olemas selle piituise wäljaweo korraldamise kohta Eestis, ei wasta tegelikule olukorrale. Tema eitab seda, et „Ovo" on korraldaw organ. Kui teie weel silmas peate, et härra kohtu- ja siseminister eelmisel riigikogu koosolekul tarwilikuks pidas seletada, nagu ei oleks „Ovo" ühenduses ametiwõimudega, siis minul olewad andmed kõnelewad seda, nagu ma juba minewal korral ütlesin, et on olemas kaks arwet, miba „Ovo" on tasunud ametisutustele. Järelikult, kui teie ühelt poolt seate ühenduse „Ovo" kui wälispiituise sisseweo korraldaja Balti merel, ja kui teie teiselt poolt näete, et ta ei müü mitte üksi Eesti piituisit (Tapa leping on küll tehtud ainult Eesti piituise kohta, aga see teine leping mitte), waid „Ovo" on määratu-suur wõim ta wõib kogu Balti merel olewa piituise jaotuse omalt poolt määrata, hinnad määrata, ja siis paratamata peame ütlema, et salapiituise weoga ühenduses olewad küsimused

on põhjustanud ärewust kodanike hulaas

ja walitsuses ei ole tarwilikku wastutulekut olnud, mis oleks garanteerinud meie kodanikele seda julgeolekut, et seadusewastane tegewus, piituisewedu Eestisse, oleks langenud. Härra kohtu- ja siseminister eelmisel riigikogu koosolekul pidas wajalikuks näidata, et piituise sisseweedu Eestisse on wähenenud, aga ta ei wõinud öelda, et meile üldse wälispiituisit ei ole sisse toodud. Minu arwates „Ovo" ja need gruppid teadlikud olles selles, et kui Eesti piituisit sisse tuuakse, seda on kerge analüüsi teel kindlaks teha, on walinud endale teise tee, müüa ühtlasi laewadelt niisugust piituisit, mille kohta wõib öelda, et see tuleb kuskilt mujalt.

Ei ole andmeid!

Piituise ümberlaadimise kohta Paldiski sadamas „Dubenilt" ‚Tudor'ile", ei ole piiriwalwel andmeid. (Naer.). Nimetatud sadam kuulub tolli piirkonda, kus tolliametnik kontrollib. Tollioperatsioonide ajal piiriwalwel ei ole olnud põhjust kahelda selle üle, nagu talitatakse seadusewastaselt, igatahes piiriwalwe selles asjas mingisugust walwet pidada ei saa meil makswate korralduste ja määruste järgi.

Selleft wõiks aru saada nii, et igal wõimkonnal on oma tegewus ja piirkond. Kui teie näete asju, mis piiriwalwele et allu, kui teie teate selle kohta midagi öelda, siis ei saa neid ometigi ühendada piiriwalwega.

Müra, sagedased wahelehüüded. Juhataja palub rahu.

Minister Hünerson: Edasi teadis rkl. Kalbus rääkida, et „Tudor" sõitis Paldiski sadamast wälja „Tugew'a" saatel. See ei wasta tõele, et niisugune sõit oleks leidnud aset ja kui piituise ladulaew „Tudor" wõi mõni teine piituise laew oleks meie territoriaalwetes toimetanud seadusewastaselt piituise ümberlaadimist teistele laewadele wõi paatidele wõi piituise müümist falakaubitsejatele, nagu tegi seda „Hullam", siis oleks need laewad samuti ära toodud. Piiriwalwe ei ole kunagi soodustanud falakaubitsejate tegewust, waid talitanud kõigiga erapooletult ja seaduse nõucte kohaselt. Ei wasta tõele, nagu oleks a.-l. „Hullam'i" kapten Alfred Kato põgenemine sündinud piiriwalwe teadmisel ja nõusolekul. Kato, kui süüaluse, uurimise ja kohtu eest kõrwalehoidmise tõkkebinõuna oli juurduse toimetaja poolt walitud politsei walwe, miba töendab Tallinna 1.-se rajooni ülema kapten Neha poolt 21. sept. f. a. kell 15.45 nr. 36 all antud telefonogramm politseiwalitsuse üldbüroo juhatajale ja sadama jaoskonna politsei-komisfarile. Wahepeal, enne telefonogrammi sadamajaoskonna jõudmist, oli teostunud Kato põgenemine a.-l. „Relisel", nagu pärast selgus.

Lahkuminekud sotsiaalseaduse alal.

Sotsialist L. Johanson ja K. Tamm wastamisi. — A. Rei lepitaja osas.

Riigikogu koosolek neljapäewal, 22. oktoobril.

Koosoleku awab kell 10,15 abiesimees R. Penno.

Pärast sekretäri teadaandeid ja komisjonide täiendawaid walimisi teatab juhataja, et arupärimisele

Tartu saksa teoloogilis-filosoofilise eraakadeemia kohta

on kirjutanud alla 25 riigikogu liiget. Seega on arupärimine wõetud wastu.

Mäletatawasti lükati see arupärimine eelmisel arupärimiste koosolekul tagasi, kuna ta poolt anti ainult 19 häält. Nüüd on arupärimisele kirjutanud alla kristliku, asunike ja tööerakonna rühma liikmed.

Eelmisel korral awaldas haridus- ja sotsiaalminister J. Piiskar kahetsust, et ta ei saa wastata arupärimisele. Nüüd, kus arupärimine wõetud wastu ja ka minister kohal, oodati wastust, kuid see jäi mingil põhjusel andmata.

Päewakorras minnakse edasi. Arutusele tuleb sotsiaalkomisjoni esitis, wõtta teadmiseks konwentsiooni eelnõu

naiste töötamise kohta enne ja pärast sünnitamist.

Tolle päewakorrapunkti arutamisel tulewad ilmsiks lahkuminekud sotsialistide ja põllumeestekogude poolt ühelt poolt ja sotsialistide eneste wahel teiselt poolt.

Kõnesolew konwentsioon näeb ette naiste wabastamise tööst enne ja pärast sünnitamist ühes palgaga. Sotsiaalkomisjon jõudis seisukohale, et siin tegemist on sarnase konwentsiooniga, mille teostamisel Eestis mingisuguseid takistusi ei ole ja mis erilisi kulusid riigile ei pane.

Sotsiaalkomisjoni ettepanek on otsustada see ettepanek (teadmiseks wõtmine) eitawalt ning selle asemel wõtta wastu soowiawaldus, et wabariigi walitsus esitaks riigikogule ratifitseerimiseks 1. rahwuswahelise töökonwerentsi poolt Washingtonis wastu wõetud naiste töötamise kohta enne ja pärast sünnitamist käiwa konwentsiooni eelnõu wõi esitaks wastawa seaduseelnõu selle konwentsiooni ellurwiimiseks.

Haridus- ja sotsiaalminister J. Piiskar: Et walitsusel ei jäänud üle muud, kui esitada konwentsioon teadmiseks, sest ei jõutud töötada wälja wastawat seadust. Nüüd on töötatud wälja uus haiguskindlustuse seadus, mis lahendab need küsimused, mis nähtud ette kõnesolewas konwentsioonis.

K. Tamm (põllum. k.), sotsialistide põline wastane sotsiaalseadusandluse alal, seletab, et koalitsiooni riihmad, arwatud wälja sotsialistid, toetasid konwentsiooni teatawaks wõtmist.

Edasi seletab K. Tamm: Uuem rahwuswaheline praksis on niisugune, et konwentsioon ratifitseeritakse alles siis, kui teatud riigi enda seadusandlus on nende nõuete kohaselt ümber konstrueeritud, miba nõuab konwentsioon. On jäetud see praktika, et tehakse

paljutõotaw käeliigutus,

miba pärast igakord mitte täide ei wiida. Eeltähendatud praktika on wälja kujunenud mitme aasta eest ja sellest peetakse üldiselt kinni. Kui meie praegu teatawaks wõtame wabariigi walitsuse esitise, ei tahendaks see weel sugugi, et meie tahaksime küsimust maha matta, ja et meil ei wõiks tulewikus arutusele tulla konwentsiooni ratifitseerimine. Kui meie nii talitame, siis talitame koskõlas rahwuswahelise praktikaga ja talitame ka wäga korrektselt. On ju küllalt riike, kes küll kuuluwad Rahwasteliitu, aga kes põrmugi ei reageeri nende konwentsioonide peale. Käesolewas küsimuses näiteks on üheksa riiki, kes ei ole rahwuswahelisse tööbüroosse mingisugust teadet saatnud mingisuguse tähtaja jooksul. Siin peab ütlema, et kõige kultuurilisemad riigid, ma arwan, et kõige kultuurilisemaks riigiks tuleb lugeda Inglismaa, et Inglismaa üks neist on, kes sotsiaalseadusandluses wäga kõrgel seisab, ja ometi tuletaksin teile meele, et Inglismaa kuulub nende riikide hulka, kes käesolewa konwentsiooni on tagasi lükanud 1921. aastal. Siis tuletaksin ma härradele meele weel teist wäga põlist riiki, kes kultuuriliselt ka wäga kõrgel seisab, see on Helweetsia ja Helweetsia on julgenud seda konwentsiooni tagasi lükata, nimelt 1922. aasta 3. weebruaril.

Teeb ettepaneku, wõtta wastu wabariigi walitsuse esitis.

Aruandja L. Johanson märgib, et K. Tamm minewat wälja seisukohalt, et wabariigi walitsuse esitis tuleks kindlasti wastu wõtta, et tuleks samuti talitada, nagu teiste küsimuste juures, kus oleme näinud, et

põllumeeste rühma esindajad wäga sagedasti mundawad oma ettepanekuid.

Mis puutub K. Tamme teistesse oletustesse, siis ei pea ka need paika. Rahwasteliit ei ole oma praktikat muutnud, waid pigemini on see härra Tamme uuem praktika, millega kaitseb oma seisukohti.

Järgneb faktiliste märkuste wahetamine K. Tamme ja L. Johansoni wahel, millest kõlab terawat tooni ning mis saalis tekitab wäikest liikumist.

K. Tamm ütleb, et see ei tähenda põrmugi mahamatmist, kui riik ühe konwentsiooni teadmiseks wõtab. Luxemburg on wõtnud teadmiseks kõik konwentsioonid ja hiljem nad ratifitseerinud.

Ka Rahwasteliidu tööbüroo juht Thomas ütleb, et see ei ole erilisselt tähtis, kui riik püüab sellega hiilata, et ta konwentsiooni kiires korras ratifitseerib, waid peasi on see, et teatawa riigi seadusandlus seda teeks, mis konwentsioon nõuab.

L. Johanson: Luxemburgil on oma praktika. Meie ei ole Luxemburg,

meie nimi on Eesti.

Mis Thomas ütles, seda tuleb kontrollida.

Luxemburgil ei olnud tarwis ratifitseerida seda konwentsiooni, sest seal oli mafew seadus. Kahtlemata on riike, eriti Aafrikas ja Aasias, kus neid konwentsioone ei wõeta ratifitseerimisele.

A. Rei püüab pehmendada oma parteikaaslase terawust ning arwab, et soowiawaldust wõib wastu wõtta ka sel juhtumil, kui riigikogu otsustab konwentsiooni eelnõu teadmiseks wõtta, kui ka sel juhtumil, kui sotsiaalkomisjon esitise liikkab tagasi.

Ta teeb ka wastawa ettepaneku korra kohta.

Siljem, hääletamismotiiwide kohta sõna wõttes, toonitab, et ei ole põhjust karta, et konwentsioon maetakse maha. Arwab, et esitis tuleb wõtta teadmiseks ning wõtta wastu ka soowiawaldus.

M. Juhkam: Waene härra Johanson!

Hääletamisel wõetakse K. Tamme ettepanek wastu 24 häälega 18 wastuseisimisel. K. Tamme ettepaneku poolt hääletas neli sotsialisti (A. Rei, K. Aft, A. Kärner ja J. Klesment), wastu aga 12.

Wõetakse wastu ka soowiawaldus.

1. lugemisel wõetakse wastu: 1) Awarii- ja dispaschi-seadus ja 2) maaseadusega wõõrandatud maade peale kinnistatud hüpoteekide kustutamise seadus, millele järele tulewad kustutamisele maaseadusega wõõrandatud mõisatele ingrossieeritud obligatsioonid. Seks näeb eelnõu ette kolmeaastase tähtaja.

C. Schilling (saksl.) ei pea 3-aastast tähtaega küllaldaseks. Teiseks kardab ta, et kui seadus wõetakse wastu esitatud kujul, siis sellega rikutakse wõimalus mõisnikel kasutada tasu maksmisel soodustusi, mis antud wälismaalastele.

Pärast seda esines asunik A. Laur erakordse teadaandega piituise lugudes.

Rahwamajandus.

RAHATURU ÜLEVAADE.

Eesti Panga seisukorra võrdlus (milj. kroonid

15. oktoobril 1931. a.

	Kokkem (+) wõi wähem (—)		
	nädal tagasi	kuu tagasi	aa tag
Kattevara	23 + 0,09	— 4.20	— 0
Vahetusaraha	1.65 + 0.02	— 0.07	+ 0
Laenud	22.23 + 1.67	+ 3.36	— 2
Selle hulgas „B"-liik	4.39 — 0.03	+ 0.40	— 2
Muud aktivad	13.96 + 0.28	+ 3.60	+ 1
Bilanss	62.97 + 2.07	+ 3.07	— 1
Kapitalid	9.92	—	— +0
Pangatähed	36.58 + 3.18	+ 4.68	+
Jooksvad arved	11.82 — 0.87	— 1.84	— 2
Kokku jooksvad kohustused	48.40 + 2.32	+ 2.84	+ 1
Muud passivad	4.64 — 0.25	+ 0.23	— 8

Kattevara % jooksvaist kohustusist 47.64 — 2.19 — 12.17 — 2

Eesti Panga kattevara on oktoobri teisel dalal kasvanud Ekr. 0.09 milj. ja nähtavasti on „muude aktivade" all valuuta tagavarad suure nud. Selle vastu on aga ka laenud tõusnud E 1.67 milj., ning võrreldes seisuga kuu aega tag koguni Ekr. 3.36 milj., mis on õige suur tõus l jooksul. Sellegi peale vaatamata on laenude s veel Ekr. 2.29 milj. madalam kui läinud aastal mal ajal, mis küll on tulnud peamiselt „B" liigi l nude tasumisest. Huvitav on, et niihästi valu ostust kui ka laenude väljaandmisest tekkin kroonid on kõik viimseni ringvoolu läinud ja sell on veel lisaks võetud jooksvatelt arvetelt Ekr. 0 milj., mis tsirkulatsiooni üheainsa nädalaga E 3.18 milj. üles viis, nii et see praegu seisab E 4.19 milj. kõrgemal kui aasta tagasi. Seletada leb seda nähtust hirmunud hoiusumma-oman hoiusummade väljavõtmisega pankadest. Ringvo sattunud üleliigsed rahamärgid seisavad nähtava siiamaale lihtsalt suuremal hulgal juhustel kasu mata „sukasääres", sest kaubaturul ei ole s mingisugust elavuse tõusu märgata. Seda tõen takse küll kinnisvarade turu kohta, kus viima ajal palju liikumist on ja ka hinnad olevat tunduv tõusnud.

Panga jookvate kohustuste kasvamine El 2,32 milj. võrra on kattevara protsendi alla viin 2.19 punkti ning seisab see madalamal kui läin aastal samal ajal 2.29 punkti. See langus on t gitud peamiselt kattevarasse kuuluvate naelsterl gite ümberhindamisest, nagu tabeli kolmas lah näitab.

Välisraha-turgudel on kogu tähelepanu viima ajal koondatud sündmustele New-Yorgis. Raskus

Ameerika pankades, usalduse vähenemine nen vastu ja kohalikkude hoiusummade väljavõtmi sundisid ka Euroopa era- ja keskpanku eesots Prantsuse Pangaga oma summasid tagasi tõmban Niisugus. summasid hinnatakse kaugelt üle miljar dollari ja nende tagasitõmbamine võib sündida nult kulla väljaveo näol. Selle tagajärjel ongi F deral Reserve Pank viimastel nädalatel poole m jardi dollari väärtuses kulda kaotanud, mis pean selt voolas Prantsusmaale. Muidugi suurenes hutus New-Yorgis veel tunduvalt ning Federal R serve pidi erapankadele laene suurendama, m peagi niisuguse ulatuse said, et erapankadel ena põhikirjapäraseid kindlustusi Federal Reserve Pa gale anda ei olnud. Et sellest raskusest üle saa loodi Saksamaa eeskujul eriline pank miljard d lari kapitaliga, kes pankade oma aktseptidele tei pealkirja annab ja sel moel need paberid vähema väliselt Reserve Pangale vastuvõetavaks teeb. Ar saadavalt tekib sellest pangatähtede inflatsioo mida nähtavasti senikaua kavatsetakse jatkata, ku publik rahuneb ja hoiusummade väljavõtmine ra oma kõige tähtsamaks ülesandeks pidavat panga tähe väärtusele, jääb muidugi ära oodata, kuid F deral Reserve Pank näib igatahes praegusel kor oma kõige tähtsamaks ülesandeks pidama panga dus-aparaadi täieliku kokkuvarisemise ärahoidmi ega põrka sel puhul tagasi isegi üsna kaug ulatuvast inflatsioonist.

—st—

Tallinna fondibörs 22. oktoobril

Jaskon	Tsekid	12 oktoobril Ostja	12 oktoobril Müüja	19 oktoobril Ostja	19 oktoobril Müüja
21	New-York	3,7280	3,7580	3,7280	3,750
6	London	14,75	15,00	14.45	14,70
8	Berliin	89,—	89,30	87.—	89,30
9	Helsingi	7,70	7,80	7,20	7,70
7	Stokholm	87,50	91,50	86,00	91 00
6	Kopenhaagen	82 50	87 50	81 50	8[illegible],50
7	Oslo	82 50	87,50	81.50	87,50
2½	Pariis	14,65	14,95	14,65	14,95
3	Amsterdam	152, 5	154,7[illegible]	152,25	154,25
6	Riia	7[illegible],00	72,45	72,00	72,45
2	Zürich	73,90	74,90	73,75	74,75
2½	Brüssel	52,35	53,15	52,35	53,15
7	Milano	19,50	20,15	19,[illegible]0	20,05
6½	Praha	11,20	11,55	11,10	11,45
10	Viin	—	52,—	—	52,00
18	Budapest	—	65,80	—	65,80
7½	Varssav	40,—	43,—	39.—	43,—
8½	Kaunas	37,00	37,60	37,00	37,60
8	Moskva (tschekk)	—	193,75	—	193,75
6	Danzig	—	73,15	—	73,15

Väärtpaberid	Nominaalväärtus	Viimane tsiteerimine	[illegible]	Lõpu- Ost a.	Lõpu- müüja
Obligatsioonid					
8% Eesti hüpoteegipanga pantlehed	1.—	—	—	—	
/. 7% välislaen (dollarites)	3 50		—		

Wälismaa spordiuudiseid.

Poolakas Kusočinski jooksis Wiinis 5000 m 14.42,8, mis uus Poola rekord ja peale selle hiilgetaga järjena lähedane maailmarekordile. Kusočinski jooksis 5000 m-i sees 2000 m 5.45 ja 3000 m 8.43. Teiseks tuli Zabala, Argentiina, 15.37,8.

Tschehh Douda parandas Rokycanis Tschehhoslowakkia rekordi kettaheites 46,90-le. Kuuli tõukas t 15,42 m.

Suureks üllatuseks osutus, et Saksa amatöörpokksijaid wõitsid Berliinis maawõistlusel Ameerika pokksijad 5:3.

Tallinna teated.

Tulewase presidendi residentsi suurendatakse.

Lennuwäe ohwitseridelt wõetakse nende tennisplats.

Kadrioru lossi ja endise „Akwaariumi" taga asuwat tühja platsi, mis kuulub kohtu- ja siseministeeriumi waldamisele, kasutas 5 aastat järgimööda lennuwäe ohwitseride kogu tennisplatsina. Ohwitserid ehitasid oma kulul poriaugust korraliku tenniswälja. Et platsi asukoht lennuwälja lähedal, siis kasutasid ohwitserid suwiti tihti waba aega nimetatud platsil sportides.

Nüüd teatas aga kohtu- ja siseministeerium lennuwäe ohwitseride kogule, et seda platsi tulewal aastal lennuwägi oma kätte enam ei saa. Mingisuguseid motiiwe ega põhjendusi pole teatatud.

Erawiisil kuuldub, et kohtu- ja siseministeerium kawatsewat hakata aegsasti laiendama tulewase presidendi residentsi — Kadrioru lossi — maa-alasid.

NMKü awab Koplis osakonna.

Noorte Meeste Kristlik Ühing awab pühapäewal, 25. oktoobril Koplis osakonna. Awamisaktus toimub Kopli kino ruumes. Aktuse kawas on awamäng ühingu orkestrilt, siis ühingu esimehe R. Kuuskmaa kõne. Waimulikus osas õnelewad mitropoliit Aleksander ja õpetaja Walter. Lõpuks teerituist NMKü esindajalt.

Kopli NMKü tahab rakendada Kopli poisse ennastarendawale tegewusele, nii et nad kasutaksid oma waba aja mõistlikult. Selleks on waja lähedat koostöö Kopli osakonna ja lastewanemate wahel. NMKü loodab, et püüiwa tööga see koostöö saawutataks.

Ülemaalise kaupmeeste kongressi eeltöö d.

Moodustati korraldawad ja alamkomisjonid.

Pärast seda, kui prowintsi kaupmeeskonna ettepanekud ja seisukohad kaupmeeste ülemaalise kongressi kokkukutsumise küsimuses juba enam-wähem selgunud, ja kaubandus-tööstuskojaga saawutatud läieline üksmeel kongressi töölawa kohta, otsustati lõpplikult kaupmeeste kongress pidada Tallinna börsisaalis 29. ja 30. nowembril s. a.

Moodustati kongressi korraldaw komitee, kuhu koja kaubanduslikud sektsioonid kummagi nimetawad oma poolt kaks esindajat. Peale selle moodustati rida alamkomisjone, nagu propaganda-, redaktsioonkomisjon j. t. Praegu on komiteel käsil referentide leidmine, teesiste koostamine ja kongressi ettewalmistustööd kohtadel.

Tehnikumi küsimus hoolekogus.

Nõutakse küsimuse kiiret lahendamist.

Kesknädala õhtul oli Tallinna tehnikumi hoolekogu koos. Direktor H. Reier esines ülewaatega uute tehniliste kursuste awamisest ja tööst.

Hoolekogu wõttis üksmeelselt wastu otsuse, milles kideti heaks senised sammud kõrgema tehnilise hariduse wõimaldamiseks Tallinnas ja awaldati tungiwat soowi, et juba kättejõudwa talwe jooksul lahendataks tehnikumi küsimus täies ulatuses.

Kiriklik noorsootöö kindlale alusele.

Tegelaste wõrk üle maa.

Noorsootöö sekretariaadil, mis on loodud luteriusu kiriku juure, on kawatsus lähemal ajal korraldada nõupidamisi praostkondade noorsootöö hooldajate õpetajate ja nende abidega, et ühiselt organiseerida ja elustada noorsootööd praostkondades. Tahetakse nimelt meie kirikliku noorsootööd, mis praegu on mitmel pool hoogsalt arenemas, wiia kindlasse suunda ja selleks luua noorsootegelaste wõrgu üle maa. Erilise tähelepanu osalisels maakogudustes on saanud Tallinna Jaani noorte koondis, kelle eeskujul tahetakse korraldada sarnasuguseid noorte kogudusi ja ühinguid.

Kiriku keskkassa aga ei saa noorsootööd oma eelarwe korras tarwiliselt toetada ja seepärast trükkis noorsoo sekretariaat noosoopüha laululehti, mida aga on tellimud wõrdlemisi wäike arw kogudusi. Nendestki pole paljud ära tasunud lehtede eest wõlgnewat summat, ja sekretariaat otsib nüüd teed, kuidas oma raha kätte saada.

Noorte waimulik laulupäew.

Peetakse 1932. a. suwel Türil

Türi ew.-lut. kogudusе noorte koondis on asunud alguparase ettewõtte teostamisele: nimelt tahab koondis 1932. suwel, jaanipäewa paiku, korraldada Türil noorte waimuliku laulupäewa, millest wõtaksid osa meie koguduste noorte laulukoorid.

Laulupäewa sihiks on korraks koondada ühiseks pereks kõiki meie kristlikke noori. Arwatawasti peetakse Türil sel puhul ka mõnesugune noorte üldkonwerents, kus kirikunoortel oleks wõimalik kokku tulla ühiste mõtete ja eesmärkide arutamiseks.

Septembri hooaeg „Estoonias".

Etenduste arw septembrikuudel on „Estoonia" teatris järjekindlalt kaswanud. 1929. a. anti 25 etendust ja tuli sisse 9.964 krooni, keskmine tulu etenduselt 398 krooni.

1930. a. anti 27. etendust ja sissetulekut oli 12.614 kr., sellest maha arwatud külaliste tasu 80 kr. Keskmine tulu 467 krooni.

Tänawu anti septembris 28 etendust. Sissetulekuid oli 11.996 kr., mis keskmiselt iga etenduse kohta 428 kr.

Septembris kanti ette 9 sõnalawastust (tulud 3.135 kr.), 10 ooperit (tulud 4.580 kr.) ja 9 operetti (tulud 4.280 kr.).

Mõne reaga.

Bronislaw Hubermann tuleb Tallinna? „Estoonia" kontsertbürool on käimas läbirääkimised wiiulikunstniku Bronislaw Hubermanni sõiatuleku asjus. Seni ei ole weel tulnud nõusolekut.

Partii sõgisõnn Helsingi wiis mootorlaew „Agu" paari päewa eest.

Ühingute nimekirjast kustutati ühistegelaste kindlustuskassa „Ühisabi".

Näitusel on oma ämmaemand. Endise näituseplatsi weerul asub maja ja selle seinale on paigutatud kaks silti üksteise alla: „Näituse ämmaemand".

Kalarannas lõhkus torm ligi 100 meetri pikkuseli merekallast. Eile asuti kindlustama sadama raudteeliini tammi.

Kopli traamm liigub alates neljapäewast kindla sõiduplaani järgi. Sõiduhinnad endised.

Kalasadamas käis paari päewa jooksul üksainus kalapaat merel walitseva tormi pärast.

Tallinna turg 22. oktoobril.

Liha hind lõhweneb, wõi hind kõweneb.

Neljapäewal oli turg wäga elaw. Turu ülewaatajal oli raske leida kohti õigile maameeste wankritele, kuna kaalukoja ees lihakaalujaist tekkis saba. Müügile oli toodud rohkesti sealiha ja hindades wõis seetõttu märgata lõhwenemist. Ka lambaliha hind langeb. Wõitoodang wäheneb maal ja hind turul kõweneb 10 sendi wõrra kilolt. Kalaturul on taupa wähewõitu, kilu ja silku waid kahel müüjal, sest tormiga kalameheid merele ei lähe. Tugewasti on kartuleid ja muud puuwilja ning rohke pakkumise tagajärjel hinnad madalad. Ka seeni tuuakse rohkesti müügile, peamiselt linnaümbruse waldadest. Tapetud hanesid hakkab juba rohkem saama, sest lähenemas on martipäew. Hinnad üksikutel turuosadel olid:

Põllu- ja aiasaadused: kartulid 50 senti suur mõõt ja 8—2½ senti liiter; kruubid 35 s. ja tangud 23 s. liiter, herned 20—25 s. liiter.

Wärske kapsas 5—8 s. kilo, hapukapsad 18—23 s., kaalikad 8 s., peedid 15 s., keedetud peedid 25 s., porgandid 12 s., kõrwitsad 15 senti, sibulad 30 s. ja spinat 100 s. kilo.

Karjasaadused: tapetud sead terwikuna 55—56 s. kilo, lambad 43—50 s., wasikad 60—65 s., weised sordi järgi 20—40 senti kilo.

Wõi (meierei-) 170 s., talumeeste wankritelt 150—160 s., parem sort 170—175 s. kilo. Hapukoor 120 s., kohupiim 30—35 s. kilo, juustud sordi järele 100—140 s. kilo.

Kalad (wärsked): ahwenad 40—50 s., angerjad 180 s., hawid 65 s., kohad 140 s., kilud 28 s., kameljad 40 s., latikad (suured) 60 s., lutsud 50 s., lõhed 140—180 s., siiad 80 s., silgud 35 s., särjed 35 s. ja wimmad 60 s. kilo.

Kanamunad 10—13 s. paar; seened 25—60 s. liiter.

Haned 120 s. kilo, tapetud pardid 250 s. tükk, metspardid 75 s., tedred 125 s., põldpüüd 70 s., jänesed 150—200 s., tapetud kanad 120—175 s., kuked 100—150 s., kanapojad 70—80 s. tükk.

On ilmunud

„Laste Rõõm"

nr. 10

Hind 25 senti.

Saada ajalehemüüjalt.

Sisu:

Julge jänes — luuletis. Kuidas tekkisid kuu peale warjud — A. Kõõgardali ülihuwitaw jutustis kahest waeslapsest. Juhan teeb kratti — J. Rooli jutt. Kojusõit — T. Braksi uudisjutt. Talumees ja adwokaat — muinasjutt. Kolm sõpra — jutustis. Papa Kukelecgu pojakesed — muinasjutt. Peale selle rohkesti pilte, kabe, küsimusi ja wastuseid j. n. e.

Ostke weel täna see „Laste Rõõmu" number!

Tall. Eesti Kirj.-ühisus.

Tallinna sadam

Sisse kläaritud: Eesti mootorl. „Lootus" segakaubaga Muhu-Sõaninalt; Ungari aurik „Rellis" segakaubaga merelt; Eesti mootorl. „Hildana" tühjalt merelt.

Wälja kläaritud: Soome aurik „Patria" reisijatega ja segakaubaga Danzigi üle Helsingi. Saksa aurik „Ida-Blumenthal" rukkiga Bergeni-Waksdali; Prantsuse aurik „Wainwille" segakaubaga Rouen'i; Ungari aurik „Rellis" segakaubaga Antwerpeni; Persia aurik „Oltul" segakaubaga Antwerpeni.

Tallinna apteekide öötöö.

Neljapäewal wastu reedet: R. Georgiini apteek, Wiru t. nr. 15, tel. (2)29-99. W. Kuik'i apteek, Liiwalaia t. nr 34, tel. (2)28-64. Puhsowi apteek, Koidu tän. nr. 36, tel. 454-97. J. K. Schneideri apteek, Apteegi t. nr. 1, tel. 431-65. A. Wolffi apteek, Kesk-Kalamaja t. nr. 10, tel. 440-74. Haigekassa apteek, Estoonia puiestee 23, tel (2)31-66 Ülaline öötöö.

Reedel wastu laupäewa: J. Koitmetsa ja O. Tusti apteek, S. Pärnu mnt nr. 22, tel. (2)34-36. Ed. Matsoni apteek, Niguliste tän. nr. 5, tel. 436-06. E. Thuberg apteek, W. Pärnu mnt. nr. 21, tel. (2)19-94. E. Urmi apteek, W. Tartu mnt. nr. 28, tel. 308-55. R. Wallneri apteek, Narwa mnt. nr. 24, tel. 304-27. Haigekassa apteek, Estoonia puiestee 23, tel. (2)31-66. Ülaline öötöö.

6 päkapiku-poissi teel „laiemale tegewuswäljale".

Tabati lähtel politsei poolt.

Narwa, 22. 10. Kesknädala õhtul tabati ja paljastati Narwa raudteepolitsei poolt 6-liikmeline poistejõuk, kes waremalt ja ka just enne tabamist korduwalt pannud toime warguſi. Poisid olid lähtel laiemale tegewuswäljale, nimelt tahtes sõita Tallinna ja sealt Riiga. Läbiotsimisel leiti poiste juures warastatud asju ja raha. Tabatud poisid, kes algkooli õpilased, on järgmised: Johannes Rida, 13-aastane; Johannes Muru, 15-aastane; Georg Seeder, 12-aastane; Konstantin Seeder, 10-aastane; Aleksei Gawrilow, 9-aastane; kuues — 15-aastane Leesman — on tabamata.

Poisid tunnistasid oma süü üles. Poisid on kohtu poolt juba waremalt korduwalt karistatud wanemate walwe alla andmisega. Just tabamispäewal oli Konstantin Seeder 6-dat korda kohtu ees, kus poiss wiimast korda anti wanemate hoole alla.

Need noorukesed poisid on juba tuntud „seiklejatena" — nii on poisid oma noorusest hoolimata waremalt juba olnud „tegewuses" Tallinnas ja üks koguni Riias.

Luksusnaha tolle tõs

Riigikogu rahanduse komisjon jatkas kesknäidala-õhtusel koosolekul naha-, jalanõude- ja kummisaaduste tollide arutamist, kusjuures § 55 muudeti walitsuse tariifid, tõstes seemis- ja lakknaha tolli üldtariifide osas 13 kr. pealt kilolt 20 peale ja minimaalosas 6½ kr. 10 kroonile. Nahad hõbetatud, kullatud ja pronksitud — tõsteti 16 kroonilt 22 kr. üldosas ja minimaalosas 8 kroonilt 11 kroonile.

Põhjendusena toodi ette, et need on luksusartiklid, kuigi majandusministeerium tõstmise wastu waidles.

Samuti tõsteti § 57 juures, mis käsitab jalanõude tolle, seemis-, lakk- ja hõbetatud, pronksitud ja kullatud jalanõude toll üldosas 30 kroonilt 40 kroonile ja minimaalosas 15 kroonilt 20 kroonile.

Samuti tõsteti
ſiidist jalanõude tol
kroonile ja minima
nile kilolt.

Nahkkinnaste,
tolli üldosas 60 kro
maalosas 30 kroo
lõigatud, kuid õmble
teti 48 kroonilt 10
minimaalosas 24

Nahast reisikoh
kui olemas nahast
nile üldosas ja 20
maalosas.

Kõik muudatus
kul, kuigi majandus

Ematapja rahukogu lü

Walter Nahkur wiieks aastaks wan

Kesknädalal, 21. oktoobril, Tallinna-Haapsalu rahukogu arutas põrutawat lugu, kuidas poeg oli saanud ematapjaks. Süüpingis oli Walter Nahkur Alawere wallast Pikwa asundusest. Asi oli juba kohtu lahendada mitmendat korda ja loos on olnud mitu keerdkäiku.

See oli 1925. aastal 11. märtsi keskpäewal, kui telefoneeriti Raasiku politseijaoskonda, et Alawere wallas Pikwa asunduses elaw Walter Nahkur on pussitanud oma ema Mari Nahkurit. Kui politseiametnik ilmus kohale, leidis ta ühes talu hoones põrandal wanaldase naisterahwa üleni weriseid haamu täis. Naisterahwas oli juba surnud. Järelewaatusel selgus, et ta kehas oli üksteistkümmend pussihaawa.

Ülekuulamisel tapetu tütar seletas, et sündmusepäewal nad olnud kodus ainult kolmekesi ema ja wennaga. Ta läinud wett tooma kaewust mis asetseb talumajast pisut eemal. Kaewu juures wett wõttes kuulnud ta läbi akna, kuidas ema hüüdnud: „Mis ma sulle olen teinud, et sa mu wastu nõnda tige oled?" Tütar saanud aru, et wend ja ema miskipärast tülitsewad. Tuppa jõudes leidnud tütar juba ema põrandal lamamas. Ema hüüdnud: „Walter, Walter, mis sa teed!" Walter seisnud lamajast pisut eemal ega ole lausunud sõnagi.

Tütar talutanud ema naabri elumajja ning teel ema oianud ja hädaldanud, et Walter löönud teda pussiga. Naabri juures ema surnudki. Sinna jõudis pisut hiljem ka kohale kutsutud politseinik.

Peale sündmust poiss läinud kodust ära. Teel tulnud talle tuttaw Otto Weinberg wastu, kellele ta öelnud: „Tegin hullu tembu Söber otsinud ta kohe mingit lõõgiriista. Na pärast kordajaadetud te

Ülekuulamisel poi nistanud, waid seletas, Tallinna-Haapsalu terwisliku seisukorra ko jaata Seewaldi. 5¾ waldi haiglas, kuid kogu wijad ta juures minge

Rahukogu wõttis u biwaatamisele ja määra Lindebergi ja dr. Küge tas Walter Nahkuri lõ wastutawaks. Arstide lad lahti ja ta seletas nud.

Sündmusepäewal tooma, kuid ta pole ta öeldes emale mõned kõ teda uuesti koti järele üles tõusta. See wiha mäletawat, mis selle jõ

Arstliku komisjoni arutusele ja oli ees, na

Ka siin kaebealune tawat midagi. Kohus wangiroodu ja õiguste raje teo eest karistus wasti siiski wõttis ar korra pehmendawa asja

Ematapja rahukogu lü

Walter Nahkur wiieks aastaks wan

„Tegin hullu tembu Söber otsinud ta kohe mingit lõõgiriista. Na pärast kordajaadetud te

Ülekuulamisel poi nistanud, waid seletas, Tallinna-Haapsalu terwisliku seisukorra ko jaata Seewaldi. 5¾ waldi haiglas, kuid kogu wijad ta juures minge

Rahukogu wõttis u biwaatamisele ja määra Lindebergi ja dr. Küge tas Walter Nahkuri lõ wastutawaks. Arstide lad lahti ja ta seletas nud.

Sündmusepäewal tooma, kuid ta pole ta öeldes emale mõned kõ teda uuesti koti järele üles tõusta. See wiha mäletawat, mis selle jõ

Arstliku komisjoni arutusele ja oli ees, na

Ka siin kaebealune tawat midagi. Kohus wangiroodu ja õiguste raje teo eest karistus wasti siiski wõttis ar korra pehmendawa asja

Adam Tiganiku kuldpulm.

Abielupaar Tiganikud pühitsewad 24. ktp. oma kuldpulma.

Adam Tiganik on Wõrumaal tuntumaid seltskonnategelasi. Tema nime järele lauldakse meil laulugi „Haanja mees läks Tiganiku poodi — oma kolme kopkaga." Adam Tiganik sündis 1854. a. Waabuna wallas ja käis Urwaste kihelkonnakoolis. Kihelkonnakool oli tol ajal suur haridus. Kaheaastase õpingu järele sai A. T. koolmeistrikoha Truutas. Wärsti asus ta Koigusele kus andus „laias kaares" seltskonnategewusele. 1872. a. mängitaise seal Tiganiku eestwõttel esmakordselt näitemängu. Ka pani Tiganik aluse Urwaste Aleksandri kooli kohalikule abikomiteele, wõites selle aatelise tööga üldise lugupidamise. Koolijuhataja ametit pidas aga mõõdne juubilar waid 8 aastat. Wärsti näeme teda Urwaste kiriku juures kaupmehena tegutsemas ja siis, 12 aastat hiljem, on ta juba Wõrus suure maja omanik. Wõrus olles wõttis A. T. elawalt osa „Kandle" seltsi tegewusest, olles mitmel korral eestseisuseski. 1903. a. andis ta oma ruumid ühispangale, tolleaegse Laenu-Hoiu ühisuse kasutusse, kus püüis juhatusliimena, kassapidajana jne. 1921. aastani. Wanduse tõttu tõmbus siis A. T. igasugusest elawast tegewusest eemale ja elab praegu oma naisega.

Jatkugu tublil, lahkel ja harulbaselt arukal töömehel weel aastaid, ilusaid aastaid peale ilusa kuldpulma!

«Sõnumeles»
tus «Eksporttap
tonia» on raskust
Uhisus «Estonia
linnas a Tartus
aastal wäga rahu
Nii näitab käesc
tu ude ja kulude
jääki, mille tõitu
juttugi ei saa oll

Ühisus „Es

„Laste Rõõ

Röövli

Petseri kriminaalp
matut isikut, kes tungi
laadalt kojusõitvale
kanskile ja pärast tei
ähwardades röövisid 8
kr. wäärtuses. Neli
Iwan Ustjakow, Pecte
— paigutati Petseri a
süüd, kuid kuriteo koh
dab wastupidist. Neid

Teater ja muusika.

Martin Tarase kontsert.

Leidlikult lendu lastud teade, et Petserist ülemunud Tartu õppimiseks haruldane tenor, keda lauluõpetajad nimetasid Eesti Caruso'ks ja kellega „Wanemuise" seltsi juhatus sõlmis kümneaastase lepingu palgasaamisega isegi kogu õppeajaks, äratas ka elawat huwi Tallinnas. Kuna ligemalt aasta kestes wäldanud reklaam oli jõudnud kuumaks kütta uudishimuliste huwi, siis oli muidugi Estoonia kontsertsaal rahwaga enam kui wiimase paigani täidetud.

Kas on sarnane liialdatud reklaam noorele lauljale kasulik? Aineliselt küljest esialgu wist küll, sest tema wajab toetust edasiõppimiseks, kuid kunstilisest küljest — waewalt, sest kontserdi tooted jätawad nii ikkagi teatawa pettumusetunde.

Kuna Martin Taras on weel nähtawasti wähe õppinud kunstilaulu alal, mida tundub tema häälesaadest ja tooniilmutamisest, siis ei saa teda muidugi arwustada laulukunstnikuna, waid ennem lauluõpilasena.

Temal on tõepoolest tüseda kõlaga, ilusa tämbriga tenor, mis wajab aga weel põhjalikult koolitamist.

Isegi keskmise asendi helid pole weel küllalt wabad igemetaolisest kaaskõlast ning kõrgemas asendis tuleb ilmsile teataw pingutus juba „la" wõtmisel, nagu näiteks Cavaradossi aarias ooperist „Tosca".

Parem heljus tema hääl Toselli „Serenaadis", kus nõudmised hääle ulatuse piiridele mõõdukamad.

Noorel lauljal ei puudu ka muusikaline intelligentsus ettekandes, mispärast wõib loota, et temast, kui ta hea kooli saab, wõib tujuneda tubli laulukunstnik.

Solistina ja saatjana oli kaastegew kontserdil prof. A. Lemba.

Tallinna publikult leidis Martin Taras sooja wastuwõtu ja pidi nii mõndagi kordama eeskawast.

Th. Lemba.

„Estoonia" teater.

„Tuli".

Galsworthy' huwitaw, meeleolurikas näidend „Tuli" etendub täna 6. korda. Kaastegewad: E. Willmer, B. Kuusman, H. Gleser, N. Pinna, M. Parikas, Signe Pinna, A. Lauter, P. Pinna, A. Üksip, A. Johanson, F. Moor, S. Lipp, H. Paris, H. Laur, A. Esperk.

Homme ainukordselt Kalmani kuulus „Montmartre'i kannike". Alandatud hinnad. Kaastegewad: Milwy Laid, A. Serman, K. Sawi, A. Lübig, E. Kurnim, K. Lents, S. Lipp, A. Johanson, K. Raag, K. Meerits, W. Toffer, A. Michelson j. t.

Teatribüroo.

Leonid Sobinowi kontsert.

Wene kuulsaima tenori Leonid Sobinowi pühapäewasele kontserdile on pääsetähtede eelmüük awatud. Klaweril saadab laulja poeg hra Boris Sobinow.

Estoonia kontsertbüroo.

Draamastuudio teater

Saksa teatri ruumes.

Laupäewal, 24. okt., „Põrunud aru õnnistus".

Draamastuudio teater esineb peale pikemaajalist ringreisi „Põrunud aru õnnistusega" ka Tallinnas, kus see tükk tuleb mängule laup., 24. okt., kell 8 õhtul.

See Hugo Raudsepa komöödia on wõitnud kõikjal suure poolehoiu, on saanud publiku poolt kestwa kiituawalduse osalisels, nii maal kui ka prowintslinnades. Et juba nowembri alguses trupp sõidab uuele ringreisile, wõib „Põrunud aru õnnistus" Tallinnas minna ainult wäga piiratud arwu kordi.

Soowitame Tallinna publikule kasutada juhust, tutwuda „Põrunud aru õnnistusega" ka Draamastuudio lawal.

Lastetendus „Prints ja kerjus" alandatud hindadega.

Pühapäewal, 25. okt., kell 11 e. l., tuleb 5-dat korda mängule Paul Sepa juhatusel Mark Twaini järele Andres Särewi instsenecring „Prints ja kerjus", 12. pildis. See lastetükk on oma tegewusrohkuse ja meeleolurikkusega wõitnud meie lastepubliku, kui ka täiskaswanute poolehoiu, mida kinnitawad eelmised etendused wäljamüüdud majale. Kuna juba uus lastetükk walmimas, läheb „Prints ja kerjus" wiimaseid kordi. Publikut palume kasutada eelmüüki, et ära hoida etenduspäewal kassa ees tungi. Etenduspäewal kassa on awatud kella 9 hommikul.

Pühapäewa õhtul kl. 8 „Jiri roos".

Möödunud hooajal hiigla menu osalisels saanud Anne Nicholsi „Jiri roos", komöödia 3. waat., tuleb pühapäewal, 25. okt., kell 8 õht. ainukordseks etenduseks. Käesoleva hooaja alul käis Draamastuudio külastamas Saare- ja Hiiumaad, mille puhul on wäga paljude poolt awaldatud soowi, et „Jiri roosi" mängitaks weel Tallinnas. Nüüd on teatriwalitsusel wõimalust nende soowiawaldusi arwestada ning „Jiri roos" tuleb weel ainukordselt ettekandele, millele olgu juhitud kõikide tähelepanu.

Kassa awatud kl. 11—1 ja 5—8.

Bruno Luck'i klaweriõhtu.

Laupäewal, 24. oktoobril, esineb noor klaweri-kunstnik Bruno Luck Börsisaalis klaweriõhtuga. Bruno Luck on sündinud 1909. a. Wenemaal, on käinud Tartus koolis ja saanud oma õe pr. prof. Banachi poolt esimese muusikalise hariduse. 1927. a. lõpetas Riia konserwatooriumi, omandades waba-kunstniku tiitli ja 1929. a. — Berliini muusika ülikooli meistriklassi. 1929. a. saadik töötab Bruno Luck Berliinis klaweri-kunstnikuna. Luck on annud peaaegu kõigis suurtes Euroopa linnades suure eduga kontserte ja on saanud oma haruldase mängu läbi kuulsaks, mida näha lehtede arwustustest. Iseäranis kiidawad ta mängu Läti, Itaalia ja Saksa arwustajad: kiidetakse tema tehnika haruldast arengut ja wirtuoositecti, mida ta käsitleb täitsa mängiewalt. Ka Tartus on mänginud Bruno Luck suure eduga. Suurt temperamenti ja tunderikkust awaldab noor kunstnik Brahmsi, Bachi ja Beethoweni teostes.

Pääsetähetede eelmüük: Eugen Brandti muusikäris. Klaweriõhtu algus kell ½9 õhtul.

Kontsert-õhtu Kopli s.

Hiljuti tegewust alanud laulukoor Kopli algkooli „Lastewanemate Kogu" juures korraldab pühap., 25. ktp., kell 19 t.-l. Kopli mal. ruumes oma tegewuse awamiseks esimese kontsert-õhtu. Kaastegewad: pr. O. Gutmann (mezzolopr.), prl. Tomberg (alt), hrad E. Lindenberg (bariton), A. Wärk (wiiul, „Lastewanemate Kogu" segakoor ja keelpillide orkester konserwatooriumi õpilasist Ed. Maasiku juhatusel. Kawas: sooloettekanded, duett, orkestri ja segakoori ettekanded. Muuseas kawas weel uuemad koorilaulud A. Wedrolt ja noorelt heliloojalt Joh. Hiobilt. Puhas tõsisetulek läheb Kopli algk. kehwemate õpilaste toetuseks. Laulukoori täiendamiseks wõetakse weel uusi lauljaid juure. Harjutused peetakse Kopli algk. ruumes igal teisipäewal ja reedel kell 8 õhtul.

Raadio

Reedel, 23. oktoobril.

Tallinn. 15.30 päewaundiseid. 15.45 ajanäitajaõiendus. Kuni 16.30 grammofonimuusikat. 18.30 teateid ja grammofonimuusikat. 18.50 päewaundiseid. 19.00 ülekanne Tartust. 19.30 „Aristokraatlik klawer ja hawailine gitarr". a) 15 min. Chopini klaweripalu (Margarete Krnus). b) 15 min. ettekandeid gitarril (W. Trei ja W. Löhef). 20.00 ülekanne Tartust. 20.35 kontsert. Juh. md. Ark. Krull. Orkester: Ketelbey, Romantil. süit (romansi-sõstrso — dramaatiline walss) Bohm, Awaniäng naisamängule. Soololaule — Ida Järw, sopr. Orkester: Juel Frederiksen, Balletisüseen. Clarke, Armastuse palwe. Squire, Kapriisne melodia. Soololaule — Ida Järw, sopr. Orkest.: Lincke, Intiimne õhtu. Morena, pop. „Johann Strauss mängib". Blon, marss „Perpetum mobile".

Tartu. 14.45 Grammofonimuusikat. 15.30 ülekanne Tallinnast. 18.30 Teateid ja grammofonimuusikat. 18.50 ülekanne Tallinnast. 19.00 Soome keele tund edasijõudnuile (R. Janno). 19.30 ülekanne Tallinnast. 20.00 Ilmateade ja ajanäitaja-õiendus. 20.05 Dr. med. Hansen: Suguhaiguste äratõrjumisest. (ülekanne E. terwisholu muuseumist). 20.35 ülekanne Tallinnast.

Königswusterhausen. 11.10 sõnaline; 13 menuerte ja hällilaule; 15 Berliin; 16 sõnal. eeskawa; 17.30 kontsert.; 18.30 sõnal. eesk.; 21 kuuldem.; 22.30 ülekanne Ameerikast: Eastman-muusikakooli kontsert.; 23 teat. ja ülek. Berliinist.

Berliin. 7.30 waraj. kontsert.; 12.15 grammof.; 15 wanade ooperite muusika; 17.30 lõbus romant.-muus.; 19 muus.; 21.10 Igor Strawinski helit.; 23 teat. ja muusika; 1.30 ajaw.-kammermuusika.

Wiin. 12.30 kontsert. Ma Geigers kwartett; 13.40 grammof.; 14.10 grammofonikontsert.; 18 kontsert.; 23.05 tantsumuusika.

London ja Dawentry. 12.15 jumalateen.; 14 kontsert.; 14.30 orelikontsert; 15.30 grammof.; 18.30 kergesõõuline muusika; 19.15 tantsum. (Jack Payne); 22 Paul Roberson laulab; 23.40 BBC-orkk. kontsert.; 0.40 tantsumuusikat.

Helsingi ja Lahti. 12.05 kontsert.; 18 köned; 20.05 ork.-kontsert. (Helsingi); 20.30 jumalat. (Lahti); 21.25 grammofonikontsert.

Riia. 17 kontsert.; 18 sõnal. eesk.; 20.03 rahwalik kontsert.; 21.30 koorikontsert; 22.05 ork.-kontsert; 22.30 öömuusika.

Warssaw. 13.15 ja 15.45 grammof.; 16.05 sõnal. eesk.; 16.50 grammofonikontsert.; 17.45 kontsert.; 18.35 politsei ork.-kontsert.; 20.30 grammof.; 21.15 sinf.-kontsert.; 24 tantsumuusika.

Stokholm ja Motala. 18.20 lõõts-harmoonikakontsert.; 19 ajaw.-muus.; 20 sõnal. eesk.; 21 ork.-kontsert.; 23.05 grammof.: „La Traviata", Verdi oop.

Leningrad. 7.20 grammof.; 9.30 kontsert. lastele; 11 sõnal. eesk.: 15 kontsert. lastele; 15.30 sõnal. eesk.; 19.30 lõbus õhtu; 20.20 kontsert. Brahmsi helitöid.

Budapest. 10.15 kontsert.; 13.05 kontsert, Vince Farkasi muusikaskapell; 18.30 grammof.; 20 koorikontsert.; 20.45 Mänclitsi salongkapelli kontsert.; 22 kontsert.; lõpuks muusikaline muusika.

Laupäewal, 24. oktoobril.

Tallinn. 15.30 päewaundiseid; 15.45 ajanäitajaõiendus. Kuni 16.30 grammofonimuusikat; 18.30 teateid ja grammofonimuusikat; 18.50 päewaundiseid. 19.00 lastetund. 19.30 dr. H. Mäe: Puhkame orus (Reisiweste Tirolist). 20.00 ülekanne Tartust. 20.05 kontsert. Juh. md. Ark. Krull. Orkester: Lüling, walss „Rannalained", Lehar, pop. op. „Musta lasarmastus". Eilenberg, Aeglane walss. Manfred, Pahurad poisid. Kergesõõuline klaweripalu — Fr. Nikolai. Orkester: Kalman, pop. op. „Chikago hertsoginna". 21.05 wana tantsumuusikat (Salong, Oja, Kärt). 22.00 moodsat tantsumuusikat heliplaatidelt.

Tartu. 14.45 Grammofonimuusikat. 15.30 ülekanne Tallinnast. 18.30 Teateid ja grammofonimuusikat. 18.50 ülekanne Tallinnast. 20.00 Ilmateade ja ajanäitaja-õiendus. 20.05 ülekanne Tallinnast. 22.00 Moodsat tantsumuusikat.

Kultuurs

Ehk-küll „Eesti
„jalgu alla", küll kapi
sil, tuntakse meil siis
järele, eriti koolides. S
da peale filmioperaato
dale ülesandeks wände
filme kodumaalt. Nii
film „Kas tunned maa
lähemail päewil „Kõõr
sul kindel kawatsus
Wormsi jne. saarte el

Neljapäewa homm
malus näha Ruhnu k

Teatawasti on R
rannikul, mille kultuur
aastat. Saare elanik
rootslased, wanade wi

Film annab selge
olust, ruhnulaste kom
jne. Kõik wõtted on s
nud. Kunstilise nõuan
kunstnik-kriitik Rasmus
re otsitakse Rootsi rah
wastaw saatemuusika.

Kuuldawasti lähe
kuna üks läib ringi m
Neil päewil hakka
dernis".

Marlene

Kesknädalalt alate
lismaal laineid löönu
Dietrichiga ja
ojades. Lawastajaks
reežisöör Joseph v. St
les filmis Austria salat
ranud oma püüniesse
wene ohwiseri-salakuul
se — ning ohwerdab

Näitlejate mäng
panew. kuid olukordade
naiiwne.

Publikut oli esiete
on see pikema aja jook

Loo
kin

20 sendi eest

Riigiteenijate protest palkade kärpimise kawatsuste puhul.

üldiseks palkade wähendamiseks puudub alus.

Tallinna riigi- ja omawalitsusteenijate ühingu juhatus kaalus 21. sk. wiimasel ajal päewakorrale kerkinud riigiteenijate palkade wähendamise küsimust ning tuli otsusele, et **üldiseks palkade wähendamiseks puudub praegu igasugune alus.** Kuigi toitluse- ja küttekulud wiimasel ajal wähe langenud, on teised kulud kas endiseks jäänud wöi koguni tõusnud (näit. riigiteenijaist kasutatawate wäikekorterite üürid Tallinnas), nii et elamisekulud üldiselt wäga wähe langenud, on teised kulud kas endiseks jäänud wöi koguni tõusnud (näit. riigiteenijaist kasutatawate wäikekorterite üürid Tallinnas), nii et elamisekulud üldiselt wäga wähe langenud on. See wäikene langus on juba tasakaalustatud arstiabi kärpimise ja pensionikapitali heaks tehtawa 2%-lise palgast mahaarwamise kaudu. Seepärast otsustati kõige kategoorilisemalt **protesteerida üldise palkade wähendamise kawatsuse wastu.**

Weel tarawamalt otsustati **protesteerida kawatsetud perekonnaabiraha seaduse muutmise wastu, millega ilma perekonnaabirahata jäetaks keskmisepalgalised riigiteenijad.** Leitakse, et selle kawatsuse elluwiimine kõigist mõeldawaist kärpimisist kõige ülekohtusem ja sotsiaalpoliitiliselt mõistmatum oleks, sest on ju perekonnaga riigiteenijate majanduslik seisukord nii-öi-nii palju raskem, kui wallalisti. Pealegi riivas juba arstiabi kärpimine perekonnaga riigiteenijaid märksa raskemini, kui teisi.

Edasi otsustatakse nende kawatsuste tagasitõrjumiseks teiste kutseorganisatsioonidega ühiste aktsioonide kõige kiiremas korras ettewõtmiseks samme astuda.

Palkade wähendamise kawatsuse puhul kirjutatakse meile riigiteenijate ringkonnist:

Arwatawasti on weel paljudel meeles aeg, kus riigikogu kõnetoolist kuulutati: „Igaes perekonnas olgu wähemalt neli last". Sellest wäljenduset wöis järeldada, et riik on huwitatud järeltulewa soo rohkusest, ja mõned aastad tagasi laiendatigi tõesti perekonna abiraha maksmist ka adoptiiw- ja abikaasade eelmisest abieludest pärit alewate laste peale, mis seda arwamist kinnitab, — olgugi, et seda tehti alles peale sellekohast palwet asjast huwitatute hulgast. Kuid sellest ajast peale on riigiühid nähtawasti teisele seisukohale asunud, sest kui ühes palkade wiimase normeerimisega, mis suuremalt jaolt pisut palgaförgendust töi, ka perekonna abiraha förgendamist paluti, jäi see tähele panemata. Et perekonnaisadel oma soowi mõjuwaks toetamiseks abinõud puudusid, siis tuli sellega leppida. Nähtawasti on see asjaolu põllumeeste-kogudele meele jäänud, sest nüüd, kus riigi wäljaminekute piiramise wajadus esile kerkib, pööratakse teraw otsa otseteed riigiteenijate-perekonnaisade poole, nagu see näha „Kajas" nr. 245, 21. sk. äratoodud sõnumist „Ametnikkude lisatasud kärbitakse". Arwatawasti on selles sõnumis mainitud seaduseelnõu põllumeeste-kogude mõju sünnitus, sest ega nad muidu seda nii wõiduröömsalt ei kuulutaks ja peale selle on riigiteenijad alati neile olnud pinnaks silmas. Selles sõnumis rõhutatakse, et „tahetakse kõigepealt tõmmata kokku perekonna abiraha norme" ja „uue kawa järele antakse abiraha ainult neile, kellel palk alla 90 krooni". Tõepoolest üks wäga geniaalne mõte: perekonna abiraha mahsame ainult neile, kelle palk on alla 90 krooni ja et neil senise palga juures peaaegu wõimata oli perekonda soetada, siis hoiame perekonna abiraha arwel kokku peaaegu 100%. Kalkulatsioon on eestujulik, kuid heidab tumedat warju selle mõtte esitajate mõttewiirile. Teades, et perekonnaisadel kõige raskem on oma huwide eest mõjuwalt wöidelda, walitakse neid põllumeeste-kogudele ohwritalleks wälja; nemad aidaku riigile kokkuhoidu soetada oma perekonna eluhuwide arwel. Oleks wiimane aeg, et selle seaduseelnõu isadel õigustunne wähegi areneks. Kui on waja ohwrit nõuda, siis nõutagu seda neilt, kes oma palga suuruse ja perekonnaseisu poolest seda kergemini kanda suudawad. Nende hulgas, kellelt ohwrit nõuda wöiks, asuwad perekonnaisad kuupalgaga 140 krooni allapoole ühel wiimasest kohtadest.

Narwast.

Narwas eraõhujõidurühing asutamisel. Narwa asutatakse eraõhujõidurühing. Uue ühingu asutamiseks on juba eeltöös käimas. Põhikiri, mis praegu koostamisel, kawatsetakse juba neil päewil saata ministeeriumi kinnitamiseks. Uue ühingu organiseerimistöid juhib linnapea J. Luts ühes teiste huwitatud isikutega.

Torm tõi kalu Narwa jõkke. Läinud esmaspäewal ja teisipäewal möllas Narwas torm, mille tagajärjel ilmus palju kalu Narwa jõkke. Läinud kesknädalal sai iga kalur jõest 3—4 puuda latikaid. Püütud latikad on 4—5 kilo raskused. Nii suuri latikaid on Narwa jões waremalt nähtud harwa. Samuti on hea silmusaak. Piirigipäewal saadawal Narwa jõest 60.000—70.000 silmu.

Torm murdis Narwa-Jõesuus puid ja aebu. Torm murdis Narwa-Jõesuus umbes 20 puud. Samuti on mitmel pool tuulest maha murtud aiad ja wärawad. Tormi ajal tõusis ka wesi Narwa-Jõesuus 4½ jalga, kuid see ei sünnitanud kahju.

Uus mäetööstuskool Jõhwi. Jõhwi asutatakse uus mäetööstuskool, mis tegewust algab jaanuarikuu alul. Loodetaw õpilastearw on 30 ümber. Uues mäetööstuskoolis õppekursus kestab 2 aastat. Tunnid on 8—4 korda nädalas. Üldse on nädalas nähtud ette 15 tundi. Õppeaineks on mitmesugused mäetööstuse alad. Peale selle nõutakse õpilastelt tööseaduste ja -määruste tundmist. Uue mäetööstuskooli ideeliseks loojaks on Wirumaa 8. jaoskonna tööinspektor mäeinsener Wuht, kelle poolt koostati õppekawa, mis ühes seletuskirjaga esitati ministeeriumile. Nüüd on õppekawa kinnitatud ja wastaw krediit määratud eelarwe korras. Ühes sellega on ministeeriumi poolt pandud uue kooli elluwiimine Wiru maawalitsuse peale. Uue mäetööstuskooli wastu tunti suurt wajadust, sest meil on juba mitme aasta eest ajutatud põlewkiwitööstused, kuhu pole leida õppinud töölisi ja meistreid.

Elwast.

Loomaarstide puhkekodu Elwa. Loomaarstide ühing juba pikemat aega otsis sünduat asukohta kawatsetawa sanatooriumi-puhkekodu jaoks. Seks tuttwati meie nimekamate suwituskohtade Haapsaluga, Kuresaarega ja Narwa-Jõesuuga, kuid need ei leitud küllalt sündsaks sanatooriumi jaoks. Lõpuks jäädi peatuma Tartu juure, kust saadi ka wastawad kundid. Nüüd on aga endine põllutööministeeriumi Loomatertsiohiu walitsuse inspektor hra Ojasalu lubanud ühingule oma äsjawalminud maja Elwas ühes krundiga sanatooriumiks. Hra Ojasalu ise kasutab küll maja kuni surmani, kuid juriidiline peremees on juba praegu Loomaarstide ühing. Wiimasel on tulewiku kawas paari wäikesema ehituse püstitamine kingitud krundile. Sel tel loodetakse hõlpsamini ja pikema aja jooksul sanatoorium soetada. Sanatooriumis leiakšid warju wanad loomaarstid, suwel oleks aga praktiseeriwatel loomaarstidel wõimalus oma puhkust mööda saata ühiskodus.

Oksjonitaud ei range. Praegu on Elwa politseijaoskonnas wälja pandud oksjonituulutusi ligikaudu pool sada. Nende wähenemiseks pole lootustki, pigem näitab oksjonitaud üha suuremat tendentsi. Peamiselt tabab oksjonihaamer ümberkaudseid talumehi, kellel lähewad müügile lehmad ja sead. Alewielanikud kannatawad oksjoni all palju wähem.

Teiskordne terwishoiuarsti walimine. Mõni aeg tagasi walis Elwa alewiwalitsus terwishoiuarstiks dr. Kieseritzky. Alewiwolikogus oldi walitud arsti wastu, ega määratud talle üldse palka, waid kututati kõik palgamäärad läbi. Ka terwishoiu ja hoolekande walitsus ei olnud dr. K. walimisega päri, ega kinnitanud teda alewi arstiks. Nüüd tuleb teiskordne arsti walimine ette wõtta.

Elwa ühispiimatalitus 20-aastane. Neil päewil möödus Elwa piimaühisuse asutamisest 20 aastat. Praegu on Elwa piimaühisus kõige suurem Tartumaal ja üks suuremaid kogu Eestis. Ta omab suure maja ja moodsaima sisseseade; ühisuse warandust hinnatakse 9 miljonile. Möödunud aasta läbitäik tõusis 125 miljonini, wastandina 1932. a. 3 miljonile, seega 9 aasta neljakümnekordne suurenemine.

Tartumaalt.

Tulekahi Röös. Wastse-Röo ajunduses jõitis põlema Andres Woorele kuuluw saun. Tuli lewis edasi ka teistele hoonetele. Üldse põlesid maha saun, laut ja kuur. Tules hukkus 20 korwi turbaid, 30 wakka kartuleid ja 7 wakka otri. Omanik hindab kahju 620 kroonile. Hooned ega wili kindlustatud polnud. Tuli oli alguse saanud küdewast saunaahjust.

Õpetaja walimine tühistati. Elwa rahukohtuniku juures oli arutusel Tartu maawalitsuse protest Konguta wallawolikogu õpetaja walimise kohta. Nimelt oli walimisel ette tulnud mitmesugseid wäärnähtusi, millele maawalitsuse tähelepanu juhitud. Tühistamise põhjuseks ofutus asjaolu, et paar naisõpetajat olid walimisel saanud 11 häält, kuna wolinikke koos oli waid 10.

Sulane warastas peremehe tagant wilja. Meeri walla Arbi talu reninik märkas juba pikemat aega, et tema odratagawara näitab tundmatut wähenemist. Lõpuks saadi krati jälile, kelleks ofutus sama talu sulane. Wiimane tunnistas oma süü puhtüdamlikult üles, tõendades, et tema tahtmud sel moel teenida suitsuraha. Wilja oli ta müünud ühele Elwa mehele. Kuna talus mõimeid teisigi kadumisi ette tulnud, kahtlustatakse ka neis sulast.

Wirumaalt.

Jõhwis 20 uut maja ehitamisel. Jõhwi alewis on ehitamisel umbes 20 uut maja. Osa maju on juba walmis. Alewi keskkohi näib kujundawat rajooni, kus ehitamisel uued majad. Ehitamise on põhjustanud asjaolu, et umbes paar aastat tagasi asus Jõhwi alewisse elama üks kaitseväe patarjon, millega ühes tulid umbes 50—60 ohwitseri- ja üleajateenija-perekonda, kes wajasid elukortereid.

Wõrust.

Sissemurdmine kulla otsimise eesmärgiga.

Teisipäewa ööl wastu kesknädalat tungisid wargad Uus tän. nr. 13 asuwa Eiseni maja pööningule. Aknad purustati ehta waraste-wiguriga, määriti klaasid mingi määrdega kokku. Katuseakambri toanstel purustati lukud. Et wargad midagi wäärtuslikku ei leidnud, lahkusid nad ka tühjade kätega. Omanik J. Eisen teletab, et murdwarguse katse saadetud korda waraste poolt rahwa kuulujuttude põhjal, nagu oleks tal pööningule tellisiwide wahele peidetud suurem summa kuldraha.

Linna tulud on wähenenud 4000 kr. wõrra. Wõru linnawalitsuse 1930./31. majandusaasta aruande järele nähtub, et linna majandusaasta lõpeb Kr. 49,77 ülejäägiga. Aruanne on tasakaalustatud 329,991,08 krooniga. Haridus on nõudnud linnalt kõige enam kulusid — 3. milj. sendi ümber, hoolekanne 2,5 milj., heakord 1,5 milj. senti jne. Suuremaid sissetulekuid on annud waranduste ja muude maksude maksud. Kõige enam puhastulu on annud linnale linna apteek — ligi ½ milj. Üldiselt on linna eterwõtted annud puhastulu üle ühe milj. sendi. Eelarwega wõrreldes on aga linna tulud wähenenud üle 400.000 sendi. Üldkokkuwõtres wõib aga siiski öelda, et majandusaastal on linna kulusid niiwõrd wähendatud, et linna I. a. majandusaasta näitab puudujäägi asemeel wäikest ülejääki.

Wõrumaalt.

19-aastane masinist pusitajana. Teisipäewal areteeris Wõru kriminaalpolitsei Põlwas 19-aastase Wanakiila masinatarwitajateühisuse masinisti Walter Nemwaltsi, kes on osa wõtnud julmast kallaletungist ühele wõõrale mehele.

Nimelt tungiti kallale 28. sept. Põlwas Koiola elanikule A. Warikule, kui ta alewiku wahel teistega liikus. Tekkis riid ja äge kakelus. Seejuures löi keegi tundmatu Ari. Warikule pussiga kaks rasket haawa. Ettalgu ei läinud korda kindlaks teha, kes tundmatu pusiiaja on. Nüüd saadi tarwilikke andmeid ja 19-aast. Walter Nemwalts areteeriti. Ta tunnistas oma süü üles, ja mees paigutati Wõru wangimajja. Kallaletungist wõtrad ta osa ülma igasuguse põhjuseta, näinud, et teised tüüs ja hakanud siis ka ise pussiga hoope jagama. Ta ise olnud joobnud olekus.

Walgamaalt.

Koguteos „Walgamaa". Eesti Kirjanduse Seltsi wäljaandel ilmub lähemal ajal koguteos „Walgamaa". Osa teosest on juba trükis, kuna praegu on koostamisel Walga linna ajalugu, mis asetatakse teose lõppu.

Walgamaal 3340 põllutööksja walijat. Wallawalitsuste poolt esitatud andmetel on Walgamaal 3340 põllutöökoja walijat. Walimiisele tuleb Walgamaalt kaks saadikut.

Helme põllutööskooli uus juhataja. Helme põllutööskooli uueks juhatajaks on määratud kooli senine õpetaja agr. R. Säga. Senine koolijuhataja A. Rondik, kes suwel ministeeriumi poolt wälismaile, Soome ja Rootsi end täiendama komandeeriti, on nüüd kui wilumud töödjõud wastawal alal nimetatud Wirumaale Waeküla eesttegijate kooli ja riigimõisa juhatajaks.

Salakütimised Aakre metskonnas on wiimasel ajal metsaametnikkude poolt tähele pandud, et salakütid metsas käiwad kitsesid laskmas. Konstaabli poolt kahtlusealuse, kellegi P. juures toimetatud läbiotsimisel leiti wärske kitsenahk. P. end salakütimises süüdi ei tunnustanud.

Petserist.

Kaks tühja elumaja süüdati põlema.

Teisipäewa ööl süütusid Petserimaal, Wiis walla Buldunowa külas põlema Ekaterina Muldusaarele ja Griferi Lutile kuuluwad tühjad elumajad, mis asusid ühise katuse all. Hooned põlesid maani maha. Omanike kahju Kr. 1050. Kindlustatud olid hooned 560 kr. eest. Millest tuli alguse sai, on täiesti mõistatus. Omanikud on kindlas arwamises, et siin süütamisega tegemist. Kedagi nad otsekohe süüdistada ei tea. Juurdlus asja kohta on alatud.

Uus õpetaja Petseris. Petseri Peetri kogudus walis omal wiimasel täiskogu koosolekul õpetajaks Jakob Tauli, kes juba mõnd aega oli samas koguduses õpetaja kohusetäitjaks. Seega näitwad kurikuulsa üläp. E. Parupe lauluid lauluid olewat ja Petseri kirikuelus „rahu maa peal."

Politselpeegel.

Tallinn politseipeeglis. Kesknädalal ja ööl wastu neljapäewa registreeritti Tallinnas politseiwõimude poolt järgmised juhtumid: warguisi — 5, wäära omastamisi — 2, tulekahjusid — 1, õnnetuid juhtumeid töö juures — 2, joobnud isikuid toimetatud politseiarestimajja — 10.

Päewane warguste-seeria. Kristjan Johansonilt warastati Narwa mnt. 67 rahakott rahaga. Kahju 16 krooni 30 senti. — Anna Willil warastati S. Pärnu mnt. 86 korterist kaks juukiepatti. Kahju hindab Willi 100 krooniile. — Anastasia Hoolel warastati Wiru tn. 24 rahakott ühes raha ja isikutunnistusega. Kahju 72 krooni 60 senti. — Johannes Siimanil warastati Lühikejalg nr. 8 korterist harjaseid 48 krooni wäärtuses. — Nõmmel S. Pärnu mnt. 143 elutsew Linda Walgepea teatas politseile, et temalt on warastatud 20 krooni raha.

Õnnetused töö juures. Nõukogude Wene kaubanduslika esinduse Tallinna osakonnast teatati politseile, et sadamas aurik „Ida Blumenthali" laadimise juures on saanud jalast wigastada tööline Amalie Ahw, kes elutseb Kesk Kalamaja tän. 7—7.

Riigi Sadamatehastes õue koristamisel sai wigastuft käest kergesti wigastada Aleksander Findeisen, kes elutseb Wene-Balti tehases nr. 128—13.

Tuleõnnetus sadamatehastes. Kesknädala hommikul tekkis riigi sadamatehastes Siimoni tän. asuwas laos tuli, mis oli saanud alguse järelewalweta jätetud küdewast malmahjust. Tuli kustutati peatselt kohaste abinõudega ja sadama tuletõrje lendsalga poolt. Tuli rikkus ladustamisega kontoris osa lage ahju korsina juures ja punst seina, mis põles osaliselt ära.

Wastutaw toimetaja L. Kenn.
Wäljaandja Tallinna Eesti Kirjastus-ühisus.

Mantliriideid
saab kõige odawamini
10 Estonia all nr. 10

25 aastat trükitööd.

Täna pühitseb „Päewalehe" trükikoja masinameister Aleksander Larin 25 aasta tööjuubelit trükitöö alal. A. Larin algas trükitöö õppimist Laurmanni trükikojas 10. oktoobril (w. k.) 1906. aastal. Pärast seda töötas Antje trükikojas, kus sai sellipaberid ja töötas revolutsiooni tulekuni.

1918. a. detsembris astus A. L. tööle „Päewalehe" trükikotta, kus töötab praegu. Peale ofsekohese kutsetöö wõtab A. L. energiliselt osa ka seltskondlikust tegewusest. Muuseas on ta juba pikemat aega „Estoonia" ooperikaori liige ja weedab tööst ülejäänud wabad tunnid harilikult seal, kus wõib leida wainust wärskendust.

Ametiwennad soowitwad A. Larinile ta juubelipäewal tervist ja edu edaspidiseks tööks.

Tunnid

Hästi ja odawasti antakse
klaweritunde,
iseäranis algajaile. Allika tän. 8—3, räät. kl. 1—3.

Prantsuse, inglise ja saksa keele
tunde
antakse edukalt S. Tatari tän. 14—5.

Endine gümnaasiumi kooliõpetaja annab odawasti saksa ja wene keele
tunde.
Imanta t. 12—5 (hoowis).

Klaweritunde
annab prof. õpilane 4 kr. kuus, kerge õppewiis (noodisõpetus). Kentmani 28—1.

Wilunud õpetajanna annab
tunde
saksa, wene, inglise keeles. Rääkida kl. 5—6 (peale laupäewa ja pühapäewa) Gonsiori tän. 17—10.

II inglise keele kursus
(kõnelemine, harjutused, lugemine) algab 2. nov. kell 5 p. l. Tasu Kr. 2.50 kuus. Kõnetund kl. 2—5.30 p. l. W. Pärnu mnt. 34 hoowil, kiwimajas.

Saksa preili annab odawasti
saksa keele
tunde (35 s. tund), tuleb ka koju. Liiwalaia tän. 43—1.

Keeleteadlane, preili, annab
tunde
kõigis keskkooli õppeainetes, eriala eesti keel. S. Roosikrantsi 17—6, telef. (2)29-02.

Saksa keele
tunde (teoori ja prakt.) annab wilunud, diplomiga õpetajanna. Walmistab eksameile, tunneb keeli. Maneeshi t. 6—2.

Prantsuse keele tunnid
algajaile ja edasijõudnuile. Gonsiori tän. 13—16.

Tööotsimised

Saapapealsetegijad!
Wõimaldage õpilaskoht, olen enne töötanud sel alal. Teat. Harju tän. 28—4.

Autojuht
palub teenistust era- wõi taksoautole, omab soowituse, teeb wäikesemaid ettetulewaid remonte, nõus äraõiduks, teeb ka kõrwaltöid. Teat. „S. + 2242".

Aus neiu
soowib käealuseks, tunneb kleidi- ja mantlitööd. Pal. teat. „Tööarmastaja 2262".

Kojamehekohta
soowib wanem abielupaar (teeb kõiki remonttöid, tunneb keskküttet) wõi ühetoalist korterit puumajas, wõib ka mõne kuuüüri ette maksa. Kirjad „Aus mees 303".

Korralik 19-a.
noormees
palub anda mingi teenistuse. Teat. „Korralik 19".

Maalttulnud neiu palub
üksiteenisjaks.
Oskab kõiki majatöid, keeta, õmmelda. S. Pärnu mnt. 96—1 wõi „Sügise maru".

Wilunud
klantsrikija
soowib kohta. Wõib ka pesta suurt pesu. Teat. kirj. „Triikija 2253".

Neiu soowib rätsepa
käealuseks.
Teat. „25+2238".

Aus waenelaps
palub pisarfilmil anda tööd, kas linna wõi maale, on wanemateta ja kohata. Wiimane lootus! Kirj. „R. 16+2235".

Usklik naisterahwas soowib kohta
kontorikraamijaks
wõi passikohta. Teat. „Ustaw tööotsija".

Härrad ja tööstrid,
palun wõimaldage waesele tütarlapsele mingisugune töö wõi teenistus. Wõib ka olla passijaks, perenaiseabiks ja õmbleja käealuseks. On kõigega rahul. Kirj. „Wiimane lootus 19".

Haritud, keelioskaja
neiu otsib kohta
ärisse, arsti wõi adwokaadi juure wastuwõtuundideks, ettekandjaks wõi muud, ei põlga tööd, omab soowit. ja tunnist. Pakk. pal. saata „M. T. 24".

Noor, aus,
töökas neiu
palub teenistust, kas üksiteenijaks, laste juure wõi mingit muud tööd, keebab isejeiswalt, tunneb majapidamist, walitseb keeli, omab tunnistused ja isikliku soowituse. Teat. „Dagy".

Energiline, kautsjoniwõimeline
noormees
palub mingit tööd, ükskõik mis alal, kauemat aega ühel kohal teeninud, nõudmise korral tunnistused, wõib ka kõrwalteenist. wõi juhuslik töö olla. Pal. teat. „Täpne 8736".

Wõimaldage maalt tulnud teenijale mingi
teenistus
ükskõik mis alal. Teat. saab Toom-Kuninga 17—17.

Korralik, lasteta abielupaar soowib
kojamehekohta.
Kirj. „M. K. 1883".

Juukfuri õpilane meester. palub
praktikandikohta.
Kirj. „A. J. 2282".

Neiu
otsib teenistust. Warem teeninud müüjannana toiduainete-kaupl. Oskab keeta, õmmelda, tunneb majapidamist, omab tunnistused. Teat. „10. X 31." wõi Imanta t. 21—5.

Noorem abielupaar otsib
kojamehekohta
kas nüüd kohe wõi edaspidi. On enne olnud, tunneb tööd. Kirjad „Korralik kojamees 1881".

H-tad rätsepad!
Käealune soowib kohta, on töös wilunud. Kirj. „Käealune 50".

Maaneiu
palub kohta õmbleja käealuseks. Kirj. „Hoolas tööline 1879".

Töökas, puhtustarmastaja
neiu
soowib perenaiseabi-kohta wõi midagi muud teenistust. Tunneb weidi keetmist. Kirjad „Hoolas abi 2294".

Aus, karske, tugewajõuline, kautsjoniwõimeline
noormees
palub mingit teenistust. Teat. „Tahan teenida 2295".

Korralik neiu
soowib kohta sihtsamasse perekonda wõi söögimajja. Kirjad „Kena kodu 2299".

Haritud, energiline,
26-a. naiskaswataja-õpetaja palub anda ükskõik millise koha. Walitseb 3 kõh. keelt, tunneb ka inglise ja prantsuse keelt. Annab odawasti tunde. Wilunud majapidamises, äri alal jne. Teat. „Koondamine".

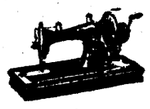

Tulen koju ja wõtan enda juure kõiki seltsi õmblusmasinaid parandada. Suures wasikus masinate süsti, nõelu ja oft. Õmbl.-masinate mehaanik R. Koljo, Wäike Pärnu m. 12.

Korralik
saarenein
palub kohta õmbleja käealuseks wõi mingit teenistust ükskõik mis alal. Wõib ka rätsepa käealuseks wäikesema tasu eest. Teat. „Saare Laine".

Neiu soowib
üksiteenijakohta. Oskab isejeiswalt hästi keeta, wõib ka olla keedukoht. Omab soowitused. Teat. „Helene 1891".

Noor, aus, korralik
maaneiu
palub perenaiseabiks wõi lapsehoidjaks. Tulla Loode t. 3—9.

Aus neiu
palub anda passijakoha. Tunneb iga majatööd, wõib isejeiswalt keeta. Teat. „Hoolas inimene 2314".

2 korralikku
maaneidu
soowiwad teenija- wõi passikohta, on enne teenimud, on soowitused, käitsid oma korterist. Pal. teat. Kopli t. 50—13

Neiu palub
rätsepa käealuseks, on wilunud. Kirj. pal. „Ustaw + 12.000".

Soowin kohta
kuduja käealuseks. Kirj. „125 loodan".

Otsin kohta
ärisse, üksiku juure majapidajaks, perekonda perenaiseabiks wõi midagi sarnast. Olen enne kauemat aega äris teeninud, oman tunnistuse. Oskan isejeiswalt majapidamist juhtida. Walitsen kohal. keeli. Nõus ka äraõiduks. Kirjad pal. saata „Keeli waldaw".

Sissesõitnud, noor
neiu
otsib kohta perenaiseabiks, laste juure wõi mingisugusel muul alal. Ballasti 3—3 wõi kirj. „Sisse sõitnud 222".

Karske, korralik noormees soowib mingit
teenistust
kas spetsifikatsiooni äri tegewuse wõi leiwawäljawedajaks wõi midagi muud tegewust. On kõigega wilunud. Teat. „Korralik 25".

Wilunud
konserwimeister,
kes walitseb 3 kõh. keelt ja oskab kontoritööd, on wälismaal praktiseerinud, otsib wastawat teenistust. Pakk. „Konserwimeister nr. 150".

Saaremaa tüdruk
soowib kohta
linna wõi maale. Kaub. reedel, 23. okt., kl. 10—1 ja laupäewal kl. 10—12 Gonsiori 18—5, tagahoowis.

Hiiu neiu
palub tööd päewiti laste juure wõi passikohta, armastab tööd, on kõigega rahul. Kirj. „Soowitus 2337".

Ausad taluperemehed, tähelepanu! Soowitage mulle 1. nowembriks
sulaskoht,
palgaga 8—10 kr. kuus. Olen enne olnud. Kirjad kuni 1. nowembrini „P. R.", Kulbi pood, Keilas.

Korralik, töökas
teenija
palub teenija- wõi passikohta. Keedab, peseb pesu ja teeb kõiki majatöid. Pal. teat. „K. Hiiumaalt".

Kaubanduskooli lõpetanud 19-a. tütarlaps palub anda
mingit tööd.
wõib ka perenaisele abiks olla, nõus äraõiduks. Teat. „Äraõit".

Palun
mingisugust teenistust oma kodust käies noorele prouale ükskõik mis alal. Pakk. palun saata „Tööloht 2364".

Passija
palub kohta, keebab isejeiswalt, peseb pesu, isiklik soowitus olemas. Kirj. „Töökas 73".

Aus, tööarmastaja
neiu
palub õpilaskohta pagaritööstusesse, wõi mingit muud tööd. Teat. „Töökas neiu 1949"

Majaperemehed! Kellel läheb waja nüüd kohe wõi lähemal ajal töökat ja karsket lastera abielupaari palgalisele
kõrwalamehekohale.
Naine wõib ka passijaks olla. Teat. „Kuni 25. sk."

Noor, terwe maatütarlaps
soowib kohta
perenaiseabiks wõi lapse juure. Teat. „Maalt 2359".

Potisepp
otsib kõikingu ahjutöid, kiire ja hea töö. Pakk. „Hea potisepp".

Keskealine naisterahwas soowib
passikohta,
keedab isejeiswalt, omab soowituji, oskab koime kohal. keelt. Teat. kirjal. „R. 17 + 2395".

Rätsepa käealune
palub tööd. Kirj. „Wilunud 2358".

Soowin
üksiteenijakohta, tunnen kõiki majapidamistöid, on tunnistus. Kirj. „Kohata 2355".

Tähele panna!
Tubli Hiiu neiu palub teenistust, wõib olla ka maale. Telliskiwi 20—1-b.

20-aast. aus
maaneiu
palub mingit teenistust üksiteenijaks wõi ükskõik mis alal. Kirj. „Töökas 2×10".

Pika haiguse tõttu raskustesse satunud
automehaanik
palub kohta, kas sõidule wõi töökotta. Tunneb kõiki auto- ja mehaanikatöid. Kirj. „Spetsialist".

Tasuks
kuni 100 kr. sellele, kes soowitab tugewale tööarmastajale noormehele kindla kuupalgalise koha ükskõik mis alal (ladu, äri, wabrik). Kautsjon wõimalik. Wastused kuni 24. okt. „100 kr. + kautsjon".

Wilunud
keetja
soowib kohta, omab head tunnistused. Küsida Kentmani t. 6—2, linnamõisonär T. Saarelt.

Õmblejad!
Wõimaldage käealusele tööd. Kirj. „+ olen andekas".

Keskkooli haridusega, energiline noormees
soowib kohta
kantseleisse, kontorisse, panka, kindlustusseltsi wõi tööstusse ametnikuna, tarwitajateühingusse juhatajana wõi kasseerina Teat. „Energiline 1914".

Soowin kohta
perekonda wõi üksiku härra juure. Keedan hästi. Wõib olla ka wäljaspool Tallinna. Oman soowitused. Teat. „Prowints 1913".

Neiu soowib
kodukooliõpetajaks. Omab pedagog. haridus., ühes wõõrk. õpet. Oskab õmmelda, teha käitsi., wõib ka majapid. aidata. Pakk. „Maale 1912".

Keskealine abielupaar, lasteta, mees käib kindlas töös, otsib
kojamehekohta,
on enne ka kõrarahmaks olnud. Kirj. „150+2356".

Energiline, karske, 3 kohal. keelt walitseja reserwohwitser, majanduslikult wäga raskes seisukorras, palub tööandjaid wõimaldada
teenistus.
Nõus iga tööga. Tööd ei põlga. Kirj. „Reserwohwitser".

Korralik, lasteta abielupaar palub
kojamehekohta
korteri eest. Kirj. „Kiire 2333".

Prouad wõi preilid!
Wõimaldage noorele saarneiule sukahuduja õpilaskoht. Olen korralik tütarlaps. Kirj. „2332" wõi Paldiski mnt. 7—21.

Soowin
majateenijaks, oman tunnistused. Kirj. „27+1928".

3 maapreilit
soowiwad südamest teenistuskohti ükskõik, kas linna wõi maale. Kirj. „20+1921"

Maaneiu
soowib teenijakohta linna wõi maale, tunneb mõlemaid. Kaubelda Waestepatuste 3—1.

Neiu palub föögi eest mingit
teenistust
Pal. teat. „Tunnistustega neiu 1923".

Soowin
hea ja wilunud kuduja juures töö selgeks õppida. Eelistan wähemat töötuba. Teat „Õpilane 30".

Naiskokk
otsib kohta, tunneb hästi sooja ja külma kööki. Toom-Kuninga tän. 22—11.

Soowin kohta
kraamijaks wõi keetjaks, räägin wene keelt, on tunnistused. Teat. „Passija 240".

Lokkija,
kes tunneb ka meestetööd, palub praktikandikohta. On nõus äraõiduks. Kirjad „Korralik + 1941".

üksiteenija
otsib kohta, oskab keeta, peseb pesu ja omab tunnistuse. Tina tän. 5—6.

Wanem usklik abielupaar otsib
kojamehekohta
Teen puu-, lukusepa- kui ka kõiki majas ettetulewaid töid. Olen enne kauemat aega olnud kojamees, oman head soowitused. Kirj. „Kw. nr. 1925".

Olen wiletsas seisukorras. Palun pisarfilmil anda mulle
mingit tööd,
kas laste juure wõi perenaiseabiks. Olen noor, haritud tütarlaps, tahaksin weel elada, on tunnistused. Kirjad „Kurb ja raske elu".

Tööpakkumised

Õpilast
tarwis, noort neidu, Kalmeti raamatukõitmistöökotta. Rataskaewu tän. 6.

Kingseppa
tarwis uuele puukontsatööle ja wana parandusele. Härjapea t. nr. 10.

Ilukarbitegija,
kes oma alal wilunud, leiab kohe tööd. Pakk. „Ilukarbitegija".

Teenijat
waja äraõiduks äriliste ettewõttesse, soowitaw majapidamise ostus. Kaub. wõõrastemajas „Ost", tuba nr. 4, neljapäewal, 22. okt. s. a. kella 18—20.

Sulast
tarwis maale. Kaub. 23. sk. kella 9—10 S. Tartu mnt. 5, hoowis.

Sulast
tarwis linna ligidale maale. Kaub. kl. 9—10 homm. Paldiski mnt. 15, Linzbachi poes.

Sulast
tarwis linna ligidale maale. Kaupa tehakse Paldiski mnt. 51-a, Lutheri poes.

Wajan haritud
mene preilit
pärast kella 16 keele õpetamiseks Kirj. „A + B 2276".

Mees- ja naisiskud,
kellel on laenata kindlustuse wastu 500 krooni, leiawad kestwa puhta kerge teenistuse. Pakk kokkulepel. Teat. „Wõimalik 2287".

Lasteta abielupaar wõib saada
kojamehekoha.
Ilmuda tunnistustega kella ½11—2 Mundi t. 2, pesukauplusse.

Maale tallu tarwis
tüdrukut,
kes lehmi lüpsab. Kaubelda reedel, 23. okt., kl. 10—11 S. Tartu mnt. 5, hoowis.

Одинокому господину требуется молодая русская
ПРИСЛУГА
или приходящая). Wene tn. 13—4.

Ustawat
jooksupoissi
tarwis. Teat. kirj. „Tragi"

Tarwis juukselõikaja-
õpilast
wäikese tasu eest. Luise tän. 5, äris.

Õpilast
waja juukseföösrisse. S. Tartu mnt. 7.

Maale äriseje kohe waja
õpilast
Kaubelda ainult täna, 22. okt. kella 5—8 S. Karja tän. 8—7.

Maalrit
tarwis W. Ameerika t. 52.

Wajatakse
piimawälipakkujat,
kautsjoniga 350—400 kr. Panga garantiid ei taha. Teat. kirjal. „Maaline töö 2383".

Uuelt ehitatawale teele waja piiramata arwul
mullatöölisi.
Ilmuda Jõhwi jaama.

Kingseppa
tarwis. S. Juhkentali t. 38.

Karsket
kingseppa
wana parandusele kohe tarwis. Ballasti tän. 5.

Maja ehitus
ära anda 5×7 jalda. Küsida homm. enne kl. 9 Kotsebue tän. 11-a, krt. 15.

Tublit
tüdrukut
waja maale tallu. Kaub. 23. okt. kl. 9—10 Endla tän. 8—7, hoowimajas.

Tarwis noort, wilunud
lihunikuselli,
kes iseseiswalt töötada oskab. Teat. Tondi t. 5-a—13.

Korterjotsimised

ütsit, waikne, haritud, wanem naisterahwas wajab öige mutuliselt

korterit

wõi tuba jõudalinna ümbruses, soowitaw erafisfekäiguga. Pal. Teat. flt. „Haritud 2247".

2 noormeest wajawad möbleer.

tuba

1. linnajaos. Kirj. flt. „Sin."

Nõmmele,

Niitu wõi Rahumäe piirkonda, ütakse hästimöbleeritud 2—3-toalist korterit. Teat. flt. „Nõmme korer 1889".

Lasteta abielupaar soowib 2 toa ja köögiga

korterit

linna ümbrusesse. Kirjad t. „M. M."

Teenistuses käija wanem proua wajab omaette

mööblita tuba

wõi wäikest korterit ainult waikesse perek. Teat. flt. ühes hinnaga „M. T. P."

Korterit

soowib waikne wanem abielupaar, kuuüür mitte üle 15 kr. tüür kindlustatud. Teat. flt. „Waikseb 2292".

Soowin wäikesemat

korterit

Pakk. flt. ühes korteri suuruse ja hinnaga „Esimene nowember".

Noor, lasteta abielupaar wajab 1. nõw. s. a. omaette 2—3-toalist korterit, wee ja elektriga, küri ettemaks wõimalik. Pakkumised ühes hinnaga saata flt. „Korralik korter 1910".

Otsin

möbleer. tuba

elektriwalgust., soowitaw linna pool. Kirj. flt. „A. B. C. 1919"

Kolmeliikmeline intelligentne perekond wajab korralikku

korterit

2—3 tuba köögi ja eestoaga. Soowitaw sadama wõi Kadrioru ümbruses. Teat. flt. „Mugaw korter 2828".

Noormees soowib erafisfekäiguga ja elektriga mööblita

tuba.

Teat. hinnaga flt. „A. K. 1341".

2 meesametnikku wajawad

2 mööbl. tuba

wõi korterit, wõib ka ebaspidi. Kirj. flt. „85—40".

Kindlas teenistuses preilt wajab omaette wäikest

tuba

Teat. flt. „Kindel maksja 1915".

Insener otsib

korterit

— 2 tuba ja kõök, puhtas majas, paremas linnaosas. Teat. flt. „Nr. 2378".

Korterit

2 tuba wõi tuba waheseinaga otsib waikne, kindlas teenistuses lasteta paar, 2., 3., 4. linnajaos. Kirj. flt. „Kena korter 2".

3-liikmeline perekond soowib 1 wõi 2 toa ja köögiga

korterit

soowitaw autobuselini lähedal. Korralik maksja. Kirj. flt. „Mootor 2361".

Korralik abielupaar soowib ühetoalist

korterit

wõi waheseinaga. Kirj. flt. „Tamm".

Otsin ruume

autodele talweks, kas mõnd lahtist kuurialust wõi linnist kuuri. Pal. teat. flt. kuni 24. skp. „1985".

Kellel on

lihakarniruumid

ära anda wõi ka wähese kaubaga, teat. flt. „Soowin wõtta".

Riigiametnik otsib lesklinna ümbrusesse erafisfekäiguga

möb'eerit. tuba

Teat. flt. „Riigiametnik 2876"

Neiu soowib

woodikohta

üksiku naisterahwa juure, hinnaga 5 kr. Teat. flt. „Üksik 2396".

Lasteta abielupaar soowib hobusetalliga

korterit.

Teat. flt. „H. T. 150".

Wäike perekond wajab

korterit

— 2 tuba ja kõök. Pakk. flt. „2 tuba + 2388".

Kindlas ametis käija preilt ja kooliõpilane wajawad 1—2 möbleeritud

TUBA

Teat. flt. „Korralikud 2387".

Kellel on

tallruum

ära anda, teat. flt. „Tallruum 2386".

Korteripakkumised

Wälja üürida päikeseritas

talwekorter

— 3 tuba ja kõök, 2 min. tee Nõmme jaamast. Waldeki t. 8.

Ära anda wäike

korter

12 kr. kuus. S. Pärnu mnt. 116—1.

Tuba

wähese mööbliga ära anda. Liiwalaia tän. 25—8.

Mööbliga tuba

ära anda kindlas ametis isikule Jmanta 28—25, paraaduks, 2. korral.

Korter

— tuba köögiga, elektr. saada Katusepapi 6—2.

Harjumaa

õpilaste ühiskort.

leiawad lahkel wastuwõtu 1 nais-, 1 meesõpilane wõi ametiskäijad isikud. S. Roosikrantsi tän. 12—8 (hoowis, suures majas).

2 möbl. tuba

wälja üürida. Jmanta 16—2.

Korter

ära anda lasteta inimestele, — tuba waheseinaga. Oskari t. 58—8.

Walge tuba

keldrikorral, elektri, wee ja kõrwalruumidega, elamiseks wälja üürida, kohane turul kauplejale Raua tän. 19, Rootsi pesumaja.

Wäike mööbl.

tuba

erafisfekäiguga ära anda. Söörensi tän. 7—2.

Korter,

3 tuba, kõök, elektriwalgustus, päikesepoolne, soe, üürile anda Nõmmel, Glehni t. 12, jaamast 3 min. tee.

Kaasüüriliseks

wõib tulla ametisläija noormees wõi õpilane, kostiga wõi ilma. Kesk-Kompassi tän. 3—2 (sissekäik nr. 1. hoowist, II k.).

2 tuba

— üks mööblita, teine täielise pansioniga. Lai t. 89—48.

Ühetoaline, kuiw

keldrikorter

üürile anda. Roopa 4—4.

1-toal. korter

wälja üürida Weerenni t. 4.

Ilus mööblita tuba

odawasti wälja üürida: Toom-Kuninga t. 34—1-a.

Tuba

ära anda Kreutzwaldi 15—5.

Korter,

3 tuba ja kõök, 40 kr. kuus, ära anda Girgensoni t. 20—9.

Tuba ja tõõt

10-kr. kuutüüriga üürile anda Nõmmel, Apteegi t. 18.

Pool äriruumi

ära anda käidawas kohas, ühe waateaknaga. Teat. flt. „Äriruum 2812".

Kuiw

keldrikorter

ära anda Jakobsoni t. 8—11.

Päikesepoolne

tuba

köögiga ära anda, soowikorral ka wähese mööbliga. Teat. saab Asunduse tän. 18—1.

Mööbliga tuba

ära anda Kaupmehe 15—10, hoowimajas.

Korralik meesterahwas wõib tulla

kaasüüriliseks

Kesk-Kompassi t. 10—1 (Narwa mnt. juures).

Ära anda

2 tuba

ja kõök Liiwamäe 20.

Korter,

— 3 tuba ja kõök, wälja üürida. Hollandi põiktän. 4—8 (Narwa mnt. ääres).

Korralik naisterahwas wõi õpilane, kel on oma woodi, wõib saada

puhta toa

Tulika 4—11 (Paldiski mnt. 45).

Kaasüüriline

wõib tulla Liiwalaia tän. 41—2.

Korter

wälja üürida, tuba ja kõök, kuiw ja soe, päikesepoolne, elekter sees. Niidi t. 5.

Suurem, hästimöbleeritud

tuba

üürile anda Herne t. 19—11.

2 tuba

pliidiga

kontoriks wõi wastuwõturuumiks

üürile anda Wene tän. 1. Lähemaid teateid kojamehelt.

Ära anda

pool tuba

korralik. amet. 1 wõi 2 naist., wõib ka kodune puhas töö olla. Sealsamas ka meester. kajukas, längurukr. odawasti müüa. Kopli tän. 2—2.

Ilus päikesepoolne

tuba

köögi, wanni ja kõrwalruumidega wälja üürida. Soo t. 7—2.

Wäike, ilus

korter

wälja üürida Madara t. 16—7, endine Falkpargi, üle raudtee.

Ära anda

kaks tuba,

kõök ja wannituba. Kreutzwaldi tän. 17—2.

Korralik, teenistuses olew meesterahwas wõib

kaasüürilisebs

tulla. Magasini t. 8-a, krt. 4, teisel korral.

Üürikatse wälja

korter,

3 tuba ja kõök, wannitoaga. Õle 51—5

Wälja üürida

wäike korter

— 2 tuba, 2. korral, sünnis kontoriks wõi ateljeeks. Harju tän. 18 (Niguliste tän. nurgal), küsida Wiru t. 5, karusnahkade kauplusest.

Wäike

korter,

tuba köögiga, ära anda Metalli tän. 11—9.

Korter

— 3 tuba ja kõök — ära anda umb. 1. now. (pr. rem.). Näha kl. 8—5 W. Tartu mnt. 11, hoowimajas.

2 ühetoalist

korterit

(1 keldrikorral) wälja üürida Tarabella 26, Pelgulinnas.

Korter

5. nowembrist ära anda — 2 tuba, kõök, eeskoda. Pelgulinnas, küsida S. Kloostri 3—6.

Korter

ära anda — tuba, kõök ja eestuba, wesi köögis, weeklosett ja wanni tarwitus. Paldiski mnt. ääres, Astri tän. sisse põõrata, Nelgi tän. 10—4.

Mietfrei wegen Hausankauf Wohnung, Sommersseite

4 Zimmer

Wanne, besonders geeignet für ein Kontor. Täglich zu besehen von 11—2 Pikk 60, kojamees.

Korter,

— 1 tuba ja kõök, elektriwalg., ära anda Wõrgu tän. 17—1.

Korter

— 3 tuba, kõök, eestuba, teenistuba, wälja üürida. Tina tän. 16—1, kella 10—4.

Möbl. tuba.

päikesepaistel., (wõib ka kahele) ära anda kindlas ametis isikule, soowikorral wanni tarwitamisega. Uus Kalamaja tän. 7—10, üle hoowi.

Müüakse

Müüa hoonestatud jõeäärne

asundustalu,

30 tiinu suur. Tallinnaga hea ühendus. Wõib ka suwitajatega arwestada. Lähemale teadete saamiseks kirjutada flt. „Talu jõekaldal".

Müüa

tarwitatud aurukatlaid ja masinaid, lokomobiile, nafta-, piirituse-, petrooleumi- ja elektrimootoreid, wentilaatoreid, Worthington-, Allweiler-, tsentrifugaal- ja kolbepumpi, saage, saeteritamismasinaid, puukoorimismas., linamurdmismas., kiwipurustajaid, saapatalbade naelutamise m., nahatõõstusemas., weskiliwide töstmise abinõu, malmist, ranast ja puust rihmarattaid, transmissioonide wõlle, laagreid, needitud traagleid jne. jne. Teateid suusõnal ja kirjateel müübawate masinate asukoha üle annab tasuta

Eesti Wabrikantide Ühisus

Tallinn, Wana Wiru 12. Tel. 147.

Karusnahku

müüakse wäga odawasti. Laadaplatsil 33.

Müüa uusi

„His Master's Voice"

ja teisi kohwergrammofone moodsaid uusi ja ruugitud tantsu- ja muusikaplaate. Müün, ostan, wahetan uute wastu igasugu ruugituid plaate, grammofone. Wõtan komisjonimüügile raadioaparaate. Ruugitud grammofoniplaatide äri Wiru tän. 8, eesuks.

Müüa odawasti täiesti korras

weoauto,

hind 650 krooni. Küsida Wilmsi tän. 1—2.

Nõmmel, Õie tän., müüa

krunt

metsaga, suurus 514 r.-sülda. Küsida Nõmmel, Männiku teel 34, pühap. kl. 10—4.

Naisterahwa

karakulkraed

odawasti müüa. Wana Sadama tän. 11, juukseril.

10½ tiinu I sorti

maad

müüa linna lähedal (8 klm. linnast) jõe ääres, kohane juurwilja-kaswatuseks wõi suwituskohaks, hind Kr. 4025. Soow. kirjal. flt. „2241".

Ehituskrunt,

220 s., müüa. Lähemalt S. Tartu m. 22, wärwikauplusest.

Ehituskrunte

suure uulitsa ääres müüa. Küsida Laenu pangast direktor härra Heinrichson'i käest kella 9—2, tel. 433-56 ja 968.

Müüa hea kahekordne, tagantlaetaw

lahipüss

kal. 16. Näha Endla t. 9—4, kella 5—9 õhtul, igapäew.

Müüa häid

hanesulgi

Niine 13—2.

Müüa ehituskrunt

ca. 345 r.-s., parimas linnaosas. Küsida W. Pärnu mnt. 25—1

Müüa

puhwetikappe, laudu, toole tammepuust, sohwalaudu punaseft puust. Lembitu t. 8-a, tõõtoas.

Müüa

uus maja

raudtee lähedal, suure maantee ääres, alewikus. Hind 7500 kr. Teat. saab Tallinnas, Laial t. 1, H. F. Dunkel & Ko., igapäew kl. 9—17.

Käsi- ja jalg-

õmblusmasinaid

20 kr., 25 kr., 35 kr. ja 40 kr. — hästi korras ja mitmeaast. wastutusega müüa N. Koljo juures, Wäike Pärnu m. 12.

Komposti

ja wärsket sõnnikut kohalesaatmisega saada Jahu t. 12.

Müüa

hästi hoitud wene plüüswaikad 4×3 arši. ja antiikne perjia waip. Näha ainult 2 päewa kella 10—1 ja 3—5 p. W. Tartu mnt. 5—3, hoowimajas.

Sooja lehma-

piima saada

Jahu t. 12. Lehmad on arstliku walwe all ja terwed.

„Terror"

on parim wahend rottide ning hiirte häwitamiseks

„Terror"

on inimestele ja kodu oomadele kahjuta

Saadawal odawa hinnaga rohukauplustes

Warsti lühema tulija

lehm müüa.

Sitsi tän. 30—3.

Müüa wäike korras

maa

suurema krundiga Nõmmel, Pihlaka tän. Teat. saab Waldeki tän. 43.

Kallo, juuksetõõstusrid!

Siin.

Rud. Niibo spetsiaaläri

Tallinn, Walli 4

kõnetr. 450-66

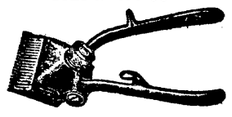

Ainult siit ostate kõige paremini kõiks. juuksetõõstuse sisseseadeid ja habemeajamistarbeid.

Naister.

nahkmantel,

must, tüsedale kaswule ja meester. fügispaltu kestmisele kaswule, täiesti uued, odawasti müüa. Lühikejalg 3—2.

MAJA

pagariäri ja kõrwalhooned aiaga müüa alewis. Küsida Girgensoni 8—1.

Prunguiud wäike

tubklower

wäga odawasti müüa. Lembitu t. 8—16 (sissekäik wärawast, hoowimajas, 2. korral).

Kõige kindlam

on paigutada 10.000—20.000 kr. kinnisvara alla kesklinnas. %% kokkuleppel. Pakk. flt. „Kindel nr. 7214".

Ilus maja

müüa Nõmmel. Teat. saab Nõmmel, Lääne tän. 14—1.

Maja

Haapsalus 3200 kr. eest müüa. Heas korras, uus põigiti palk. ehitus. Teat. flt. „Maja 32".

Maja

müüa — korralik uus palkehitus kõigi mõnusustega ja kõrwalhoonetega. Tingimused eriti soodsad. Samas wabaneb 2-toal. korter. Nõmmel, Wabaduspuiesteel 93.

2 ühekordset

maja

Narwa mnt. läh. müüa. Hind wäljam. Kr. 15.000. Lähem. Pikk 41, Heisler.

„Päewalehe" üksiknumbrid

on müügil kaupluses JANEDA jaama wastas.

Suurel Tartu m. 34

ostate alati kõige odawamint igasugu kodumaa wabrikute

puuwillast riiet ja reste

Suur Tartu mnt. 84 (Puuwilja tän. nurgal).

Müüa

ehituskrunte

wanade majadega ja ilma Paldiski mnt. ja Falkpargi tän. rajoonis. Ligemaid teateid saab maksuta Jaani 6, 2. korral, kontorist „Wa-He", kl. 10—4.

Juhuslikult müüa provintsis asuw hästi töötaw

hotell-restoran

Hind odaw. Ligemaid teateid saab Tallinnas, Jaani tän. 6, 2. korral, kontorist „Wa-He", kella 10—4. Kirjalikele küsimistele lisada 10-send. postmark.

Müüa uus, täiesti korras

maja

5. linnajaos, hind 20.000 kr., teat. kirj. flt. „Nime ja aadressiga".

Müüa hea wesi-weski

uuemaasja sissesseadega ja 100 w. krundiga. A. Petti, Wana t. 8, Tartus.

Maad ja krundid

müüa Magasini, Endla, Kompassi, Teraje, Kiwimurru, S. Raewalla, Falkpargi, Sambla, Heina ja S. Karjamaa t. Palju maju ja krunte Nõmmel, Kellas, Paldiskis, Ellamaal, Sauel, Tapal, Walgas, Pärnus. Talud Tallinnas, Pääskülas, Laitses, Sauel, Sakus, Riisiperes, Ellamaal, Ohukotsus, Hageris, Kose-Triigil, Kadrinas, Püssis, Laiusel, Uue-Tännasilmas ja mujal. Mitu toredat mõisasüdant ja suurtalu. Teat. saab Harju tän. 17—2.

5000 krooni sissemaksuga müüa 2 korras

MAJA

aluwad 500 r.-s. krundil, sissetulek 3000 kr. aastas, hind 22.000 krooni, ülejäänud osa ostuhinnast wõib pikemaks ajaks wõlgu jääda. Ligemaid teateid saab maksuta Jaani 6, 2. korral, kontorist „Wa-He", kella 10—4.

Aiandus-krunte

müüa Salu tän. küljes asuwal heinamaal, juurepääs S. Pärnu mnt. Seebi tän. kaudu. Teat. pühap. kl. 1—4 krundi kohal, Salu tän. lõpul wõi aadr. järgi: postkast 191, Tallinn.

Rutuliselt müüa

plüüsmööbel, puhwetikapp tammepuust, söögilaud, raadioaparaat 5-lambilise, elektriarmatuur, seinapeegel, seinakell ja „Ford" weoauto (uute hummidega). Küsida Wiru tän. 8 grammofoniplaatide äristi wõi kirj. flt. „Raadio 124".

Ümberkolimise tõttu odawasti müüa suur lahtiwõetaw

riietekapp

2 laia raudwoodit wedrumadratsi, kuschette, triikahi, smokingülikond, wanu raamatuid, noote ja muud majakraami. Maakri tän. 11, kingsepatõõtoas

Müüa kiires korras daamide ja härrade

juukse'õõstus.

Küs. Wiru ja Wana Wiru tän. nurgal lehemüüjalt wõi soow. kirjal. flt. „Soodne tingimus".

Majad

müüa Kadriorus, hinnaga 75.000 kr. Ostjaid palun teat. flt. „2468".

Majad, talud, krundid,

ärid, weskid ja muud tööstused igas linnas ja maakonnas, suures walikus odawasti müüa. F. Kühle kontor, Wiru tän. 2, kella 11—1 ja 5—6.

Müüa wähemad

krundid

Koidu tänawal. Lähemalt S. Karja 9—3, õhtul kl. 7½8—8.

Juhuslikult odawasti müüa uus, heast ritdest meesterahwa

wateerit. palitu

kottikraega, hind 55 krooni Wene tän. 4, 2-korral.

Ülemiste jaama ligidal tänawa nurkade juures 2—4 wakamaad linna

rendikrunti

üle anda. Soow. teat. kirjal. flt. „1 kroon".

Müüa rauast

petrooleumitsistern,

umbes ühe waguni mahutusega. Teat. saab Rakes, A. Kalmi kauplusest.

Odawasti müüa täiesti uus jalaga

õmblusmasin

„Singer", uuem mudel. Raua tän. 3—24.

Krunt

müüa, pärisomandus, 470 r.-sülda, Pääskülа jaama juures. Teat. saab Tallinnas, Kopli t. 66—12, omanikult.

Odawasti müüa

riietewarn (peegliga), türgi diiwan, kuschett, woodi, kummut (punaseft puust), waip (persia), pehmeid toole, kell, pilte j. m. a. Suna tän. 17—6.

Ostetakse

Briljante, kulda hõbedat,

kulduurisid, wanu rahasid, antiikasju ja pandikwiitungeid kõrge hinnaga ostan Wene t. 4, Demini majas Ed. Muga.

Soowin osta Nõmmel

krundi

wõi krundi majaga, suurus wähemalt 400² sülda. Alumine majakord peaks olema mitte wähem kui 4 tuba ja tõõt. Pal. teat. flt. „Kindel ostja 2246".

Soowin osta Tallinnas

wõhema maja

keskklinna lähedal, hinnaga 20.000—25.000 kr. Pakk. flt. „6663".

Soowin osta

maja Haapsalus,

hinnaga umbes Kr. 5000. Pakk. kirjal. flt. „Villa".

Soowin osta hea

nahkkabineti,

persia-tekiin waiba ja magamistoa sissesseade. Teat. flt. „Majaomanik 2282".

Soowin osta wäikese

maja

Tallinnas wõi Nõmmel, umbes 5000 krooni wäärtuses. Pakk. saata flt. „5000 krooni".

Soowin osta hea

klaweri

Narwa m. 40—3, tel. 303-06.

Ostan

tisleripingi ja 2—3-jõulise elektrimootori. Waestekooli 15.

Ostan

kõiksugu riideid igas seisukorras. Sealsamas on müüa kaks grammofoni. Uus tän. 33—4.

Soowin osta

tõldauto.

Teat. flt. „A. W. nr. 24".

Keskmine

maja

soowitakse osta. Pakkum. flt. „Keskmine nr. 7623".

Soowin osta otse majaomanikult

wõikese maja

Tallinna linna ligidal. Wäljamaks 800—900 tuhat senti. Ülejäänud summa wõib wõlgu jääda obligatsiooni peale. Palun teat. flt. „Wäike maja".

Kirjutusmasin

soowitakse osta. Pakk. ühes firma ja hinnaga flt. „Kirjutusmasin".

Soowin osta

mootorra'ta.

Teat. firma ja hind flt. „Puhtas rahas".

Maju, talusid,

krunte, mõisasüdameid, weskiweskeid ja igasugu kinnisvara soow. osta. Harju t. 17—2.

Soowin osta

spindelpressi

platedega. Woorimehe tän. 5, krt. 3.

Soowin osta

lehma sõnnikut

Teat. S. Tagari tän. 20—6.

„Päewalehe"

üksikud numbrid on müügil

E. T. K. Waiwara kioskiga

Petseri linnavali

masinist

kes tunneb ümberkäimist nafta ka elektromontööri-abi kohusel kuus. — Tunnistused ja teate saata linnavalitsusele kuni 1. n

Kuulutus

Petseri 3. jaoskonna rahukoh §§ 1967, 2011—2014, 2079 ja Ba Jakob Timofei p. Raudne palwel isikuid, kellel kui pärijatel, wõla õigusi ja waidlusi 28. mail 1930 mäe külas surnud Timofei tamendi wastu, mis on tehtu ja awatud awalikul kohtuistungil ka tema päranduse kohta, — oma rahukohtunikule üles andma kuu kuulutuse ilmumise päewast „Riigi kõik õigel ajal ülesandmata jäetud lused kustunuteks ja testament jea tatakse.

Petseris, 16. okt. 1930., nr. 9

Seinapalke prusse

kui ka kõiki sorte hööveldatud soovitab

saeveski ja ehitusma

KARL SIMON (end

Tallinn, Rannavärava pst.

Mitmesugust

Wiener Friseur Atelier

Pikk 28.

Teatan lugupeetud daamidele, et minu juures töötab nüüd I-kl. tööjõud pr. Gerda. Wesilained, lokkimine, juukselõikamine, manikiüür, näorawi, kulmude ja ripsm. wärwimine.

Claude Gatnar.

Kaks kindlas teenistuses olewat riigiametniku, pik. kaswuga, soowiwad

tõsist tutwust

jõukamate preilidega wan. 17—27 a. Foto ja elulookirjeldus soowitaw, kuid mitte nõutaw. Wast. kuni 10. now. s. a. flt. „Brünett I", „Brünett II".

Tundmata preilit

palun tulla oma kleidi järele, kui ei tule kolme päewa jooksul, siis müün selle tööraha eest. W. Wibusaar, Paides.

Soowin rentida kiiresti

kergeweoauto

1½—1¾ tonnil., ilma juhita. Teat. ühes kilomeetrihinnaga kuni 24. okt. flt. „Weoauto 12"

Sümpaatne daam kindla sissetulekuga soowib

tutwuda

tõsise härraga. Teat. flt. „Hea sõber 1888".

Prunguiud grammofoniplaatide äri

Kuninga tän. 3, ostab, müüb ja wahetab prunguiud plaate. Samas wõetakse komisjonimüügile prunguiid. grammofone

Grammofone ja plaate

ostan, müün, wahetan, üürin. Raekojaplats 16, 2. korral.

Hiromant

ütleb imetäpselt ka wähemaid juhtumisi kuuli ja meediumikaartide abil. Tunnid. W. Kompassi 6—2, 2. korral.

Kuulutus.

Wõru 3. jaoskonna rahukohtun §§ 2011, 2014 ja 2019 põhj palwel kutsub seega üles kõiki isikuid, uskujatel jne. on õigusi, nõudmisi ja a. Wõrus, linnahaigemajas surnud järelejäänud päranduse kohta, oma kuu kestes, arwates selle kuulutuse Teatajas", rahukohtunikule üles anda sel korral kõik ülesandmata õigused tunnistatakse.

Wõrus, 9. oktoobril 1931. a., n

Ra

Kuulutus.

Otepää jsk. rahukohtunik, tõwiikk 2014 ja 2019 põhjal ja Leonhard W üles kõiki isikuid, kellel kui pärijatel, wõ nõudmisi ja waidlusi 24. septembril 19 järwe wallas surnud Richard Jakobi päranduse kohta, oma nõudmisi ja õigu tes selle kuulutuse ilmumise päewast kohtunikule üles andma, hoiatusega, et andmata õigused ja nõudmised kustutu

Otepääs, 16. oktoobril 1931. a.

Ra

Huwitav ajakiri on

Rumeenias 21. okt. surma läbi lahkunud armast wennanaist

ELFRIEDE LEPNI't

leinawad

perekonnad Kristenbrun ja Lepni.

Surma läbi lahkunud kaasteenijat

Marie Vingisaar't

mälestavad

sõjaringkonnakohus ja sõjaprokuratuur.

Südamliku tänu

palun wõtta wastu kõigil,kes minu mehe eitn. **Johannes Rebas'e** surma puhul oma osawõtuga minu leina kergendasid ja kadunu kalmu kaunistasid.

Eriti tänan Merej. juhataiat Merew. Ohw. Kogu, kolonel-leitnant Freimann'i Merekindluste staapi, kapteinma.or Meyd Aegnasaare Ohw. Kogu, Naissaare. Suurupi Ohw-Kogu, Sw. Tehnikakooli õpetanud Ohw koondist, kapteneid Knuutila't ja Oksanen'i, Aegnasaare Allohw. kogu ja Kaitseministeeriumi orkestrit

L. Rebas.

21 oktoobril kell 10.05 lahkus waikselt meie unustamata armas tütar ja ristitütar

Helve Anton,

Matmine 24. skp. kell 2 p. l. Rahumäel Jaani koguduse kalmistul.

Tröostimata leinas **wanemad, ristiwanemad ja sugulased.**

AUTOKOOL

N.M.K.Ü.

TALLINN — LAI T. 1. — TEL. 12-18

Eriklr ursus osawõtele maalt,

algus 2. nowembril kell 10 hommikul.

Õpilastele maalt pritkorter kooli juures.

Uue õhtuse grupi algus — 2. nowembril kell 6 õhtul. **Oma õppetõkoda — 3 õppeau ot.** Eksamid sõiduloa saamiseks on kooli juures Õppimine eksamite äraandmiseni. Tasuta õpperaamatud õppimiseks. Kohaloowitamise büroo oma õpilastele. Rõudke õppekawu ja tingimusi tasuta postiteel **Eratunnid eksam ele ärelesi amine.**

ESTONIA KONTSERTSAAL

Pühapäewal, 25 oktoobril 1931. a.

kuulsa wene laulja

LEONID SOBINOW'i

ainus kontsert.

Kaastegew: pianist-helilooja **Boris Sobinow.**

Eeskawas: Wagneri, Rimski-Korsakowi, Cui, Rapramnikl, Tschaikowski, Rachmaninowi j. t helitöid Algus kell 8 õhtul. Pääsmete tähed Kr. 3.— kuni 50 senti eelmüügil Estonia teatri kassas

Estonia kontsertbüroo.

Börsisaalis pühapäewal, 25. oktoobril

Tallinna Eesti Lastekasw. Seltsi

traditsioonilise

sügisepidu

lastekodu heaks.

Rikkalik loteriiallegri, iga 4. pilet wõidab Wäärtuslikud wõidud: imetlusad käsitööd, koorem turbaid jne. Müügi-, tee-, kohwilaud, õnneratas jne. Hea muusika, huwitawad üllatused. Kuulus kaardidtark Algus kell 2 päewal Sis epääs wabatahtliku maksu eest. Peo eesmärk tema parim soowitus.

Hob.-asjand. arend. ja arm. ühingu

„Ratsaspordi Klubi"

maneesh, Gonsiori tän. 15.

Ratsasõidutunnid igapäev kella 5—8 p. l.

Tunnihind: liikmetele Kr. 1.50
võõrastele „ 2.—
koolinoorsoole „ 1.—

Ülesandmisi võtab vastu sealsamas igapäev kella 5—7 maneeshi juhataja hra major E. Weiss.

T. K. S. „Valvaja" korraldab 24. oktoobril s. a. Vene tän. 15, Vene gümnaasiumi ruumes,

PEOÕHTU.

Eeskava: 1) Näitemäng „Armastus on vaba kui linnuke" — komöödia 1 vaatuses.
2) Segakoori lauluettekanded.

Tants. Mängib Jazz-orkester. Amoripost, lilled j. m.

Algus kl. 20, lõpp kl. 2. Pääsmed à 50 senti.

Enampakkumise teel müüakse 28. oktoobril s. a kell 11 päewal Ülemiste järwe juures filterweewärgis

umbes 2.500 tüh'a alumiinium-sulfaadi-kotti ja umbes 1.500 tüh'a kriidikotti.

Enampakkumise algab määratud hinnast. Müüdawaid kotte wõib näha igapäew kella 9—14 gaasi- ja weewärgi laos, Rannawärava puiesteel nr 27.

2. novembril 1931. a. kell 12 päeval müüakse kinnisel enampakkumisel Ambla vallamajas

end. Prümli koolitalu,

üldsuurus 5 dess., sellest põldu 4,80 dess., ühes talu maa-alal asuvate hoonetega. — Pakkumise alghind on Kr. 500.—. Kinnised pakkumised tuleb esitada Ambla vallavalitsusele hiljemalt 31 okt. s. a. Pakkumised olgu varustatud tempelmaksuga 1% väärtuses pakutud hinnast.

Märkus: Vallavalitsus jätab endale õiguse rohkempakkujale või üldse mitte müüa.

Vallavalitsus.

Äri likvideerimise tõttu

lõplik väljamüük

Autotarveteäri Sass & Dubas,

Vene tän 11-a. telef. 431-86

Teedeministeer uma maanteede- ja ehitusosakonna väljaande ilmus trükist

„Eesti teede kaart"

leht nr. 4

(Paide, Tartu, Wiljandi)

Seni ilmunud lehed nr. 3 (Rakwere, Narwa ja nr. 2 (Tallinna, Haapsalu, Pärnu). Hind Kr. 1.50 eht. Saadawal paremates raamatukaupl. Pealadu Riigi trükikojas

Enampakkumise teel müüakse 27. oktoobril s. a. kell 11 päewal walgustuse-weemuretsemise osakonnas Rannawärava puiesteel nr. 27,

gaasi- ja weewärgi laost:

wana malm umbes 22.000 kg., wana rauda umbes 4 490 kg., wana raudplekki umbes 1 555 kg., kollast waske umbes 347 kg., wasetreimisepuru umbes 900 kg.;

elektrijaama laost:

wasepuru umbes 310 kg., wana kollast waske umbes 22 kg., wana punast waske umbes 500 kg., tsinki umbes 5,5 kg., wana rauda umbes 1 000 kg., wana malm umbes 15.000 kg., isoleeritud wana kaablit umbes 560 kg., terastrossi umbes 200 kg.

Pakkumine algab määratud hinnast. Müüdawat kaupa wõib näha walgustuse-weemuretsemise osakonnas igal äripäewal kella 9—14.

Meie kummiosakonna likvideerimise puhul müüme kaugelt alla oma hinda:

kummiwoolikuid
auruvoolikuid
spiraalvoolikuid
kummiplatesid
masinapakkungit jne.

K.-m. PROVODNIK.

Siimoni tän. 5—3. Kõnetraat 308-34.

Ostame kaeru

Tallinnas, Tartus, Narwas, Pärnus, Wiljandis, Walgas, Petseris, Rakweres, Tapal, Türil, Wõhmas, Abjas, Paides.

Suurweski

J. Puhk & Pojad.

Patent-, silikat- ja harilikke

TELLISKIVE

vabriku hindadega

alati müüa ühes kättetoimetamisega.

Krohviliiva, kruusa, kranti ja schotterit

võrratu odavasti saadaval.

JOH. RÜTMIK'i & Ko. kontor

Väike Pärnu mnt. 25—1. Tel. 430-42.

Soowitan praegu kohale jõudnud Belgia ja Saksa wabrikute **jahipüsse,** nagu:

F. N.,
Dumoulin,
Lepage,
Sauer & Sohn,
Geco.

Pea.e selle mitmesuguste teiste wabrikute püsse, hinnad Kr. 70.— alates

Igasugune **laskemoon** alati laos saadawa.

J. Freybach,

Tallinn, W Karja 8.

Taagepera sanatooriumi kantseleis tuleb 28. okt. s. a kell 14

suusõnalisele wähempakk.

sanatooriumile tarwisminewa **looma- ja sealiha** muretsemine 1. now. 1931. a. kuni 30 märtsini 1932 a.

Pakkumisest osawõtjail tuleb Kr. 300 sularahas enne pakkumise algust sanatooriumi kassasse sisse maksa.

Ligemaid teateid saab sanatooriumi kantseleist tööpäewil. **Sanatooriumi juhatus**

Täiesti korras

SUWILA

Rannamõisa kenamas kohas, palkehitus, 8 toa, 2 köögi, keldri, pesuköögi ja autokuuriga,

odavasti müüa.

Järele küsida Jaani tän. 11—1, kl. 9—11. Telef. 446-38.

Ajakohane pakkumine!

Kes soovib 15.000—20.000 krooni kasutoovalt soliidsesse ettevõttesse mahutada? Osavõtt ja isiklik kaasatöötamine võimaldatud. — Kirj. slt. „Ajakohane 2300".

I-järgu esindaja-reisija,

kellel kogu Eestis äri alal head sidemed, wajab esindust soliidsl. firmalt Teat. slt. „Kwiitung nr. 1924".

Metsamaterjalide oksjonid.

Suusõnalisel enampakkumisel müüakse:

31. okt. k. a. kell 12 riigi metsatööstuses, Tallinnas, Falkpargi 4: a) Piirsalu metskonnast Ellamaa r.-jaama wäljaweetud umbes 140 rm. II-s. küttepuid, alghinnaga 3,70 kr. ruumimtr. b) Waramgu ja Rawa metskondadest Järwa-Jaani r.-jaama wäljaweetud umbes 2500 rm. I—VI s. küttepuid, mitmes üksuses, alghindadega 4,00—1,40 kr. rm. c) Purdi metskonnast Esna r.-jaama wäljaweetud umbes 490 rm. II ja IV s. küttepuid, 2 üksuses, alghindadega 3,50 — 2,70 kr. ruumimtr. ja umbes 72 tk. — 29 tm. okaspuupalke, alghinnaga 6 kr. tihumeetrist. d) Kõnnu metskonnast Kõnnu ja Eidapere r.-jaamadesse wäljaweetud umbes 2670 rm. I—VI s. küttepuid, mitmes üksuses, alghindadega 4,40—1,40 kr. ruumimeetrist.

4. now. k. a. kell 12 Tartu metsaülema kantseleis, Tartus, Riia 50: a) Kaiawere metskonnast eelolewal talwel walmistatawad ja laoplatsidele wäljaweetawad umbes 4800 tk. — 2000 tbm. okaspuupalke, ühes üksuses, alghinnaga 6,50 kr. tihumtr. b) samast metskonnast Tabiwere r.-jaama wäljaweetud umbes 2550 rm. I—VI s. küttepuid, 8 üksuses, alghindadega 4,00—1,50 kr. ruumimeetrist.

Pakkumisest osawõtjail tuleb 10% pakutava üksuse kogusinnast oksjonikomisjonile kindlustuseks sisse maksa. Lähemaid teateid müüdawate materjalide kohta saab riigi metsatööstusest ja wastawailt metsaülemailt.

Riigi metsatööstus.

OKSJON.

30. okt. s. a. kell 12 l. müüakse wabatahtl. enampakkumisel kohapeal Pärnus, Rääma tän. linawabriku wastas jõe kaldal asuwa end. Grandt'i saeweski sisseseade, masinad, katterid, transmissioonid jne. osakauba. Sisseseadet wõib waadata kohapeal.

Laudadeoksion.

Suusõnalisel enampakkumisel müüakse:

31. okt 1931. a. kell 13 riigi metsatööstuses, Tallinnas, Falkpargi tän. 4: a) Kastre lauatehasest (Tartumaal) kokku umbes 1185 tihumeetrit serwatud okaspuuladu ja otsi, 4 üksuses, alghindadega 20.—18. kr. tihumeetrist. Pakkumisest osawõtjail tuleb oksjonikomisjonile 10% pakutawa üksuse koguhinnast kindlustuseks sisse maksa. Lähemaid teateid müüdawate materjalide kohta saab riigi metsatööstusest ja Kastre lauatehasest.

Riigi metsatööstus.

Estonia teater

Reedel, 23. oktoobril kell ½8 õhtul 6. korda harilikkude hindadega

„Tuli"

J. Galsworthy näidend 7 pild. Pääsetähed Kr. 1.50—20 s.

Laupäeval, 24. oktoobril kell ½8 õhtul ainukordselt alandatud hindadega „Montmartre'i kannike" E. Kalmani operett 3 waat. Pääsetähed Kr. 1.75 — 20 s.

TOOLISTEAATER

Wana Tartu maantee 25 (wana „Estoonia")

Neljapäewal, 22. okt., 1931. a. esietendus

Cyankali

(§ 218)

Fr. Wolfi draama 8 pildis. Algus kell 8 õhtul. Kassa awatud 3 tundi enne etendust.

TERAVASILMNO TEAATER

Laup., 24. okt. s. a. k. 20 (kl. 8 õht.) H. Raudseva 3-waat. komöödia „Võrunud aru õnnistus". Pühapäewal, 25. okt. s. a. kl. 11 e. l. 5. korda lasteetendus „Prints ja kerjus" Pühapäewal, 25. okt. s. a. kell 20 (kl. 8 õht.) ainukordseks etenduseks Anne Nicholsi 3-w. kom. „Jiri roos" Kassa awat. kl. 11—13 ja 17—20. Pühapäewal kassa awatud kl. 9 hommikul.

Arstid

Wene tän. 1. Tel. (20)2-51.

Dr. Pender.

Naha-, sugu-, põie- ja sisehaigused Kl 11—1 ja 5—7. Kõrgustikpäike. Walg. rawim. Wereproowid (WaR).

Dr. M. Ginsburg

Kõrwa-, nina- ja kurguhaigused.

Elan nüüd samas majas, sissekäik Suur Karja t. 18—20 (Eesti Laenu panga majas). Wastuw. 9—10 ja 4—½6. Kõnetr. 436-30.

Dr. K. Rist.

Sisehaigused. Röntgent- ja elektrikabinett. Läbiwalgustused ja üleswõtted Diatermia, Kõrgustikupäike. Wastuwõtt kl 10—12 ja 4—6 Uus t. 7, kõnetr. (2)15-79

Kesk-Liiwa t. nr. 6, krt. 1. (Keskhaigemaja wastas)

Dr. B. Wahtrik

haawahaigused.

Wastuwõtt kella 3—5 p. l. Kõnetr (20)2-86.

Dr. Ch. Sack.

Kõrwa-, kurgu- ja ninahaigud. Kinga t. 1 (Tartu Panga majas). Tel. 432-30. Wastuw. kella 11—1 ja 6—7.

kumber kolinud. Elan nüüd Wabaduspl. 5—5, „EPA" majas.

Dr. Ernst Brasche.

Kõrwa-, nina-, kurgu- ja haawahaiguised. Kõnetunnid äripäe. 10—11 e. l., ½5—6 p. l.; tel. 431-97.

Dr. Lury.

Naha- ja suguhaiguste eriarst. Wast. kl 10—1 ja 5—8, pühap. 11—12 S. Karja 4—11 Telef. 445-40.

Minu kõnetraat on nüüd

448-81

Hambaarst

Boris Beltschikoff

Rüütli tän. 14.

Hambaarst

K. Aawik-Jakobson.

Kunsthambad, walutu wäljatõmbamine. — Wastuwõtt kl. 10—12 homm. ja kl. 4—6. — „Grand Marina" kõrw., Merepuiest. 12—4 kõnetr. 807-22.

Hambaarstid

Th. ja J. Woiner'id

on üle kolinud pastaashi — **Wiru tän 4—1,** kõnetr. 445-85.

Kunstlikkude hammaste laboratoorium

Bekolith-plated,

kautschuk-proteesid, kuldhambad.

Wiru t. 8/3.

Ämmaemandad

Ämmaemand

A. Tomson.

Woorimehe tän. nr. 5 (Raekojaplatsi juures).

ESTOONIA KONTSERTSAAL

Pühapäewal, 25. okt. 1931. a. Tallinna Töölismuusika ühingu

kontsert.

Esinewad solistid: L. Goldschmidt, L. Linnamägi, U. Ewreit, H. Kuli, H. Suti, segakoor ja sümfooniaorkester.

Eeskawas: G. Verdi, G. Rossini, W. A. Mozarti, H. Wunschi, N. Goldschmidti, J. Englerti, P. Tammeweski ja teiste helitööd.

Juhatawad: N. Goldschmidt ja P. Tammeweski.

Algus kell 4 p. l.

Pääsetähed 75—15 sendini eelmüügil Esto-Muusika äris ja Estonia kassas.

Tallinna Eesti Selts „Estonia"

aasta-pea-koosolek

on reedel, 23. okt. 1931. a. kell ½7 õhtul „Estonia" Sinises saalis.

Päewakord:

1. Koosoleku juhataja ja protokollikirjutaja walimine.
2. 1930./31. a. aruande kinnitamine.
3. Walimised põhikirja järele.
4. Läbirääkimised.

Juhatus.

Maaseadusega wõõrandatud maade eest tasumaksmise Ida-Wirumaa komisjon

kutsub riikliku maatagawara loomiseks wõõrandatud maade eest tasumaksmise seaduse ellurviimise määruse („R. T." nr. 56 — 1928.) § 4 põhjal Wirumaal ajutate rüütlimõisate endiseid omanikke: Sompa, kinn. nr. 137 — Ernst Renteln'i; Tereweere, kinn. nr. 141 — Konstantin Friedrichi p. Sonne't; Kiikla, kinn. nr. 56 — Sofie-Lida-Magda Dehn'i sünd. Kotzebue ja Nikolai, Heinrich-Georg, Otto-Karl, Anna-Magdalene ja Gisela-Marie Dehn'i; Ohakwere, kinn. nr. 3 — Adele Leopoldi t. Glanström'i ja Mäeraguse kinn. nr. 81 — Olga Rosen'i, Julie Silling'i sünd. Rosen ning Gabriele Lebert'i sünd. Rosen, wõi nende õigusjärglaisi ja ka isikuid, kes arwawad endal õiguse olewat ülalnimetatud mõisate eest tasumma saamiseks esitama Ida-Wirumaa maade eest tasumaksmise komisjonile, Narwas, Moonalaa tän. nr. 9, oma aadresse ja tõendawaid dokumente nelja kuu jooksul, arwates selle kuulutuse ilmumise päewast „Riigi Teataja-s", hoiatusega, et wastasel korral asi wõetakse päraist seda tähtaega arutusele tasumääramise ettepaneku ja kutse kätteandmiseta.

Komisjoni esimehe eest: (allkiri.).
Sekretär: (allkiri.).

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükk.